วารสาร

สังคมพัฒนศาสตร์

Journal of Social Science Development

P-ISSN: 2774-0412 ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561)

E-ISSN: Vol.1 No.1 (January - June 2018)

☯ วัตถุประสงค์

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชม การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)*
ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

☯ เจ้าของ

วัดสนธิ์(นาสน)
89 หมู่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
โทร.075-340-043 โทรสาร. 075-340-042 E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th

☯ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต,ศ.,ดร.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระเทพวัชรบัณฑิต,ศ.,ดร.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระเทพปัญญาสุธี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช

☯ บรรณาธิการบริหาร

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี
วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

☯ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณฺโณ
วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

☯ กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาลังการ,รศ.,ดร.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
พระครูสิริธรรมาภิรัต,ผศ.,ดร.
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
พระสาโรจน์ ธมฺมสโร,ดร.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย หัตถา
นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุญโท
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
รองศาสตราจารย์ ฟื้น ดอกบัว
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา แก้วหล้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิศร ยืนยง
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศิลป์ บุญทอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
ดร.ประนอม การชะนันท์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ดร.มุกดาวรรณ พลเดช
วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
ดร.อุทัย เอกสะพัง
มหาวิทยาลัยทักษิณ
ดร.สุชาติพงษ์ ทรงทอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
พ.ต.อ.พิพากษ์ เกียรติกมเลศ
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

☯ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาอนุชิต อนนฺตเมธี (ปราบพาล)
วัดหน้าพระบรมธาตุ
พระไกรศร ปิยสีโล (ต้นทัพไทย)
วัดสนธิ์(นาสน)
พระดิศรณ์ ธีรปญฺโญ (สิงห์เพียง)
วัดสนธิ์(นาสน)
พระเดโช ปุญฺญวโร (บุญโยดม)
วัดศาลามีชัย
พระบุริศร์ เตชพโล (ศรีสุข)
วัดศาลามีชัย
พระเกียรติศักดิ์ กิตฺติสกฺโก (ขำเกลี้ยง)
วัดศาลามีชัย
นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
นายศักดิ์ดา หารเทศ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
นายอภินันท์ คำหารพล
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
นางสาวปุญญาดา จงละเอียด
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
นางสาวทิพย์วรรณ จันทรา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

☯ ฝ่ายกฎหมาย

นางสาวจรวยพร เหมรังษี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

☯ ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

☯ จัดรูปเล่ม

พระบุญญฤทธิ์ ภททฺจารี (ชูราศรี)

วัดสนธิ์(นาสน)

☯ โรงพิมพ์

หจก.กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

Tel. 075-466-031 Fax. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็น**ฉบับที่ 1** ประจำปีพุทธศักราช 2561 เล่มนี้เป็น**ปีที่ 1** ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index -TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการ**วารสารสังคมพัฒนศาสตร์** ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์ จักมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ **(ก)**

บทบรรณาธิการ **(ฉ)**

กระบวนการเสริมสร้างความรู้และควบคุมคอร์รัปชั่นโดยพระสงฆ์ จังหวัดเพชรบุรี **1**

KNOWLEDGE ENHANCEMENT AND CONTROL OF CORRUPTION BY MONKS IN PHETCHABURI PROVINCE

อนุชา พละกุล

ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำกลองบานอ กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากออำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส **11**

A STUDY OF LOCAL WISDOM, THE MAKING OF "BANOR DRUM" A CASE STUDY OF BAN SI DAE COMMUNITY, MOO. 4, SAKOR SUB-DISTRICT, SU NGOPADI DISTRICT, NARATHIWAT PROVINCE

มัสวานี มะยาลี, เขมณัฏฐ์ อินทรสุวรรณ, อรรครา ธรรมมาธิกุล และเชษฐา มุหะหมัด

หมวกเปี้ยว: วิธีการผลิตหมวกใบลานเพื่อการส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช **23**

MUAK PIEO: A METHOD OF MAKING A PALM LEAVES HAT FOR THE PURPOSE OF PROMOTING LOCAL OCCUPATION. A CASE STUDY: PALM LEAVES HAT GROUP MOO. 8 BAN COK LAN COMMUNITY, BAN RAM SUB-DISTRICT, HUA SAI DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

อัยลดา เหมทานนท์, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เดโชชัย และเดโช แขน้ำแก้ว

สภาพปัญหา และวิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช 38

THE PROBLEM STATE AND METHODS FOR RAISING CROSSBRED BEEF CATTLE IN OIL PALM PLANTATION A CASE STUDY THUNG PRAN BEEF CATTLE GROUP MOO. 4 BAN TUN SUB-DISTRICT, CHA-UAT DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

สุรศักดิ์ รอดหยู่, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, บุญยิ่ง ประทุม และอุดมศักดิ์ เดโชชัย

แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช 52

GUIDELINES FOR PROMOTING PIG RAISING TO REDUCE PRODUCTION COSTS FROM HOUSEHOLDS A CASE STUDY: PIG FARMERS THEPPHARAT SUB-DISTRICT, SICHON DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ภาณุพงศ์ แซ่หลี, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโช แขน้ำแก้ว และอุดมศักดิ์ เดโชชัย

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน 69

กระบวนการเสริมสร้างความรู้และควบคุมคอร์รัปชั่น โดยพระสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี

KNOWLEDGE ENHANCEMENT AND CONTROL OF CORRUPTION BY MONKS IN PHETCHABURI PROVINCE

อนุชา พละกุล
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ 2) วิเคราะห์การเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ และ 3) ศึกษาการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ค้นคว้าพระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ตำราทางวิชาการ และวารสาร ซึ่งมีให้ผู้ข้อมูลสำคัญ 5 รูป พบว่า 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ คือ เป็นผู้ที่ปฏิบัติดี มีวุฒิภาวะ มีองค์ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ได้รับการยอมรับทั้งจากสังฆาธิการ เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน อยู่อาศัยร่วมกับชุมชนตามความสัมพันธ์เชิงศาสนา มีบทบาท ตำแหน่ง หน้าที่ในองค์กรอยู่ก่อนแล้ว ท่านควรต้องได้รับการฝึกอบรม “หลักสูตรการต่อต้านทุจริต” จากหน่วยงานของรัฐ เพื่อท่านจะได้เป็นผู้นำเสนอการต่อต้านทุจริต ทั้งทางภาคทฤษฎีและหลักการที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง พร้อมภาคปฏิบัติวิธีการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์การดำเนินการดังกล่าว 2) การเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ คือในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือ ให้คำปรึกษาต่อชุมชน สังคม และภาครัฐ ในเรื่องต่างๆรวมทั้ง การป้องกันและต่อต้านการทุจริต ในรูปแบบของโครงการฝึกอบรมหลักศีลธรรม และ3) วิธีการป้องกันและควบคุมทุจริตโดยพระสงฆ์ ต้องดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมบริหารกำหนดหลักสูตรการอบรมตามแนวทางพระธรรมวินัยและหลักกฎหมาย เพื่อการป้องกันและการควบคุมการทุจริต ให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของชุมชนต่าง ๆ ที่อาจมีความหลากหลายแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การเสริมสร้างความรู้, การคุมควบคอร์รัปชั่น, พระสงฆ์

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study the factors related to the enhancement of cooperation and control of corruption by monks, 2) to analyze the enhancement of cooperation and control of corruption by the monks, and 3) study the enhancement of cooperation and control of corruption by monks. Cooperation and corruption control by the monks Using qualitative research, namely, researching the Tripitaka, thesis, research report, academic textbooks, and journals, which were provided to five key data takers, it was found that 1) factors related to enhancing cooperation in preventing and controlling corruption by monks. A monk is a person who performs good, has maturity, has both worldly and religious knowledge. Has been accepted both by the Archbishop. Government officials and people living with communities in accordance with religious relations have already played a role in the organization. You should be trained. "Anti-Corruption Course" from government agencies So that you can be a leader against corruption Both theoretical and factual principles with practical methods for solving problems by relying on the district people's training unit as a center for such action. 2) Strengthening cooperation in preventing and controlling corruption by monks. Is as a spiritual leader to be respected Providing advice to the community, society, and government on various matters including Anti and anti-corruption in the form of the moral training program and 3) methods of preventing and controlling corruption by monks. Must be operated in the form of an executive committee determining training courses according to the principles of discipline and law for the prevention and control of fraud to meet the needs and needs of communities that may differ

Keywords: Knowledge Enhancement, Control of Corruption, Monks

บทนำ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 กล่าวถึงกลุ่มที่อยู่ในขอบเขตที่ต้องกำกับควบคุม ไว้ในมาตรา 4 ได้แก่ เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ซึ่งอาจทุจริตต่อ

หน้าที่ด้วยการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่ง หรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้นหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่นหรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

แนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่น นอกจากจะใช้แนวทางในการแก้ปัญหาเชิงวิชาการที่ได้จากการศึกษาข้อเท็จจริงแล้ว การแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นยังสามารถใช้วิธีทางพุทธศาสนา โดย การประยุกต์ใช้ความรู้ทางพุทธจริยศาสตร์เข้ามาช่วยปรับพฤติกรรมของบุคคล เพื่อสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรมีภูมิคุ้มกันทางจริยธรรมและตั้งอยู่บนความดีงามใน การทำหน้าที่บริหารจัดการองค์กรได้ โดยพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้ให้คำจำกัดความของจริยธรรมไว้ว่า เป็นศีลธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การยังชีวิตให้เป็นไป การครองชีวิตการใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิตทุกด้านทุกแง่ทุกระดับ ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ ทั้งด้านส่วนตัวด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านจิต ด้านปัญญา (ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2561) สอดคล้องกับพระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ที่มองว่า เป็นหลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางของการประพฤติดี (ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2561) เช่นเดียวกับ ไสว มาลาทอง ที่กล่าวว่า เป็นกฎเกณฑ์แห่งความประพฤติหรือหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ พุทธจริยธรรมจึงมีความหมายว่า เป็นระบบการดำเนินชีวิตที่ดีงามหรือระบบการประพฤติปฏิบัติ ตามหลักธรรมทั้งหมดของพระพุทธศาสนา เพื่อให้บรรลุจุดหมาย คือ ความสุขในการดำเนินชีวิต สามารถประพฤติปฏิบัติตนให้สามารถอยู่ในสังคมได้ด้วยการครองชีวิตที่ประเสริฐ มีคุณธรรมในจิตใจรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดีงาม ถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ตลอดจนพัฒนาตนเองตามแนวทางของพระพุทธศาสนา จนบรรลุความสุขในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ความสุขขั้นพื้นฐานจนเข้าถึงการบรรลุความสุขขั้นสุดท้ายที่เรียกว่า ความสุขในนิพพาน (ไสว มาลาทอง, 2542) ได้แบ่งประเภทของจริยธรรมไว้เป็น 3 ระดับ (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2540) คือ 1) จริยธรรมระดับพื้นฐานได้แก่ เบญจศีล เบญจธรรม 2) จริยธรรมระดับกลางได้แก่ กุศลกรรมบถ 10 และ 3) จริยธรรมระดับสูงได้แก่ มรรคมีองค์ 8 และยังรวมไปถึงจริยธรรมในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์
2. เพื่อวิเคราะห์การเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์
3. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์

วิธีดำเนินการวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) เน้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การจัดกระบวนการวิจัยด้วยการพรรณนา และการบูรณาการข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Study) รวมรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ตำราทางวิชาการ วารสารและหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด หลักการ รูปแบบความสัมพันธ์ และกระบวนการสร้างความรู้และควบคุมการทุจริต ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยทั้งหมด แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์ผล และสรุปผลการศึกษาต่อไป

3. พื้นที่การวิจัย ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) พื้นที่การวิจัย ได้แก่ เขตจังหวัดเพชรบุรี 2) ประชากร ได้แก่ พระสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี และ 3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 5 รูป ได้แก่ 3.1) พระวชิรธรรมคณี เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี ฝ่ายมหานิกาย 3.2) พระราชเมธากรกวี (วินัย ถิรวินโย ป.ธ.9) เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย 3.3) พระพิพิธพัชโรดม รองเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี ฝ่ายมหานิกาย 3.4) พระวิสุทธิวรกิจ ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี และ 3.5) พระครูวัชรสุวรรณาทร, ดร. เจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี

พระสงฆ์ต้องมีปฏิปทาน่าเลื่อมใส มีองค์ความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก ได้รับการยอมรับทั้งจาก พระเถระ ประชาชน และเจ้าหน้าที่รัฐ มีอายุ-พรรษาน่าเชื่อถือ อยู่ร่วมกับสังคมและชุมชนซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงศาสนา ที่แนะนำประชาชนด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นับเป็นบทบาทโดยตรงของพระสงฆ์ เช่น การเสนอหลักธรรมคุ้มครองโลก 2 อย่าง คือ หิริ ความละอายแก่ใจที่ทำบาปและผิดหลักศีลธรรมทุกประการ และโอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาปอันเป็นผลสะท้อนกลับจากการกระทำนั้น หลักสังคหวัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 เหล่านี้สามารถใช้เป็นปัจจัยเสริมสร้างความพันธ์ในการควบคุมความประพฤติได้ การแสดงบทบาทที่สอดคล้องกับหลักธรรม หลักการดำเนินชีวิต และหลักกฎหมาย ย่อมสร้างเอกภาพโดยรวมต่อองค์กรสงฆ์ เป็นแรงจูงใจในการแสดงความร่วมมือ ไม่จะเป็นการเข้าถึงแหล่งความรู้

และแหล่งข้อมูลอย่างเป็นระบบ จากนั้นจึงนำเสนอข้อเท็จจริงเหล่านั้นอย่างถูกต้องเที่ยงตรง อาจเป็นลักษณะการวิภาษณ์วิจารณ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติงานของรัฐ ในขณะเดียวกันต้องเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งพระสงฆ์ผู้จะปฏิบัติหน้าที่นี้ต้องได้รับฝึกอบรม “หลักสูตรการต่อต้านการทุจริต” จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น หลักการปฏิบัติ ระเบียบปฏิบัติ บทลงโทษตามลักษณะความผิดต่อพระธรรมวินัยและกฎหมาย หากเป็นพระสงฆ์ที่มีบทบาทในองค์กรสงฆ์อยู่แล้ว ย่อมเป็นปัจจัยส่งเสริมบทบาทท่านอย่างเป็นรูปธรรมทั้งตามตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ ท่านต้องไม่ประพฤติเสียหรือกระทำการใด ๆ ที่ละเมิดกฎหมายหรือไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ ทั้งสิ้น ตรงกับข้ามต้องมีความเที่ยงธรรมในฐานะสุจริตชน (สัตบุรุษ) บริหารจัดการวัดและภิกษุ - สามเณรภายในอาวาสให้ปกติปฏิบัติดี ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชน ผู้ให้ความเคารพศรัทธาตามบทบาทที่ท่านได้แสดงออกนั้น โดยสามารถดำเนินโครงการหรือกิจกรรมได้ที่ “หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล” เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โครงการอบรมศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งนี้แต่ละโครงการต้องมีโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจนปฏิบัติได้จริง และมีการประเมินผลโครงการและสรุปผล การปฏิบัติงานทุกครั้งหลังเสร็จสิ้นโครงการ

2. การวิเคราะห์หลักการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี

พระสงฆ์ต้องแสดงบทบาทด้านจิตวิญญาณอย่างแท้จริง เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยจะแสดงออกผ่านศีลาจารวัตรที่พระสงฆ์ประพฤติโดยปกติ เมื่อประชาชนเกิดความเลื่อมใสและเชื่อมั่นในบทบาทของท่าน จึงแสดงบทบาทด้านการเป็นที่ปรึกษาต่อชุมชน สังคม และหน่วยงานเพื่อรัฐ เพื่อแสดงเจตนารมณ์การสร้างหลักการดำเนินงาน และหลักการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ โดยใช้หลักการพูดคุยปรึกษาหารือ และตรวจสอบซึ่งกันและกัน ท่านเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนและสังคมไทยเรื่อยมา จึงอยู่ในฐานะชอบธรรมที่จะชี้แนะผู้กระทำผิดด้านการทุจริตได้ ผ่าน “หน่วยอบรมประชาชนประตำบล” ภายใต้หน่วยงานนี้พระสงฆ์ย่อมมีสิทธิและบทบาทในการเสนอ “หลักการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี” ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามหน้าที่ที่บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรมแล้ว และตามโครงการหรือกิจกรรมออกแบบไว้แล้วนั้นที่ได้ โดยถ่ายทอดให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับต่าง ๆ เกิดความเชื่อมั่นให้หลักธรรม หลักสูตร และโครงการที่มีประสิทธิภาพต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โครงการธรรมสัญจร ซึ่งในมุมมองผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่า เป็นเครื่องมือหนึ่งในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ได้ ฉะนั้นทั้งหลักศีลธรรมและหลักกฎหมายย่อมเป็นระเบียบปฏิบัติของพระสงฆ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งมิใช่การปฏิบัติหน้าที่ในนามบุคคล หากแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในนามคณะสงฆ์

อย่างไรก็ตาม หลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะสงฆ์ ต้องอิงอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจะก่อให้เกิดความดีงามต่อสังคมพื้นบ้านอย่างมั่นคง พร้อมทั้งนำหลักธรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงบทบาท อาทิ 1) หลักสาราณียธรรม ได้แก่ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ถือว่าเป็นธรรมที่เป็นพลังในการสร้างความสามัคคี มีอยู่ 6 ข้อ คือ 1.1) เมตตากายกรรม คือ การกระทำทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา อาทิ การให้การอนุเคราะห์ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ไม่รังแกทำร้ายผู้อื่น 1.2) เมตตาวจีกรรม คือ การมีวาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน พูดมีเหตุผล ไม่พูดให้ร้ายผู้อื่นทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน 1.3) เมตตามโนกรรม คือ ความคิดที่ประกอบด้วยเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง เป็นการคิดดีต่อกันไม่คิดอิจฉาริษยาหรือไม่คิดมุ่งร้ายพยาบาท หากทุกคนคิดแล้วปฏิบัติเหมือนกันความสามัคคีก็จะเกิดขึ้นในสังคม 1.4) สาธารณโภคี คือ การรู้จักแบ่งสิ่งของให้กันและกันตามโอกาสอันควร เพื่อแสดงความรักความหวังดีของผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน 1.5) สีลสามัญญตา คือ ความรักใคร่สามัคคี รักษาศีลอย่างเคร่งครัดเหมาะสมตามสถานะของตนมีความประพฤติสุจริตปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหมู่คณะ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น และ 1.6) ทิฏฐิสามัญญตา คือ การมีความเห็นร่วมกัน ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสงบ และ 2) หลักอปริหานิยธรรม ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว ชื่อว่า อปริหานิยธรรม มี 7 อย่าง ได้แก่ 2.1) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2.2) เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุมเมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก และพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ 2.3) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติขึ้นไม่ถอนสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้แล้ว สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบท ตามที่พระองค์บัญญัติไว้ 2.4) ภิกษุเหล่าใด เป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เคารพนับถือภิกษุนั้น เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน 2.5) ไม่ลุอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น 2.6) ยินดีในเสนาสนะป่า และ 2.7) ตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข ซึ่งสามารถนำมาเป็นหลักการปฏิบัติของคณะสงฆ์ได้

3. แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี

พระสงฆ์ยังถือแนวทางเดิมในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสงฆ์ นั่นก็คือการศึกษาพระวินัยและหลักธรรมให้ลึกซึ้ง และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ที่ตนเองแสดงออกต่อสังคมแล้วถ่ายทอดหลักธรรมต่อประชาชนทุกชนชั้น ทั้งระดับปัจเจกบุคคลและคณะบุคคลตามความเป็นจริง ด้วยวิธีการต่างตามสภาพบุคคล ชุมชน และองค์กร ฉะนั้น แนวทางของพระสงฆ์คือ การกระทำเป็นแบบอย่างด้านความสุจริตและต่อต้านทุจริต โดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและกฎหมายเป็นกรอบการปฏิบัติหน้าที่ บางครั้งบทบาทเชิงรุกต้องดำเนินการในรู้แบบโครงการช่วยเหลือผู้ยากไร้ และส่งเสริมช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกร อย่างไรก็ตาม เมื่อพระสงฆ์แสดงบทบาทต้องไม่พาดพิงบุคคลและองค์กร เพราะอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ทั้งนี้

ภาครัฐต้องสนับสนุนบทบาทของพระสงฆ์แบบมีส่วนร่วม เช่น การจัดให้มีการอบรมตามรูปแบบ “หลักการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริต” โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การให้ความรู้ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเสนอมาตรการปกป้องกันการทุกจริตร่วมกับกลุ่มผู้เข้าร่วมนั้น ทั้งรูปแบบการจัดประชุม การจัดอบรม การจัดทำโปสเตอร์ การสื่อสารด้วยสื่อที่ทันสมัย และการเข้าถึงสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คัดเลือกพระสงฆ์ที่มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส และมีความรู้ความสามารถที่คณะสงฆ์มอบหมายเข้าสู่กระบวนการอบรม และเมื่อสำเร็จตามหลักสูตรแล้ว ต้องเป็นผู้ให้การอบรมทั้งพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป ตามแนวทางการดำริชอบ คือ การไม่ดำเนินการใด ๆ เชิงลบต่อประชาชน การเจรจาชอบ คือ พระสงฆ์ที่จะแสดงบทบาทนี้ต้องไม่มีกิริยาตลกขบขัน และอธิบายแบบสองแง่สองง่าม การกระทำชอบ คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สาธารณะชน และการไม่ส่งเสริมอุดมการณ์พุทธพาณิชย์ คือ การบีบบังคับปัจจัยการทำบุญจากประชาชนในสภาวะการย่ำแย่ทางเศรษฐกิจ ในทางตรงกันข้ามต้องยะเลิกระบบอุปถัมภ์ภายในคณะสงฆ์ แล้วบริหารโครงการด้วยความโปร่งใส

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี

พระสงฆ์ที่มีบทบาท ตำแหน่ง หน้าที่ในองค์กรอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งต้องมีปฏิปทาน่าเลื่อมใส มีอายุและพรรษามากพอสมควร มีองค์ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ได้รับการยอมรับทั้งจากพระเถระ ประชาชน และเจ้าหน้าที่รัฐ อยู่อาศัยร่วมกับชุมชนตามความสัมพันธ์เชิงศาสนา ท่านต้องได้รับการฝึกอบรม “หลักสูตรการต่อต้านทุจริต” จากหน่วยงานระดับสูงของรัฐ จากนั้นท่านต้องนำเสนอทั้งทฤษฎีและหลักการที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นข้อมูลทางวิชาการด้านบวกพร้อมวิธีการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์การดำเนินการดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ พระมหาอนุชา สิริวณฺโณ (พละกุล) เรื่อง “การศึกษาพระสงฆ์กับการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาวัดเทพปูรณาราม ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” โดยสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาท้องถิ่น มีผลมาจากพุทธดำรัส พระธรรมวินัย และวัดที่มีลักษณะเกื้อกูลสงเคราะห์พุทธศาสนิกชนในระบบความสัมพันธ์ ผนวกกับกฎระเบียบทางคณะสงฆ์ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้พระสงฆ์ควบคุมดูแล ทั้งผู้ใต้ปกครองและประชาชนตามความสามารถ แต่บทบาทที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ชุมชนมักมาจากความมุ่งมั่นเสียสละเฉพาะตัวของพระสงฆ์แต่ละรูป โดยมักมีแรงผลักดันมาจากสภาพปัญหาในชุมชน ที่บางครั้งหน่วยงานท้องถิ่นก็ตอบสนองต่อรูปแบบการปฏิบัติของพระสงฆ์ สำหรับภาคประชาชนต้องมีสำนึกความเป็นพลเมืองดี มีวุฒิภาวะน่าถือ

เชื่อเชิงประจักษ์ แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ กระบวนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐ แบบชุมชนเครือข่ายต่อต้านการทุจริต ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลและวิธีการดำเนินการ ตามเจตนารมณ์ “ท้องถิ่นโปร่งใส ภาครัฐเปิดเผย” ซึ่งเป็นการตรวจสอบจากบุคคลภายนอกและจากล่างขึ้นบน โดยประกาศยกย่องบุคคลดีเด่นตัวอย่างภาคประชาชนระดับชุมชน (พระมหาอนุชา สิริวณฺโณ (พละกุล), 2556)

2. หลักวิเคราะห์การเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี

หลักการของพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี คือ การเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ มีศีลาจารวัตรที่สมบูรณ์ตามหลักธรรม ให้คำปรึกษาต่อชุมชน สังคม และภาครัฐ ในการต่อต้านการทุจริต อันเป็นบทบาทในฐานะผู้แทนคณะสงฆ์ ด้วยรูปแบบโครงการฝึกอบรมหลักศีลธรรมและกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุระพงษ์ สุรวโส (สีหมอก) ได้ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำของพระสงฆ์ ในการบริหารการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาพระครูโพธิวีรคุณ วัดโพธิการาม ตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำของพระครูโพธิวีรคุณ มีรูปแบบภาวะผู้นำเป็นแบบประสาน คือ 1) ลักษณะพฤติกรรมโดยทั่วไปของท่านมีอัธยาศัยดี มีความเป็นกันเองกับทุกคนสร้างความอบอุ่นในการทำงาน 2) เน้นการปรึกษาหารือกับชุมชนก่อนการจัดงานเสมอ 3) การติดต่อประสานงานแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่ติดต่อลงไปยังหัวหน้างาน แต่ถ้าหากเป็นงานเร่งด่วน ก็จะใช้การติดต่อไปยังลูกน้องโดยตรง 4) การสั่งงานคำนึงถึงเรื่องผลของงานมากกว่าเวลาและพร้อมยืดหยุ่นเพื่อให้งานเดินไปได้ 5) ด้านความผูกพันกับเพื่อนร่วมงาน ให้ความเป็นกันเองไม่ถือตัว ให้โอกาสและสนับสนุนคนทำงานเสมอ 6) การประเมินผลการทำงานของลูกน้องจะพิจารณาจากความมุ่งมั่นตั้งใจ 7) การประเมินบุคคลจะพิจารณาในด้านการทำงานเป็นทีม 8) เรียนรู้จากข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุง 9) เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นจะหาทางแก้ไขและป้องกัน 10) การให้ทุกคนมีส่วนร่วม แม้ในโอกาสที่ไม่เหมาะสมกลายเป็นข้อด้อยของรูปแบบภาวะผู้นำเป็นแบบประสานขณะที่หลักการภาคประชาชน คือ ต้องเข้าถึงข้อมูลของท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่รัฐที่ประพฤติมิชอบ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น ที่เป็นประเด็นสนใจสาธารณะ ไม่ยอมรับวิธีการอุปถัมภ์ทุกรูปแบบ ซึ่งสามารถดำเนินการด้วยระบบกลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน เรียกร้องความยุติธรรมที่สอดคล้องกับกฎหมาย เปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง ผ่านโครงการ กิจกรรม และวิธีการอื่นๆ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับและทุกพื้นที่ของชุมชนมีส่วนร่วม (พระมหาสุระพงษ์ สุรวโส (สีหมอก), 2555)

3. แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี

พระสงฆ์ต้องดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ตามแนวทางพระธรรมวินัยและหลักกฎหมาย ซึ่งผ่านการศึกษาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับบทบาทที่ตนสามารถแสดงออกต่อสังคม ทั้งต่อปัจเจกบุคคลและคณะบุคคลทุกระดับชั้น ต้องสอดคล้องกับสภาพบุคคล ชุมชน และองค์กร ตามที่หลักธรรมและกฎหมายต่อต้านทุจริตกำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ พระมหาอนุชา สิริวณฺโณ (พละกุล) เรื่อง “การศึกษาพระสงฆ์กับการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาวัดเทพปูรณาราม ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” คือ แนวทางส่งเสริมต้องเริ่มที่องค์กรสงฆ์ควรปรับรูปแบบวิธีการทำงานของพระสงฆ์ให้สอดคล้องกับลักษณะทางสังคมใหม่ โดยที่เจ้าคณะผู้ปกครองต้องควบคุมและแก้ไขปัญหากระตุ้นให้วัดโดยเจ้าอาวาสต้องจัดกิจกรรมให้เกิดสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและผู้นำของแต่ละหน่วยงาน พร้อมทั้งโน้มน้าวชี้แจงบทบาทพระสงฆ์ต่อสังคมถึงการอิงอาศัยกันต่อการพัฒนาอย่างจริงใจ ด้วยการเปิดรับวิสัยทัศน์ระดับองค์กร ผู้นำ และชุมชน ให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับแนวทางของภาคประชาชนต้องสนใจปัญหาของประชาชนในพื้นที่ศึกษากฎหมายและระเบียบปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ ประสานความร่วมมือจากตัวแทนภาคประชาชนทุกระดับของพื้นที่ท้องถิ่น แล้วจัดตั้งเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ และกลไกการตรวจสอบท้องถิ่นที่เป็นระบบ สร้างกิจกรรมร่วมกันผ่านการประชุม การสัมมนา การออกตรวจเยี่ยม การรณรงค์ การส่งเสริม และการเชิญชวนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจปฏิบัติงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น (พระมหาอนุชา สิริวณฺโณ (พละกุล), 2556)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ คือ เป็นผู้ที่ปฏิบัติดี มีวุฒิภาวะ มีองค์ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ได้รับการยอมรับทั้งจากสังฆาธิการ เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน อยู่อาศัยร่วมกับชุมชนตามความสัมพันธ์เชิงศาสนา มีบทบาท ตำแหน่ง หน้าที่ในองค์กรอยู่ก่อนแล้ว ท่านควรต้องได้รับการฝึกอบรม “หลักสูตรการต่อต้านทุจริต”จากหน่วยงานของรัฐ เพื่อท่านจะได้เป็นผู้นำเสนอการต่อต้านทุจริต ทั้งทางภาคทฤษฎีและหลักการที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง พร้อมภาคปฏิบัติวิธีการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์การดำเนินการดังกล่าว การเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ คือในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือ ให้คำปรึกษาต่อชุมชน สังคม และภาครัฐ ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้ง การป้องกันและต่อต้านการทุจริต ในรูปแบบของโครงการฝึกอบรมหลักศีลธรรม วิธีการป้องกันและควบคุมทุจริตโดยพระสงฆ์ ต้องดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมบริหารกำหนดหลักสูตรการอบรมตามแนวทางพระธรรมวินัยและหลักกฎหมาย เพื่อการป้องกันและ

การควบคุมการทุจริต ให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของชุมชนต่าง ๆ ที่อาจมีความหลากหลายแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะจากการวิจัย พระสงฆ์มีบทบาทในการให้ความรู้และควบคุมคอร์รัปชั่น ในฐานะผู้ดำรงตนเป็นสถาบันทางศาสนา โดยการสร้างโครงการหรือกิจกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมเรียนรู้ตามหลักธรรม และหลักการของท้องถิ่น โดยอาศัยสถานศึกษา ศาสนสถาน หน่วยอบรม เป็นพื้นที่ดำเนินงาน ซึ่งต้องปฏิบัติเป็นประจำและต่อเนื่อง และต้องประเมินผลลัพธ์จากการจัดโครงการหรือกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อสังเคราะห์ความสำเร็จหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ให้สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างความรู้และควบคุมคอร์รัปชั่นโดยพระสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี 2) รูปแบบการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์ด้วยโครงการ/กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชุมชนและท้องถิ่น และ3) รูปแบบการพัฒนาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของจังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2561). พุทธจริยศาสตร์: ทางเลือกของการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชั่น. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(sp1(2018)), 624-634.

พระมหาสุระพงษ์ สุรวโส (สีหมอก). (2555). ภาวะผู้นำของพระสงฆ์ในการบริหารการพัฒนาชุมชน:กรณีศึกษาพระครูโพธิวีรคุณ วัดโพธิการาม ตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พระมหาอนุชา สิริวณฺโณ (พละกุล). (2556). การศึกษาพระสงฆ์กับการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาวัดเทพปูรณาราม ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. ในวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, เล่ม 135 ตอนที่ 52 ก, 21 กรกฎาคม 2561.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2540). ศาสนาเปรียบเทียบ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

ไสว มาลาทอง. (2542). การศึกษาจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.

ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำกลองบานอ กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากออำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

A STUDY OF LOCAL WISDOM, THE MAKING OF "BANOR DRUM" A CASE STUDY OF BAN SI DAE COMMUNITY, MOO. 4, SAKOR SUB-DISTRICT, SU NGOPADI DISTRICT, NARATHIWAT PROVINCE

มัสวานี มะยาลี
เขมณัฏฐ์ อินทรสุวรรณ
อรรครา ธรรมมาธิกุล
เชษฐา มุหะหมัด
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของ "กลองบานอ" กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส 2) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ "กลองบานอ"กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาในพื้นที่ชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกกลุ่มกลองบานอชุมชนบ้านสือแด จำนวน 18 คน ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ทำกลองบานอ จำนวน 6 คน 2) กลุ่มสมาชิกกลุ่มตีกลองบานอ จำนวน 11 คน และ 3) ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ผลการวิจัย พบว่า ประวัติความเป็นมาของกลองบานอได้รับการพัฒนามาจากกลองเดาะดุ๊ ประเทศมาเลเซีย โดยมีการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการแสดงในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น งานมงคล พิธีเปิดต่าง ๆ และนิยมใช้ตีแข่งขันในหมู่ชาวไทยมุสลิมของจังหวัดชายแดนภาคใต้กลองบานอมีลักษณะคล้ายกลองรำมะนา แต่ส่วนที่เป็นลำตัวมีขนาดยาวและเรียวไปทางด้านหลังมากกว่ากลองรำมะนา ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำกลองบานอมีดังนี้ 1) ตากหนังควาย 2) รีดหวาย 3) เตรียมไม้ 4) ขึงหนังควาย และ 5) ตกแต่งลวดลาย จะนิยมวาดลวดลายโดยการวาดดอกต้นข้าวที่เป็นเอกลักษณ์ของกลองบานอและเกิดแรงบันดาลใจจากกลองบานอขนาดใหญ่จึงเกิดการคิดค้นการทำกลองบานอขนาดจิ๋วเพื่อจำหน่ายเป็นของที่ระลึกแก่ผู้ที่สนใจ

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาท้องถิ่น, กลองบานอ, บ้านสือแด

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the history of the "Banor Drum" A Case Study of Ban Si Dae Community, Moo. 4, Sakor Sub-District, Su Ngopadi District, Narathiwat Province. 2) to Study Local Wisdom "Banor Drum" A Case Study of Ban Si Dae Community, Moo. 4, Sakor Sub-District, Su Ngopadi District, Narathiwat Province It Is A Qualitative Research Study. The Study Was Conducted in Ban Si Dae Community, Moo. 4, Sakor Sub-District, Su Ngopadi District, Narathiwat Province. The Key Informant were 18 members of Ban Su Dae community drum group, namely: 1) A group of 6 Banor drum makers 2) A group of 11 Banaw drummers and 3) 1 community leader Select a specific group of key contributors (Purposive Selection) by using the In-depth Interview The results of the research revealed that the history of the Banor drum was developed from the Du Du drum. Malaysia It has been used for performance in various ceremonies such as auspicious events, opening ceremonies, and popularly used to beat the competition among Thai Muslims in the southern border provinces. But the body part is long and tapering to the back than the tambourine drum. As for the local wisdom of making Banor Drum, they are as follows: 1) drying buffalo skins, 2) reed rattan, 3) preparing wood, 4) stretching buffalo skins, and 5) decorating patterns. They tend to draw patterns by drawing rice plants that are unique to the Banor Drum. And was inspired by the sizeable Banor Drum, therefore, came up with the invention of making miniature Banor Drum sell as souvenirs to those interested.

Keywords: Local Wisdom, Banor Drum, Ban Si Dae Community

บทนำ

กลองบานอ ได้รับความนิยมมากในพื้นที่บริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติงานทางวัฒนธรรมแบบครบวงจร คือ เริ่มตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าประยุกต์พัฒนาและสืบทอด แม้กระทั่งสามารถเป็นปัจจัยในการพัฒนาทางการท่องเที่ยว และพัฒนาด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่นได้ที่สำคัญก็คือกลองบานอ เป็นสื่อให้เห็นว่าในโลกของดนตรีนั้น สามารถผสมผสานกันได้ทั้งในเรื่องของเครื่องดนตรี ทำนอง บทเพลง และการร่ายรำ ซึ่งเป็นตัวอย่างของความกลมกลืนทางวัฒนธรรมที่สนิทและแนบเนียนเป็นอย่างยิ่งจนถึงปัจจุบัน กลองบานอ เป็นการละเล่นอย่างหนึ่งที่นิยมกันมากในแถบอำเภอสุไหงโกลก อำเภอแว้ง และอำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส กลองบานอเป็นกลองขนาดใหญ่ที่พัฒนามาจากกลองเดาะดุ๊ ซึ่งเป็นของ

ชาวนครเมกาในสมัยโบราณ “กลองบานอ” เป็นคำที่มาจากภาษามาเลเซียคือ “รือบานอ” ได้รับอิทธิพลมาจากรัฐกลันตันที่มีการทำกลองบานอขึ้น เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ในการส่งสัญญาณเพื่อนัดหมายหรือมาพบกันที่หนึ่งที่ใดและปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ จนเล่นเป็นรูปแบบและมีกติกาใช้ในการละเล่นประชันเสียงเพื่อการแข่งขันกันอย่างต่อเนื่อง (ซูรียะ เจ๊ะฮา, 2561)

อย่างไรก็ตามปัจจุบันกลองบานอยังคงเหลืออยู่ที่อำเภอสุไหงปาดีจังหวัดนราธิวาสเพียงแห่งเดียวโดยมีปราชญ์ชาวบ้านผู้ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นผู้เปี่ยมทักษะเชิงช่างในการสร้างกลองบานออย่างนายสุดิน ดอเลาะ และสมาชิกในชุมชนยังคงเห็นถึงความสำคัญ ในการสืบสานวิธีการทำกลองบานออยู่ใน อำเภอสุไหงปาดี มาจนถึงทุกวันนี้ซึ่ง นายสุดิน ดอเลาะ ได้เรียนรู้การทำกลองบานอจากบรรพบุรุษและลงมือทำกลองบานอตั้งแต่อายุ 15 ปี คลุกคลีกับการทำกลองซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวมุสลิมในแถบสามจังหวัดชายแดนใต้มาอย่างต่อเนื่องและการทำกลองบานอนั้น เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้องใช้กระบวนการทำด้วยมือในทุก ๆ ขั้นตอน (สุดิน ดอเลาะ, 2561)

นอกจากนั้น กลองบานอ เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ ประเภทที่ใช้ตีชนิดหนึ่งซึ่งปรากฏใช้แพร่หลายในกลุ่มชนชาวไทยมุสลิมในแถบจังหวัดชายแดนใต้เท่านั้นโดยมีลักษณะรูปร่าง (พงศกร จงรักษ์, 2562) ดังนี้ กลองบานอ เป็นกลองขึ้นหนังเดียวมีลักษณะคล้ายกลองรำมะนาแต่มีขนาดใหญ่และยาวเรียวเล็กน้อยไปทางด้านหน้า นิยมทำด้วยไม้เนื้อแข็งเหนียวทนทานและไม่แตกง่ายมีลักษณะรูปร่างทรงกระบอกกลมหัวท้ายไม่เท่ากันภายในตัวกลองกลวงตลอดด้านหน้าจะโตกว่าด้านหลังเล็กน้อย หน้ากลองและหนังหุ้มหน้ากลองซึ่งเป็นหนังหนาและทนทานนิยมใช้หนังควายหรือหนังวัว มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 45 เซนติเมตร ในส่วนด้านข้างของกลองตรึงด้วยเชือกหรือหวายก็ได้ โดยใช้ลิ่มไม้จำนวน 13 อัน ตอกยึดหนังที่หุ้มให้ตึงที่สุด ในส่วนไม้ตีนั้นมีลักษณะกลมยาวประมาณ 20 เซนติเมตร มีขนาดใช้มือกำได้พอดี ซึ่งด้านปลายที่ใช้ตีพันด้วยด้ายหรือยางให้เป็นปมหรือเหมือนไม้ตีฆ้องและอีกด้านใช้เชือกผูกติดไว้ทำเป็นบ่วงใช้คล้องมือเป็นการป้องกันมิให้หลุดในขณะที่ตี นำมาใส่ไว้ภายในตัวกลองด้านท้ายซึ่งเมื่อเวลาตีบรรเลงจะได้เกิดเสียงดังก้องกังวาน (ลำไย ไชยสาลี, 2542)

ดังนั้นจากความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงความสำคัญขอลกลองบานอ เพราะกลองบานอเป็นการแสดงที่หาดูได้ยากและงดงามทั้งยังได้สัมผัสถึงหัวใจของผู้คนในท้องถิ่นที่หล่อหลอมความรักความสามัคคีให้เป็นเนื้อเดียวกันได้อย่างสมบูรณ์ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ “กลองบานอ” และองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ “กลองบานอ” กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส เพื่อประโยชน์และการอนุรักษ์และสืบทอดแก่ผู้สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของ “กลองบานอ” กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

2. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ “กลองบานอ”กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่โดยเจาะจงเลือกพื้นที่ชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา คือ

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของ “กลองบานอ” กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

2. ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ “กลองบานอ” กรณีศึกษาชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มกลองบานอชุมชนบ้านสือแด หมู่ที่ 4 ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส จำนวน 18 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) รวมทั้งหมด 18 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ทำกลองบานอ จำนวน 6 คน ได้แก่ นายอายุ แลแลวา, นายสาและ อาแว, นายดูเลาะ กาวะอิง, นายซำซูดิง ดอรอแม, นายรีซัน บินดอเซ๊ะ และนายซูการ์ไน แวดาโอะ

2. กลุ่มสมาชิกกลุ่มตีกลองบานอ จำนวน 11 คนได้แก่ นายกอเด็ง สามานุง, นายอาหามะ มามุ, นายฮาฟิส แวดาโอะ, นายอานูวา แมทาลง, นายอับดุลบักรี อาแวม๊ะ, นายอาหามะยากี ดอเล๊าะ, นายอุสมาน มาหามะ, นายนูซี อาลี, นายรีดูวัณ บินดอเซ๊ะ, นายฮัสบูเลาะ อาแว และนายมันโซร์ สะแปอิง

3. ผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน ได้แก่ นายอาบีเด็ง สายอตูลง (ผู้ใหญ่บ้าน)

ขอบเขตด้านเวลาที่ทำการวิจัย

ระยะเวลา ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง ธันวาคม 2562 รวมระยะเวลา 6 เดือน

ผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของ “กลองบานอ”

1. ความเป็นมาของกลองบานอ

กลองบานอมีมานานเกือบสิบกว่าปีมาแล้วตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ โดยนำการละเล่นกลองบานอมาจากประเทศมาเลเซียเพื่อมาเล่นในฤดูเกี่ยวข้าวจะตีกลองบานอหลังจากการเกี่ยวข้าวเสร็จเพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการเกี่ยวข้าวของชาวบ้านและสามารถใช้กลองบานอในการบอกข่าวให้กับคนในชุมชนได้รับรู้ข่าวสารอีกด้วย เช่นใช้ตีบอกข่าวว่ามีคนในชุมชนเสียชีวิต และใช้ตีเพื่อเป็นการบอกข่าวว่ามีกิจกรรมในชุมชนเป็นต้น

2. ความรู้และการนำไปใช้ประโยชน์

กลองบานอนอกจากจะใช้บรรเลงเพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานแล้ว จะนิยมใช้บรรเลงเพื่อบอกข่าวสารให้กับคนในชุมชนและชุมชนละแวกใกล้เคียงกลองบานอยังสามารถนำไปใช้เป็นการแสดงพิธีเปิดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งยังเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและยังถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยที่กลองบานอจะมีเสียงเป็นเอกลักษณ์ในตัวอยู่แล้วและจะนิยมตีหรือประโคมในสถานที่ที่เป็นบริเวณกว้าง เนื่องจากเสียงกลองที่ดังก้องและสะท้อนไปไกลนั้นเอง

ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำ “กลองบานอ”

1. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์

วัสดุและอุปกรณ์ในการทำกลองบานอจะนิยมใช้ไม้เนื้อแข็งหรือไม้หลุมพอในการทำตัวกลองและนิยมนำหนังควายที่ผ่านการตากแดดทำเป็นหน้ากลอง จะมีหวายและเชือกไนล่อนในการยึดกลองและอุปกรณ์อื่น ๆ อีก ได้แก่ เลื่อย ขวาน พร้า ที่เหลาหวาย สีน้ำมันรวมถึงพู่กันสำหรับตกแต่งลวดลายของกลองบานอ

2. วิธีการและขั้นการทำกลองบานอ

การทำกลองบานอเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ต้องใช้กระบวนการทำมือทุกขั้นตอน นิยมทำจากไม้หลุมพอ ต้นไม้ที่อยู่บนภูเขาแถบจังหวัดนราธิวาส หน้ากลองขึงด้วยหนังควายฟอก กำจัดเอาขนออกหมดแล้ว ขึงรัดให้ตึงด้วยหวาย หน้ากลองมีขนาดหน้ากว้าง 30 นิ้ว มีรูปทรงเรียวไปทางด้านหลัง มีลิ่มไม้ลักษณะเป็นซี่ ๆ ประมาณ 12 - 17 ซี่ เสียบด้านหลังของตัวกลอง ซึ่งเป็นเสมือนไม้ที่ใช้ปรับแต่งโทนเสียงของกลองด้วย มีการตกแต่งสีสันของกลองให้มีความสวยงามตามแบบฉบับศิลปะมลายูท้องถิ่นเสียงกลองบานอจะดังกังวานไปได้ไกล ในปัจจุบันการตีกลองบานอ 1 ใบ จะใช้ผู้ตีสองคน และจะมีกลองที่ตีพร้อม ๆ กันทั้งหมด 7 ใบ เสียงกลอง 7 ใบ ให้โทนเสียงเสมอกัน เมื่อตีพร้อมกันให้ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน ความยาก และหัวใจของการทำกลองบานอจึงอยู่ที่การทำให้กลองทั้ง 7 ใบ มีโทนเสียงเสมอกันนั่นเองจึงถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลองบานอ

3. การออกแบบตกแต่งลวดลาย

การตกแต่งลวดลายของกลองบานอจะนิยมวาดดอกต้นข้าวที่เป็นสัญลักษณ์ของกลองบานอและเมื่อประกอบชิ้นส่วนของกลองบานอเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการตกแต่งลวดลาย และการลงสี โดยลวดลายที่วาดลงบนหน้ากลองเราสามารถวาดได้ตามที่ชอบ ซึ่งกลองทั้ง 7 ใบ จะต้องเป็นลวดลายเดียวกัน และการลงสีจะต้องเป็นสีเดียวกันทั้ง 7 ใบ

4. การนำไปแสดงและเผยแพร่

การนำไปแสดงและเผยแพร่กลองบานออาจจะมีการนำกลองไปออกงานหรือกิจกรรมต่างๆที่มีวัฒนธรรมและประเพณีมีส่วนร่วมโดยมีปราชญ์ชาวบ้านคอยให้ความรู้หรือเป็นผู้คอยบรรยายเกี่ยวกับประวัติความเป็นรวมทั้งกระบวนการและขั้นตอนการทำกลองบานออีกทั้งยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้านให้มีโอกาสแสดงศักยภาพทางด้านภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านฝีมือหรือด้านความคิดของคนในชุมชนให้เป็นที่ยอมรับ

5. การจัดจำหน่าย

คนรุ่นใหม่ที่ตั้งใจสานต่อการแสดงศิลปะแห่งกลองบานอ เกิดแรงบันดาลใจในการคิดค้นประดิษฐ์กลองบานอจิ๋ว ย่อขนาดของกลองบานอให้เป็นของที่ระลึกประจำท้องถิ่น โดยต้องการสืบทอดให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้รู้จัก และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย โดยทางกลุ่มผู้นำท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้ร่วมกับพัฒนาการอำเภอสุไหงปาดี ให้การสนับสนุนทุนในการจัดหาวัตถุดิบ และความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มและยังทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์โอทอปที่ระลึกประจำท้องถิ่นและได้รับการขึ้นทะเบียนสินค้าโอทอป

อภิปรายผล

1. ความเป็นมาของกลองบานอ พบว่า กลองบานอมีมานานเกือบสิบกว่าปีมาแล้วตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ โดยนำการละเล่นกลองบานอมาจากประเทศมาเลเซียเพื่อมาเล่นในฤดูเกี่ยวข้าว จะตีกลองบานอหลังจากการเกี่ยวข้าเสร็จเพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการเกี่ยวข้าวของชาวบ้านและสามารถใช้กลองบานอในการบอกข่าวให้กับคนในชุมชนได้รับรู้ข่าวสารอีกด้วย เช่น ใช้ตีบอกข่าวว่ามีคนในชุมชนเสียชีวิต และใช้ตีเพื่อเป็นการบอกข่าวว่ามีกิจกรรมในชุมชนเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซูรียะห์ เจ๊ะฮา กล่าวว่า กลองบานอ ได้รับความนิยมมากในพื้นที่บริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติงานทางวัฒนธรรมแบบครบวงจร คือ เริ่มตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าประยุกต์พัฒนาและสืบทอด แม้กระทั่งสามารถเป็นปัจจัยในการพัฒนาทางการท่องเที่ยว และพัฒนาด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่นได้ที่สำคัญก็คือกลองบานอเป็นสื่อให้เห็นว่าในโลกของดนตรีนั้น สามารถผสมผสานกันได้ทั้งในเรื่องของเครื่องดนตรี ทำนองบทเพลง และการร่ายรำ ซึ่งเป็นตัวอย่างของความกลมกลืนทางวัฒนธรรมที่สนิทและแนบเนียน

เป็นอย่างยิ่งจนถึงปัจจุบัน กลองบานอ เป็นการละเล่นอย่างหนึ่งที่นิยมกันมากในแถบอำเภอสุไหงโกลก อำเภอแว้ง และอำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส กลองบานอเป็นกลองขนาดใหญ่ที่พัฒนามาจากกลองเดาะดุ๊ ซึ่งเป็นของ ชาวนครเมกาในสมัยโบราณ “กลองบานอ” เป็นคำที่มาจากภาษามาเลเซียคือ “รือบานอ” ได้รับอิทธิพลมาจากรัฐกลันตันที่มีการทำกลองบานอขึ้น เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ในการส่งสัญญาณเพื่อนัดหมายหรือมาพบกันที่หนึ่งที่ใดและปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ จนเล่นเป็นรูปแบบและมีกติกาใช้ในการละเล่นประชันเสียงเพื่อการแข่งขันกันอย่างต่อเนื่อง (ซูรียะ เจ๊ะฮา, 2561)

2. ความรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่า กลองบานอนอกจากจะใช้บรรเลงเพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานแล้ว จะนิยมใช้บรรเลงเพื่อบอกข่าวสารให้กับคนในชุมชนและชุมชนละแวกใกล้เคียงกลองบานอยังสามารถนำไปใช้เป็นการแสดงพิธีเปิดกิจกรรมต่างๆทั้งยังเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและยังถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยที่กลองบานอจะมีเสียงเป็นเอกลักษณ์ในตัวอยู่แล้วและจะนิยมตีหรือประโคมในสถานที่ที่เป็นบริเวณกว้าง เนื่องจากเสียงกลองที่ดังก้องและสะท้อนไปไกลนั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราพร ชลธิชาชลาลักษณ์ และคณะ งานวิจัยเรื่อง ผลของดนตรีบำบัดต่อความวิตกกังวล การตอบสนองทางสรีระและตัวแปรในการหย่าเครื่องช่วยหายใจในผู้ป่วยระหว่างหย่าจากเครื่องช่วยหายใจ วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาผลของดนตรีบำบัดต่อความวิตกกังวล การตอบสนองความทางสรีระวิทยา และตัวแปรในการหย่าเครื่องช่วยหายใจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยที่อยู่ในช่วงหย่าจากเครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยวิกฤตของโรงพยาบาลรามาธิบดี 3 แห่ง โดยทดลองเพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวล การตอบสนองทางสรีรวิทยาและตัวแปรการหย่าเครื่องช่วยหายใจ ที่เปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยระหว่างระยะทดลองซึ่งผู้ป่วยจะได้รับฟังดนตรีนาน 30 นาที และระยะประเมินผลโดยวัดความวิตกกังวลการตอบสนองทางสรีรวิทยา ได้แก่ อัตราการเต้นของหัวใจ อัตราการหายใจ และความดันโลหิต ผลการศึกษาพบว่าขณะที่ได้รับฟังดนตรีบำบัดความวิตกกังวล อัตราการหายใจ และความดันเฉลี่ยของหลอดเลือดแดงของกลุ่มตัวอย่างลดลงกว่าขณะไม่ได้รับดนตรีบำบัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากผลการวิจัยสรุปว่าดนตรีบำบัดสามารถช่วยลดความวิตกกังวลและการตอบสนองทางสรีระบางตัวแปรในผู้ป่วยขณะหย่าเครื่องช่วยหายใจได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าดนตรีบำบัดส่งเสริมให้เกิดการผ่อนคลายในผู้ป่วยซึ่งอาจจะช่วยสงวนพลังงานให้กับผู้ป่วยและการส่งเสริมการฟื้นฟูสุขภาพได้ (จิราพร ชลธิชาชลาลักษณ์ และคณะ, 2551)

3. การออกแบบตกแต่งลวดลาย พบว่า การตกแต่งลวดลายของกลองบานอจะนิยมวาดดอกต้นข้าวที่เป็นสัญลักษณ์ของกลองบานอและเมื่อประกอบชิ้นส่วนของกลองบานอเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการตกแต่งลวดลาย และการลงสี โดยลวดลายที่วาดลงบนหน้ากลองเราสามารถวาดได้ตามที่ชอบ ซึ่งกลองทั้ง 7 ใบ จะต้องเป็นลวดลายเดียวกัน และการลงสีจะต้องเป็น

สีเดียวกันทั้ง 7 ใบ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ พรพันธุ์ เขมคุณาศัย ได้กล่าวว่า กลองบานอ เป็นเครื่องดนตรีประเภทกลองชนิดหนึ่ง ทำไม้เนื้อแข้งประเภทไม้หลุมพอ ขึงหน้ากลองด้วยหนังควาย ใช้มือหรือไม้บรรเลงให้เป็นจังหวะ จากการสืบค้นประวัติความเป็นมาขอกลองบานอ เชื่อว่ากลองบานอเกิดขึ้นในประเทศมาเลเซียเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว เนื่องจากในสมัยก่อนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยียังไม่มี ดังนั้นเมื่อเจ้าเมืองหรือเจ้านายมีการเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสหรือเทศกาลต่าง ๆ ก็จะจัดให้มีการตี บรรเลงบานอขึ้นเพื่อให้เกิดเสียงดัง เมื่อชาวบ้านได้ยินเสียงก็จะมาดูแลและร่วมเฉลิมฉลองในเทศกาลนั้น ๆ และมีคำบอกเล่าสืบต่อกันมาว่า เมื่อชาวบ้านล้มวัวล้มควายนอกจากนำเนื้อไปเป็นอาหารแล้วยังได้นำหนังไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ อีก วันหนึ่ง ชาวบ้านนำหนังควายไปผึ่งแดดเพื่อให้แห้ง บังเอิญไปวางบนตอไม้ที่มีรูกลวง หลังจากผึ่งแดดไปได้สักพักก็ไปตรวจดูว่าหนังควายแห้งหรือยัง โดยใช้มือเคาะ ตีลงบนหนังควายนั้นปรากฏว่า มีเสียงดังเกิดขึ้น จึงทำให้ได้คิดว่า ถ้านำหนังควายไปวางขึงบนท่อนไม้ที่คว้านเนื้อในออกแล้วใช้มือหรือไม้ตีก็จะทำให้เกดเสียงดังกังวานขึ้น และสามารถนำมาใช้บรรเลงเพื่อความสนุกสนานได้ ด้วยเหตุนี้ กลองบานอจึงได้รับการดัดแปลง สืบทอด และพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน (พรพันธุ์ เขมคุณาศัย, 2541)

การปลูกฝังจริยธรรม จุดเด่นประการหนึ่งของดนตรีและการละเล่นกลองบานออยู่ที่การปลูกฝังจริยธรรมโดยเฉพาะผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกของคณะบานอจะต้องผ่านการฝึกฝนอย่างหนักและมีจริยธรรมเป็นคุณสมบัติประจำตัวซึ่ง ได้แก่ ความเชื่อ สมาธิ ความเข้มแข็งอดทน และความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ความเชื่อ ผู้ที่บรรเลงกลองบานอเป็นอาชีพ มีความเชื่อว่ากลองบานอทุกใบมีเจ้าประจำอยู่ เมื่อว่างภารกิจประจำวันทุก ๆ คืน จะต้องบรรเลงกลองบานอ ถ้าวันไหนหยุดเล่นจะรู้สึกอ่อนเพลีย เหนื่อยหน่าย โดยเฉพาะโต๊ะยอวอถ้าหยุดเล่นก็จะเจ็บป่วยทันที ดังนั้น สมาชิกกลองบานอทุกคนจะต้องพร้อมเพรียงกันฝึกฝีมืออยู่เสมอ นอกจากนั้น การตัดไม้ของชาวบ้านก็เป็นการตัดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในหมู่คณะ เมื่อถึงเวลาที่จะนำกลองบานอออกใช้ ก็จะมีพิธีบูชาเจ้าประจำไม้ เป็นระลึกถึงบุญคุณของไม้ ดังนั้น จิตสำนึกในการรักษ์ป่าของชาวบ้านจึงมีอยู่อย่างเปี่ยมล้น

พิธีกรรม ในการบรรเลงกลองบานอ จะมีเพลงที่ดัดแปลงมาจากการละเล่น ตือรี ซึ่งเป็นพิธีกรรมรักษาไข้อย่างหนึ่งของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในอดีต

ความเข้มแข็งอดทน สมาชิกของกลองบานอทุกคนจะต้องมีน้ำอดน้ำทน มีความแข็งแกร่ง เพราะต้องฝึกฝนอย่างหนักจนกระทั่งมือแตก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชำนาญ สามารถจดจำจังหวะและทำนองเพลงที่ใช้ในการบรรเลงได้ สามารถที่จะบรรเลงประสมวงได้ และสามารถที่จะฝึกฝนหรือพัฒนาฝีมือของตนให้เท่าเทียมหรือดีกว่าผู้อื่นได้

สมาธิ คือ ความตั้งใจมั่น สมาชิกแต่ละคนหากมีเฉพาะความเข้มแข็งอดทนแต่เพียงประการเดียวแล้ว ก็ไม่อาจที่จะประสบความสำเร็จได้ การมีใจเป็นสมาธิ จึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกหนึ่งประการหนึ่งที่หัวหน้าคณะมุ่งปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวของสมาชิกทุกคน การแสดงกลองบานอ เป็นการละเล่นที่นิยมกันมากแถบหมู่บ้านชนบท เพื่อประโคมเสียงให้ชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงได้ยิน ได้รับรู้ถึงกิจกรรมในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นการตีกลองร้องป่าวให้ทุกคนรับรู้และมาร่วมงาน นิยมเล่นในงานพิธีต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น พิธีเข้าสุนัต พิธีแต่งงาน เป็นต้น โดยปกติบานอไม่ใช้เล่นเพื่อการแข่งขัน แต่ใช้ประโคมงานให้คึกคักตามที่เจ้าภาพต้องการ คณะกลองบานอจะไม่มีการเรียกค่าจ้างรางวัล แต่เจ้าภาพจะต้องเลี้ยงดูคณะ แต่ถ้าเป็นการละเล่น เพื่อแข่งขัน จะมีกรรมการตัดสิน มีกติกาโดยตัดสินจากความดัง เสียงดังกระหึ่มกลมกลืน การประสานเสียง และจังหวะ ของเสียงกลอง ความสามารถในการประดิษฐ์ลีลาจังหวะเพลงกลองบานอ พบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และรัฐกลันตัน รัฐตรังกานูของมาเลเซียมีลักษณะคล้ายรำมะนา ด้านหน้าหุ้มด้วยหนังควาย ด้านหลังมีขอบซึ่งทำด้วยหวายลำโต ๆ เพื่อใช้ตรึงกับเชือกหรือหวายซึ่งใช้ตรึงหุ้มหนัง มีลิ่มใหญ่ และยาว จำนวน 13 อัน ตอกเพื่อทำให้หนังที่หุ้มมีความตึง และมีลิ่มเล็ก ๆ ตอกตรึงลิ่มใหญ่ไว้อีกด้วย ตัวลิ่มขนาดใหญ่ยังใช้เป็นขาตั้งได้ด้วย การตีจะใช้ไม้ ซึ่งพันด้านปลายด้วยเชือกหรือยางให้เป็นปมเหมือน ไม้ตีฆ้อง ส่วนด้ามจับ ทำเป็นบ่วงเพื่อใช้คล้องมือป้องกันไม่ให้หลุดจากมือในขณะตีกลอง

4. การนำไปแสดงและเผยแพร่ พบว่า การนำไปแสดงและเผยแพร่กลองบานออาจจะมีการนำกลองไปออกงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรมและประเพณีมีส่วนร่วมโดยมีปราชญ์ชาวบ้านคอยให้ความรู้หรือเป็นผู้คอยบรรยายเกี่ยวกับประวัติความเป็นรวมทั้งกระบวนการและขั้นตอนการทำกลองบานออีกทั้งยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้านให้มีโอกาสแสดงศักยภาพทางด้านภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านฝีมือหรือด้านความคิดของคนในชุมชนให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย นิธิ เอี่ยวศรีวงศ์ ได้กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการสืบสาน สืบทอดประสบการณ์จากรุ่นถึงรุ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมาเป็นเวลานาน ถ้าถูกละเลย ขาดการยอมรับ และถูกทำลายลงก็จะสูญหายไป ไร้ซึ่งภูมิปัญญาของตนเอง ทำให้คนในท้องถิ่นไม่มีศักดิ์ศรีขาดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งนึกการศึกษา หน่วยงาน ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน ไว้ดังนี้ 1) ความรู้ และระบบความรู้ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้าน มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่าชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียวไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างไร 2) การสั่งสม และการกระจายความรู้ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสม และกระจายความรู้ ความรู้นั้น ไม่ได้ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมา

บริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชน สั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่งสามารถสร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร 3) ภูมิปัญญาชาวบ้าน ไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ซับซ้อน ถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย 4) การสร้างสรรค์ และปรับปรุง ระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยนตลอดมาโดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้าน (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2558)

5. การจัดจำหน่าย พบว่า คนรุ่นใหม่ที่ตั้งใจสานต่อการแสดงศิลปะแห่งกลองบานอเกิดแรงบันดาลใจในการคิดค้นประดิษฐ์กลองบานอจิ๋ว ย่อขนาดของกลองบานอให้เป็นของที่ระลึกประจำท้องถิ่น โดยต้องการสืบทอดให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้รู้จัก และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย โดยทางกลุ่มผู้นำท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้ร่วมกับพัฒนาการอำเภอสุไหงปาดีให้การสนับสนุนทุนในการจัดหาวัตถุดิบ และความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มและยังทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์โอทอปที่ระลึกประจำท้องถิ่นและได้รับการขึ้นทะเบียนสินค้าโอทอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญญ์พัสวี กล่อมธงเจริญ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของหัตถกรรม OTOP 5 ดาว กรณีสินค้าเรือใบจำลอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า 1) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเรือใบจำลองเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิธีคิดการดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลานเพื่อปฏิบัติสืบต่อกันมา 2) กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเรือใบจำลองประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ 2.1) การบ่งชี้ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่มจากนั้นจึงนำไปสู่ 2.2) การสร้างและแสวงหาความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอกเพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่ม 2.3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบกลุ่มผู้ผลิตเรือใบจำลองยังไม่มีการจัดการความรู้ให้เป็นระบบที่ชัดเจนเนื่องจากความรู้ส่วนใหญ่ได้มาจากภูมิปัญญาของชุมชนที่ได้มาจากประสบการณ์ 2.4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ยังขาดความชัดเจนเนื่องจากความรู้ส่วนใหญ่นั้นเป็นความรู้แบบไม่ชัดแจ้งมักได้รับการประมวลและเก็บไว้ในความจำของบุคคลมากกว่า ส่งผลต่อ 2.5) การเข้าถึงความรู้รูปแบบในด้านการจัดเก็บความรู้ของกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของการจดจำผ่านตัวบุคคลรองลงมาคือการจัดเก็บโดยการบันทึกภาพกระบวนการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตและการเก็บเป็นตัวอย่างชิ้นงาน 2.6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการโดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้นและ 2.7) การเรียนรู้การถ่ายทอดความรู้มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็น

ทางการโดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้ว สามารถย้อนกลับไปกำหนดความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง (กัญญ์พัสวี กล่อมธงเจริญ, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กลองบานอเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ตีให้จังหวะและนิยมตีแข่งขันในหมู่ชาวไทยมุสลิมของจังหวัด ชายแดนภาคใต้และชาวมาเลเซียของรัฐกลันตันและตรังกานูบานอมีลักษณะคล้ายรำมะนา แต่ส่วนที่เป็นลำตัวมีขนาดยาวและเรียวไปทางด้านหลังมากกว่ารำมะนาด้านหน้าซึ่งหุ้มด้วยหนังควาย ด้านหลังมีขอบซึ่งทำด้วยหวายลำโต ๆ เพื่อใช้ตรึงกับเชือกหรือหวายซึ่งใช้ตรึงหุ้มหนังและมีลิ่มใหญ่และยาว จำนวน 13 อันตอก เพื่อทำให้หนังที่หุ้มตึง และมีลิ่มเล็ก ๆ ตอกตรึงลิ่มใหญ่ไว้ด้วย และลิ่ม ขนาดใหญ่ยังใช้เป็นขาตั้งได้ด้วย ใช้ไม้ ซึ่งพันด้านปลายด้วยเชือกหรือยางให้เป็นปมเหมือนไม้ตีฆ้องส่วนด้านที่ใช้มือจับ ทำเป็นบ่วงเพื่อใช้คล้องมือกันไม่ให้หลุดจากมือในขณะที่ใช้ตี และส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นทางวัฒนธรรมโดยการปลุกจิตสำนึกให้คนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของภูมิปัญญาส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมโดยมีวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วม สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนในชุมชนนั้น ๆ ที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กัญญ์พัสวี กล่อมธงเจริญ. (2560). การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหัตกรรม OTOP 5 ดาว กรณีสินค้าเรือใบจำลอง จังหวัดเชี่ยงใหม่. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 11(3), 79-92.

จิราพร ชลธิชาชลาลักษณ์ และคณะ. (2551). ผลของดนตรีบำบัดต่อความวิตกกังวล การตอบสนองทางสรีระและตัวแปรในการหย่าเครื่องช่วยหายใจในผู้ป่วยระหว่างหย่าจากเครื่องช่วยหายใจ. รามาธิบดีพยาบาลสาร, 14(3), 328-346.

ซูรียะ เจ๊ะฮา. (2561). สืบสานศิลปวัฒนธรรมกลองบานอ. เรียกใช้เมื่อ 22 กรกฎาคม 2562 จาก http:senikbudayaanrebana.blogsport.com

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2558). โมงยามไม่ผันแปร. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

พงศกร จงรักษ์. (2562). ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้. เรียกใช้เมื่อ 16 กันยายน 2562 จาก http :pirun.ku.ac.th

พรพันธุ์ เขมคุณาศัย. (2541). การศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้าน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ลำไย ไชยสาลี. (2542). การศึกษาเครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ = A study of southern thai folk musical instruments. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สุดิน ดอเลาะ. (2561). สืบสานศิลปวัฒนธรรมกลองบานอ. เรียกใช้เมื่อ 22 กรกฎาคม 2562 จาก http:senikbudayaanrebana.blogsport.com

หมวกเปี้ยว: วิธีการผลิตหมวกใบลานเพื่อการส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

MUAK PIEO: A METHOD OF MAKING A PALM LEAVES HAT FOR THE PURPOSE OF PROMOTING LOCAL OCCUPATION. A CASE STUDY: PALM LEAVES HAT GROUP MOO. 8 BAN COK LAN COMMUNITY, BAN RAM SUB-DISTRICT, HUA SAI DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

อัยลดา เหมทานนท์
จิตติมา ดำรงวัฒนะ
อุดมศักดิ์ เดโชชัย
เดโช แขน้ำแก้ว
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการผลิตหมวกใบลาน วิธีการผลิต และแนวทางส่งเสริมอาชีพท้องถิ่นการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ตำบลชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1.1) ขาดแคลนใบลาน 1.2) ขาดแคลนช่างฝีมือ 1.3) สมาชิกมีอาชีพหลักอื่น ๆ จึงยากต่อการบริหารจัดการกลุ่ม 1.4) สินค้ายังไม่เป็นที่รู้จัก 1.5) ปัญหาจากการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง 1.6) รูปทรงไม่ทันสมัย 2) วิธีการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มี 2 ขั้นตอน คือ 2.1) การเตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์ ประกอบด้วย ใบลาน ด้ายสำหรับเย็บหมวกเปี้ยว เข็มหมุด/เข็มเย็บผ้า และหวาย เป็นต้น 2.2) ขั้นตอนการทำหมวกเปี้ยว พบว่ามีขั้นตอนการเริ่มตั้งแต่การสานโครง สานหมวก ร้อยหวาย ตกแต่ง และเก็บไว้ในที่แห้ง 3) แนวทางส่งเสริมอาชีพท้องถิ่นการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

มีแนวทางส่งเสริมดังนี้ คือ 3.1) มีแนวทางในการส่งเสริมด้านการพัฒนาอาชีพ 3.2) มีแนวทางส่งเสริมด้านการตลาด 3.3) มีแนวทางส่งเสริมด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ 3.4) มีแนวทางการส่งเสริมความรู้เพิ่มเติม

คำสำคัญ: หมวกเปี้ยว, หมวกใบลาน, ใบลาน, การส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research article were to study the problem of making a Palm Leaves Hat, A Method of making a Palm Leaves Hat, and Guidelines for promoting local occupation to making a Palm Leaves Hat. A Case Study: Palm Leaves Hat Group Moo. 8 Ban Cok Lan Community, Ban Ram Sub-District, Hua Sai District, Nakhon Si Thammarat Province Thailand. This research had used the qualitative research method. The Results of the research found that 1) The problem of making a Palm Leaves Hat. A Case Study: Palm Leaves Hat Group Moo. 8 Ban Cok Lan Community, Ban Ram Sub-District, Hua Sai District, Nakhon Si Thammarat Province Thailand. It was found that; 1.1) Shortage of Palm leaves. 1.2) Shortage of artisans. 1.3) Members have other core occupations, so it is difficult to manage the group. 1.4) The product is not yet known. 1.5) Problems with pressing prices from middlemen. 6) Non-fashionable shape. 2) A Method of making a Palm Leaves Hat. A Case Study: Palm Leaves Hat Group Moo. 8 Ban Cok Lan Community, Ban Ram Sub-District, Hua Sai District, Nakhon Si Thammarat Province Thailand. It was found that there are 2 stages: 2.1) Preparation of raw materials and equipment including Palm leaves, threads for sewing hats, pins/needles, sewing needles and rattan, etc. 2.2) The process of making hats has been found to start from weave the frame. Decorate and store in a dry place. 3) Guidelines for promoting local occupation to making a Palm Leaves Hat. A Case Study: Palm Leaves Hat Group Moo. 8 Ban Cok Lan Community, Ban Ram Sub-District, Hua Sai District, Nakhon Si Thammarat Province Thailand. It has been found that there are guidelines for promotion as follows; 3.1) There are guidelines for promoting career development. 3.2) There are ways to promote marketing. 3.3) There are guidelines for promoting product models. 3.4) There are guidelines for promoting additional knowledge.

Keywords: Muak Pieo, Palm Leaves Hat, Palm Leaves, Promoting Local Occupation

บทนำ

การยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการส่งเสริมอาชีพของคนในท้องถิ่นซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นถือเป็นความรู้ทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า เพราะเป็นรากฐานของสังคมที่มีการสั่งสมสืบทอดมา เป็นความรู้ที่อยู่กับตัวคนและติดแผ่นดิน คือสะท้อนถึงวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คน ซึ่งเกิดจากการปรับตัวให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมให้อยู่ได้อย่างปกติ ทั้งในด้านปัจจัยสี่ ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของคนไทยซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ จึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดวิถีการกินอยู่หรือภูมิปัญญาไทยให้มีความหลากหลายไปตามภูมินิเวศน์ของภาคต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ในการจัดการระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ให้เอื้อต่อการดำรงชีวิต (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2544)

หมวกใบลาน (เปี้ยว) เป็นอุปกรณ์กันแดด กันฝน อยู่คู่กับชาวนาในอำเภอหัวไทร และลุ่มน้ำปากพนังมาแสนนาน ภูมิปัญญาชิ้นนี้ ได้รับการถ่ายทอดขั้นตอนการผลิตด้วยมือ จากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบันเดี๋ยวนี้เครื่องจักรอุตสาหกรรมได้สร้างงานชิ้นอื่นมาทดแทน มีน้ำหนักเบาสะดวกกับการสวมใส่ กันแดดกันฝนเป็นผลกระทบที่ทำให้หมวกเปี้ยวใบลาน ได้รับความนิยมลดน้อยลงบ้าง แต่ช่างพื้นบ้านก็ยังสามารถดำรงชีพอยู่ได้ บ้านโคกลาน หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านราม บ้านนี้ มีต้นลานมาก ชาวบ้านสมัยก่อนจึงแปรรูปทรัพยากรนี้โดยนำใบลานมาสานเป็นหมวก แต่ภาษาถิ่นนี้เรียกว่า “เปี้ยว” ณ จุดนี้ถือเป็นแหล่งกำเนิดมาช้านานแล้ว เนื่องจากชาวบ้านได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิต มีขั้นตอนและวิธีการผลิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีการคิดรูปแบบ และการคิดประดิษฐ์ลวดลายที่สวยงาม จึงทำให้หัตถกรรมหมวกเปี้ยวใบลานได้รับการสนับสนุน ด้านงบประมาณและองค์ความรู้จากองค์กรภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้หัตถกรรมหมวกเปี้ยวใบลานยังมีคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน และยังมีการสืบทอดหัตถกรรมแขนงนี้จนเป็นที่รู้จักของผู้คนทั้งในและจังหวัดใกล้เคียง (สมปฤดี เสนเดช, 2561)

กลุ่มหมวกเปี้ยว บ้านโคกลาน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 8 กิโลเมตร กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลานได้รับการสนับสนุนจากกรมป่าไม้ ตามโครงการหมู่บ้านพิทักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม ใน พ.ศ. 2545 ได้รับงบประมาณจากกรมป่าไม้เป็นเงิน 20,000 บาท กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน มีสมาชิกทั้งหมด 23 คน นอกจากทางกรมป่าไม้จะให้การสนับสนุนแล้ว ทางศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหัวไทร ได้เข้ามาให้การเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการกลุ่ม และออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มหมวกเปี้ยวใบลานบ้านโคกลาน คือ รากฐานสำคัญของกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจของคนในชุมชนได้ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวนาบ้านโคกลาน

ดังนั้นผู้วิจัยต้องการศึกษาเรื่อง หมวกเปี้ยวใบลาน : วิธีการผลิตหมวกใบลานเพื่อการส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผลของการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ ส่งเสริมและพัฒนามรดกหัตถกรรมใบลานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา : กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลานหมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาวิธีการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา : กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมอาชีพท้องถิ่นการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา : กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) เน้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การจัดกระบวนการวิจัยด้วยการพรรณนา และการบูรณาการข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ประชากร

กลุ่มที่ 1 สมาชิกกลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน/ผู้ประกอบการผลิต กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน จำนวน 7 คน ได้แก่ 1) นางเสียน เสนเดช 2) นางจำเริญ ขำเกิด 3) นางสมศรี ชุมเพ็ชร 4) นางนุ่ม มีแก้ว 5) นางสาวกัญญารัตน์ ชุมนุ่น 6) นางอรุณ เพชรชูช่วย และ 7) นางสาวสุภาภรณ์ ชุ่นคง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ส่งเสริมการผลิตการทำหมวกเปี้ยว มีจำนวน 5 คน ได้แก่ 1) นายปักษิณ หนูแก้ว ผู้ใหญ่บ้าน 2) นายวิรัตน์ เลาหะสราญ ปราชญ์ชาวบ้าน 3) นายสมโชค เกิดวัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านราม 4) นายโกวิทย์ ชูจันทร์ทอง นักพัฒนาชุมชนตำบลบ้านราม 5) นางสาววรัญญา จันทร์ใหม่ นักวิชาการเกษตร

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ไม่มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเอง ได้จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดต่าง ๆ เพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การศึกษาครั้งนี้มีเครื่องมือดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้เตรียมตัวศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญให้ตรงตามวัตถุประสงค์

2.2 ใช้แบบสัมภาษณ์ หรือแนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้เข้าไปสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่ม โดยแรก ๆ จะมีการแนะนำตัวเองเพื่อให้ผู้ที่เราจะสัมภาษณ์ได้ทราบ และบอกวัตถุประสงค์ที่จะมาสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 กรณี

3.1 กรณีจากเอกสาร

3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 เอกสารที่ได้รับจากกลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่8 ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2 กรณีการลงภาคสนาม

3.2.1 ผู้ศึกษาได้ประสานงานกับกลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่8 ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2.2 ในวันที่สัมภาษณ์ผู้ศึกษาได้ไปชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสัมภาษณ์ และแจกแจงแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างด้วนตนเอง

3.2.3 เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ครบแล้ว ผู้ศึกษาจึงเก็บแบบสัมภาษณ์ ทำการตรวจสอบความเรียบร้อย อุปกรณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ คือ การจดบันทึก เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว สุดท้ายก็กลับมาเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการิเคราะห์พรรณนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากภาคสนามแล้วผู้ศึกษาจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นก็นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีพรรณนา

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ปัญหาอุปกรณ์ และวัตถุดิบ พบว่า การขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากใบลานที่มีคุณภาพเหมือนกับในอดีตลดน้อยลง เพราะต้นลานในพื้นที่ต่าง ๆ โดนตัดทำลายลงเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีการบุกรุกพื้นที่ของกลุ่มนายทุน มีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อสร้างอาคารสิ่งปลูกสร้าง มีการตัดไม้ไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ที่ทำรายได้มากกว่า ในส่วนของต้นที่ยังคงเหลืออยู่ยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ไม่สามารถนำมาเป็นวัตถุดิบได้ อีกอย่างต้นลานเป็นต้นไม้ที่ขึ้นเองธรรมชาติออกผลผลิตตามฤดูกาลจึงทำให้วัตถุดิบขาดแคลนไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ในส่วนวัตถุดิบที่มีอยู่ก็ไม่เพียงพอเนื่องจากใบลานที่นำใช้ทำหมวกต้องอาศัยกรรมวิธีทางธรรมชาติโดยการตากแดด จึงจะมีเรื่องของฤดูกาลเข้ามามีผลต่อการทำผลิตภัณฑ์ด้วย

1.2 ปัญหาในการทำหมวกเปี้ยวใบลาน พบว่า มีปัญหาทางด้านช่างฝีมือในการผลิตไม่เพียงพอกับการผลิต ซึ่งภูมิปัญญาการทำหมวกเปี้ยวใบลานเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น แต่ปัจจุบันคนรุ่นหลังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ช่างฝีมือส่วนใหญ่จึงเป็นผู้สูงอายุ ส่งผลให้การผลิตหมวกเกิดความล่าช้า กรณีที่มีการสั่งซื้อสินค้าเข้ามาจำนวนมาก ผู้ผลิตอาจจะไม่สามารถผลิตได้ทันต่อรายการสั่งซื้อนั้น ๆ ได้ ประกอบกับการทำหมวกใบลานยังต้องใช้ใบลานและหวายเป็นวัตถุดิบหลัก ซึ่งวัตถุดิบทั้งสองเป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติบางครั้งหากเกิดความล่าช้า หรือผู้ผลิตไม่มีความชำนาญพอยังส่งผลให้วัตถุดิบที่เตรียมไว้ขึ้นรา และอิเหนา ไม่สามารถนำมาใช้ผลิตหมวกได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตหมวกใบลาน

1.3 ปัญหาด้านการรวมกลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน พบว่า มีปัญหาทางด้านสมาชิกมีอาชีพหลัก คือ การทำนา และทำสวน ซึ่งทำให้การรวมกลุ่มทำหมวกเปี้ยวใบลาน จึงไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรเพราะสมาชิกบางคนติดภารกิจ หรือธุระส่วนตัวจึงทำให้ไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรกลุ่มจึงไม่มีความเจริญเติบโตเท่าที่ควร

1.4 ปัญหาด้านการตลาด พบว่า สมาชิกของกลุ่มไม่มีประสบการณ์ในด้านการจัดหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าของกลุ่ม จึงทำให้ไม่มีการกระจายสินค้าที่ดี และยังส่งผลให้สินค้าของกลุ่มไม่เป็นที่รู้จักของตลาด และตลาดยังไม่มีความหลากหลาย จึงส่งผลให้กลไกการตลาดของกลุ่มผู้ผลิตหมวกเปี้ยวใบลานไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น

1.5 ปัญหาการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง พบว่า กลุ่มได้มีการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มให้แก่พ่อค้าคนกลาง เนื่องจากทำให้กลุ่มได้มีการจำหน่ายสินค้าที่มีความสะดวกและรวดเร็ว ผู้ผลิตบางรายจึงนิยมจำหน่ายสินค้าผ่านพ่อค้าคนกลางมากกว่าจะส่งให้กลุ่มนำไปจำหน่ายเอง จึงทำพ่อค้าคนกลางกดราคาสินค้าทำให้ได้ราคาต่ำ แต่สมาชิกกลุ่มบางรายเลือกวิธีนี้เพราะเป็นวิธีที่สะดวกและจำหน่ายสินค้าได้เร็วกว่า

1.6 ปัญหารูปแบบผลิตภัณฑ์หมวกเปี้ยวใบลาน พบว่า สมาชิกไม่มีความรู้และความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบหมวกเปี้ยวใบลาน ซึ่งทำให้หมวกใบลานมีรูปทรงหรือรูปแบบที่ไม่สะดุดตาแก่ผู้ซื้อ หากกลุ่มผู้ผลิตหมวกใบลานมีการออกมาแบบที่แปลกใหม่ จะทำให้สินค้าของกลุ่มผู้ผลิตเป็นที่น่าสนใจจากลูกค้า และเป็นที่ต้องการของท้องตลาดหรือที่เป็นต้องการของตลาดมาขึ้น

ภาพที่ 1 แสดงต้นลานที่เติบโตไม่ทันต่อการที่จะมาทำการผลิตหมวกเปี้ยวใบลาน

ภาพที่ 2 แสดงปัญหาด้านช่างฝีมือในการผลิตซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ว่างจากงานประจำ

ภาพที่ 3 แสดงหมวกเปี้ยวที่วางจำหน่ายตามร้านค้าชุมชน

2. วิธีการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 การเตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์ พบว่า วัตถุดิบ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตหมวกเปี้ยวในลานมีทั้งหมด 4 ประเภท คือ

2.1.1 ใบลานนั้นจะต้องเป็นใบลานที่แก่จัดจะมีความเหนียว รูปทรงที่ออกมาจะมีความสวยงาม และมีอายุการใช้งานที่นาน

2.1.2 ด้ายสำหรับเย็บหมวกเปี้ยวจะใช้เชือกไนล่อนที่มีขนาด 2 มิลลิเมตร ซึ่งจะเป็นขนาดเล็กที่สุดของเชือกไนล่อน สำหรับสีของเชือกนั้นจะต้องใช้สีแดง การที่เลือกใช้เชือกไนล่อน เพราะเชือกไนล่อนมีความคงทนกว่าด้าย

2.1.3 เข็มหมุด/เข็มเย็บผ้า หาซื้อได้ตามร้านขายอุปกรณ์การตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งขั้นตอนที่จะใช้เข็มหมุด/เข็มเย็บผ้า หลังจากที่ขึ้นรูปทรงหมวกเปี้ยวในลาน เพราะต้องทำให้เกิดการตรึงของใบลาน เพื่อให้ใบลานเย็บติดกัน

2.1.4 หวาย ใช้หวายหินซึ่งเป็นหวายที่เส้นเล็ก จะมีราคาประมาณ 200 บาท และจะหาซื้อได้ตามท้องตลาดทั่วไป การนำหวายมาทำหมวกเปี้ยวใบลานนั้นจะต้องมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 45 - 50 เซนติเมตร และมีความยาวประมาณ 145 - 150 เซนติเมตร

ภาพที่ 4 แสดงใบลานตากแห้ง

ภาพที่ 5 แสดงเชือกไนล่อนที่เป็นด้ายแดง

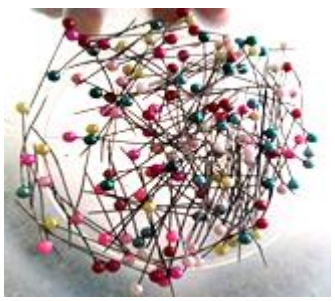

ภาพที่ 6 แสดงเข็มหมุด

ภาพที่ 7 แสดงเข็มเย็บผ้า

ภาพที่ 8 แสดงหวายหิน

2.2 ขั้นตอนการทำหมวกเปี้ยว พบว่า ขั้นตอนการทำหมวกเปี้ยว ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

2.2.1 การสานโครง เริ่มจากการนำใบลานที่ตากแห้งแล้วมาแช่น้ำเพื่อให้เกิดความนิ่มและเหนียว เพื่อไม่ให้เกิดความแตกขาดในการเย็บ ตัดใบลานความยาวประมาณ 60 เซนติเมตร แยกใบลานออกเป็น 2 ซีกให้ก้านติดทั้ง 2 ซีก จุดกลางของแต่ละใบใช้เข็มร้อยกัน 3 คู่ ให้อยู่ในลักษณะกรวยใช้เข็มร้อย ส่วนแหลมจะเป็นหัว และนี่เป็นส่วนโครงในการทำขั้นตอนต่อไป

2.2.2 การสานหมวกเปี้ยว ในการตัดใบลานยาวประมาณ 30 เซนติเมตร สอดให้ทับกับใบแรกใช้เข็มหมุดกลัดให้ติดกันสอดให้รอบรอบต่อไปตัดใบลานให้มีขนาดสั้นกว่ารอบที่ผ่านมาใช้เข็มหมุดกลัดไว้ทำแบบนี้ประมาณ 4 รอบ ตรงแนวเข็มหมุดใช้ด้ายแดงในการเย็บจากนั้นถอดเข็มหมุดออก

2.2.3 การร้อยหวาย การนำหวายมาผ่าซีกยออกเป็น 2 ซีก แล้วนำมาหวายในแต่ละซีกไปประกบริมหมวก ซึ่งการประกบต้องประกบทั้งด้านนอก และด้านใน แล้วนำด้ายแดงผูกให้รอบ

2.2.4 การตกแต่งหมวกเปี้ยวใบลาน เริ่มต้นจากการตัดแต่งปลายหมวกเนื่องจากใบลานมีความยาวไม่เท่ากันจึงต้องตัดแต่งให้สวยงาม และจากนั้นนำด้ายสีแดงมาถักบนหมวกเพื่อให้เกิดความสวยงาม

2.2.5 การเก็บรักษา มี 2 วิธี 1) ใช้น้ำมันยางทาที่ตัวหมวกเปี้ยวเพื่อป้องกันการเกิดเชื้อราและ 2) การเก็บหมวกเปี้ยวไว้ในที่แห้งอย่าให้โดนน้ำ เพราะใบลานจะผุง่าย

ภาพที่ 9 แสดงการสานโครง

ภาพที่ 10 แสดงการสานหมวกเปี้ยว

ภาพที่ 11 แสดงการร้อยหวาย

ภาพที่ 12 แสดงการตกแต่งหมวก

ภาพที่ 13 แสดงการเก็บรักษา

3. แนวทางส่งเสริมอาชีพท้องถิ่นการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 แนวทางการส่งเสริมด้านการพัฒนาอาชีพ พบว่า ส่งเสริมให้สมาชิกของกลุ่มยึดหลักตาม กฎระเบียบของกลุ่มอย่างเคร่งครัดและให้เป็นไปตาม แบบแผน ควรมีการบริหารงาน ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้จากสมาชิกในกลุ่มและบุคคลภายนอกจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์

3.2 แนวทางส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า การหาแหล่งจำหน่าย หรือตลาดเพิ่ม ทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ตามสื่อต่าง ๆ และในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการกระจายสินค้า การกำหนดราคาสินค้า หรือการนำสินค้าไปออกบูทจัดแสดงสินค้า OTOP รูปแบบการจัดการเครือข่ายการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ ภายในจังหวัด

3.3 แนวทางส่งเสริมด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ พบว่า การให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มในเรื่องการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการผลิตที่ทันสมัยตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้า หรือการจัดให้วิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในการออกแบบ ลวดลาย บรรจุภัณฑ์ มาให้ความรู้เพื่อความหลากหลายของสินค้า และรูปแบบ การสร้างเครือข่ายโดยการหาหน่วยงานราชการที่จะเข้ามาให้ความรู้ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในงานอื่น ๆ

3.4 แนวทางส่งเสริมด้านความรู้แก่คนในชุมชน พบว่า ในแนวทางส่งเสริมด้านความรู้แก่คนในชุมชน โดยการจัดอบรมระดมความคิดความรู้ของคนในชุมชน โดยมีทางภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนด้านความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มอาชีพและสมาชิก ภายในกลุ่มอาชีพจากปัญหาด้านการผลิตทั้งในเรื่องของปริมาณการผลิตให้ทันต่อความต้องการของลูกค้า หรือการผลิตสินค้าใหม่ ๆ หรือการสร้างจิตสำนึกของสมาชิกภายในกลุ่มเกิดความเป็น เจ้าของและมีการบริหารจัดการเชิงระบบและมีส่วนร่วม อบรมให้ความรู้ การส่งเสริมด้านความรู้ โดยการหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาเติมเต็มให้แก่สมาชิก และคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. สภาพปัญหาการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ปัญหาอุปกรณ์ และวัตถุดิบ พบว่า ขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากใบลานเป็นพืชที่ขึ้นเองตามธรรมชาติจึงทำให้วัตถุดิบไม่เพียงพอต่อนำมาทำผลิตภัณฑ์ และจำนวนใบลานเริ่มลดลง เพราะโดนตัดเพื่อนำพื้นที่ที่ต้นลานขึ้นไปปลูกสร้างอาคาร รวมทั้งวัตถุดิบใบลานที่นำมาทำผลิตภัณฑ์ต้องอาศัยกรมวิธีทางธรรมชาติโดยการนำมาตากแดด จึงอาจจะมีเรื่องของฤดูกาลเข้ามามีผลต่อการทำผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับการวิจัยของ วัชระ ขาวสังข์ ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนากลุ่มเบเกอร์รี่ ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในด้านวัตถุดิบในการนำมาผลิตเบเกอร์รีมีราคาสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น แต่ผู้ผลิตไม่สามารถไปขึ้นราคาสินค้าได้ (วัชระ ขาวสังข์ , 2559)

1.2 ปัญหาในการทำหมวกเปี้ยวใบลาน พบว่า ช่างฝีมือในการผลิตไม่เพียงพอกับการผลิตผลิตภัณฑ์ ต้องใช้แรงงานคนในการสานหมวกเปี้ยวไม่สามารถที่จะนำเครื่องจักรมาผลิตแทนได้ และเมื่อมีการสั่งซื้อเป็นจำนวนมากผู้ผลิตไม่สามารถผลิตได้ทันต่อรายการสั่งซื้อได้ และในระหว่างการสานหมวกเปี้ยวใบลานอาจจะเกิดการแตกของใบลานได้ในระหว่างที่สานอยู่หรือบางครั้งใบลานเกิดการขึ้นรา หรือหวายที่ใช้อาจการแตกได้ สอดคล้องกับการวิจัยของ ศรินทร์ ขันติวัฒนะกุล ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการตลาดของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพในเขตจตุจักรเพื่อการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน ผลการวิจัย พบว่า ด้านการผลิตของกลุ่มอาชีพ ไม่มีความเชี่ยวชาญ จนทำให้สินค้าบางประเภทออกมาแล้วไม่ที่นิยม (ศรินทร์ ขันติวัฒนะกุล, 2558)

1.3 ปัญหาด้านการรวมกลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน พบว่า สมาชิกของกลุ่มหมวกเปี้ยวในลานส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอาชีพหลัก หรือสมาชิกติดภารกิจหรือธุระส่วนตัว ซึ่งทำให้ยากต่อการการรวมกลุ่ม ทำหมวกเปี้ยวใบลาน จึงไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรเพราะสมาชิกบาง

คนจึงทำให้ไม่มีความพร้อมจึงทำให้กลุ่มไม่มีความเจริญเติบโต สอดคล้องกับการศึกษา ซุไรดา เจะแว ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาพัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการมีการจัดทำแผนงานโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนส่งเสริมอาชีพ แต่ยังขาดการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพเท่าที่ควรมีการจัดทำแผนงานส่งเสริมอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม (ซุไรดา เจะแว, 2555)

1.4 ปัญหาด้านการตลาด พบว่า ขาดประสบการณ์ในด้านการจัดหาตลาดที่จะมารองรับ จึงทำให้ไม่มีการกระจายสินค้า และสินค้าของกลุ่มไม่เป็นที่รู้จัก จึงส่งผลให้กลไกการตลาดของกลุ่มผู้ผลิตหมวกเปี้ยวใบลานไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น สอดคล้องกับการศึกษาของ นงค์นุช พลพวก ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมอาชีพกลุ่มทอผ้าบ้านกอก หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ขาดการหาตลาดจำหน่ายสินค้าร่วมกัน ของสมาชิกภายในกลุ่มและภายในเครือข่าย ด้านการจัดทำงบประมาณ (นงค์นุช พลพวก, 2554)

1.5 ปัญหาการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง พบว่า มีการจำหน่ายสินค้าให้แก่พ่อค้าคนกลาง เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว จึงทำให้เกิดการกดราคาสินค้า ส่งผลให้สินค้ามีราคาสูง เพราะต้องพ่อค้าคนกลางก่อนจะถึงผู้ใช้งานจริง และสุดท้ายผู้ที่ได้กำไรคือพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากรับซื้อสินค้าในราคาที่ต่ำแต่เมื่อนำสินค้ามาขายในราคาแพง สอดคล้องกับการศึกษาของ นรเสฏฐ์ เจริญฤทธิ์ศักดิ์ ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลต้นตาล - พระยาทด อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการส่งเสริมอาชีพของเทศบาล จะเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกไม่มีเวลาที่จะมาเข้ากลุ่ม และการมีการจำหน่ายสินค้าให้แก่พ่อค้าคนกลาง เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว จึงทำให้เกิดการกดราคาสินค้า (นรเสฏฐ์ เจริญฤทธิ์ศักดิ์, 2552)

1.6 ปัญหารูปแบบผลิตภัณฑ์หมวกเปี้ยวใบลาน พบว่า สมาชิกไม่มีความรู้ และความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบหมวกเปี้ยวใบลาน ทำให้รูปทรงของสินค้าไม่เป็นสะดุดตาแก่ผู้ซื้อ ซึ่งหากกลุ่มผู้ผลิตหมวกเปี้ยวใบลานมีการออกมาแบบที่แปลกใหม่ จะทำให้สินค้าของกลุ่มผู้ผลิตเป็นที่น่าสนใจจากลูกค้า และเป็นที่ต้องการของท้องตลาดหรือที่เป็นต้องการของตลาด สอดคล้องกับการศึกษาของ พรทิพย์ กุยุคำ ศึกษาเรื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพ: กรณีศึกษากลุ่มผ้าบาติก องค์การบริหารส่วนตำบลท่างิ้ว อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้เป็นที่ยอมรับและความต้องการของตลาด จึงไม่มีการจัดฝึกอบรมเพิ่มทักษะ ความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม ด้านการติดตามประเมินผล คือ ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการวัดผลความสำเร็จของการดำเนินงาน และการพัฒนาอาชีกลุ่มผ้าบาติก (พรทิพย์ กุยุคำ, 2554)

2. วิธีการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 การเตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์ พบว่า วัตถุดิบ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตหมวกเปี้ยวในลานมีทั้งหมด 4 ประเภท คือ 1) ใบลานที่เป็นใบแก่จัด 2) ด้ายสำหรับเย็บหมวกเปี้ยวจะใช้เชือกไนล่อน 3) เข็มหมุด/เข็มเย็บผ้า 4) หวาย ใช้หวายหิน สอดคล้องกับการศึกษาของ เจษฎา พัตรานนท์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานใบลานโดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกลุ่มเป้าหมายได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ คือ การนำใบลานมาจักสานโดยประยุกต์ลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์กล่องทิชชูใบลานให้แปลกใหม่จากที่มีอยู่เดิมแต่มีเอกลักษณ์ของตนเองที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปะของงานจักสานดั้งเดิมไว้ (เจษฎา พัตรานนท์, 2553)

2.2 ขั้นตอนการทำหมวกเปี้ยว พบว่า ขั้นตอนการทำหมวกเปี้ยว ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การสานหมวกเปรี้ยว 2) การสานหมวกเปรี้ยว 3) การร้อยหวาย การนำหวายมาผ่าซีกยออกเป็น 2 ซีก แล้วนำมาหวายในแต่ละซีกไปประกบริมหมวก และ 4) การตกแต่งหมวกเปี้ยวใบลาน เริ่มต้นจากการตัดแต่งปลายหมวก สอดคล้องกับการศึกษาของ อนุชาติ บูรณะพิมพ์ ได้กล่าวว่า เป็นขั้นตอนที่สำคัญโดยนำวัตถุที่แปรรูปแล้วมาสานโครงเป็นรูปร่างหมวกเปี้ยวใบลาน การสานโครงหมวกเปี้ยว คือ การนำใบลาน สองใบขึ้นใบ มาสานจนเป็นโครงเพื่อเพื่อเป็นแนวทางที่ จะมาทำเป็นการทำหมวกเปี้ยวใบลานต่อไป (อนุชาติ บูรณะพิมพ์, 2547)

3. แนวทางส่งเสริมอาชีพท้องถิ่นการผลิตหมวกใบลาน กรณีศึกษา: กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลาน หมู่ที่ 8 ชุมชนบ้านโคกลาน ตำบลบ้านราม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 แนวทางการส่งเสริมด้านการพัฒนาอาชีพ พบว่า ส่งเสริมให้สมาชิกยึดกฎระเบียบของกลุ่ม โดยการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้จากสมาชิกในกลุ่มและบุคคลภายนอกจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ เจษฎา พัตรานนท์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานใบลาน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ คือ การนำใบลานมาจักสานโดยประยุกต์ลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์กล่องทิชชูใบลานให้แปลกใหม่จากที่มีอยู่เดิมแต่มีเอกลักษณ์ของตนเองที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปะของงานจักสานดั้งเดิมไว้ (เจษฎา พัตรานนท์, 2553)

3.2 แนวทางส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า หาแหล่งจำหน่าย พร้อมด้วยการทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ กำหนดราคาสินค้า นำสินค้าไปออกบูทภายในจังหวัด สอดคล้องกับการศึกษาของ นงค์นุช พลพวก ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมอาชีพกลุ่มทอผ้าบ้านกอก หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ควรนำผลิตภัณฑ์ผ้าทอไปเผยแพร่จำหน่ายในงานแสดงสินค้า (OTOP) ที่ส่วนราชการจัดเป็นประจำ ด้านการบริหารจัดการ การนำนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมการผลิตผ้าทอของกลุ่ม พร้อม

ด้วยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอบผ้าที่ทันสมัย ด้านการประเมินผล กลุ่มทอผ้าควรนำผลการประเมินในแต่ละครั้งไปปรับปรุง พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น (นงค์นุช พลพวก, 2554)

3.3 แนวทางส่งเสริมด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ พบว่า การให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มในเรื่องการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการผลิตที่ทันสมัยตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้า หรือการจัดให้วิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในการออกแบบ ลวดลาย บรรจุภัณฑ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ ซุไรดา เจะแว ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาพัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน มีการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชน กลุ่มอาชีพชุมชนยังรวมตัวไม่เข้มแข็ง ควรมีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม (ซุไรดา เจะแว, 2555)

3.4 แนวทางส่งเสริมด้านความรู้แก่คนในชุมชน พบว่า แนวทางส่งเสริมด้านความรู้แก่คนในชุมชน โดยการจัดอบรมระดมความคิดความรู้ของคนในชุมชน โดยมีทางภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนด้านความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มอาชีพและสมาชิก ภายในกลุ่มอาชีพจากปัญหาด้านการผลิตทั้งในเรื่องของปริมาณการผลิตให้ทันต่อความต้องการของลูกค้า หรือการผลิตสินค้าใหม่ ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร ฉิมพลี ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดความรู้ มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้แล้วสามารถย้อนกลับไปกำหนดความรู้ในรูปแบบอื่น ได้อย่างต่อเนื่อง (กนกพร ฉิมพลี, 2555)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กลุ่มหมวกเปี้ยวใบลานควรจัดหาผู้ที่มีความรู้ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อมาให้ความรู้แก่สมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบหมวกเปี้ยวใบลาน และมีการให้ความรู้ในด้านการจัดการตลาด โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านการตลาดมาให้ความรู้ ส่วนตำบลบ้านรามนั้นควรส่งเสริมหรือนำสินค้าของกลุ่มหมวกใบลานที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตำบลมาจำหน่ายในงานประจำปีของตำบล อีกทั้งนำเสนอมิติทางวัฒนธรรมของวิถีชีวิตชุมชนตำบลบ้านรามมากกว่าที่จะเน้นด้านการการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่มีเอกลักษณ์ นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ จัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบถึงข้อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และมีแนวทางในการแก้ไขได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากกลุ่มหมวกเปี้ยวใบลานนั้นมีความเจริญเติบโตไปอย่างรวดเร็ว จึงต้องวางแผนรองรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย ทำการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องโดยตลอด

เพื่อช่วยกระตุ้นและสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หมวกเปี้ยวใบลาน ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป 1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการผลิตหมวกเปี้ยวใบลานเพื่อทราบถึงความต้องการของตลาด และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการผลิตหมวกเปี้ยวใบลาน 2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการผลิตหมวกเปี้ยวใบลาน เพื่อส่งเสริมอาชีพภายในท้องถิ่นอย่างนั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ฉิมพลี. (2555). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เจษฎา พัตรานนท์. (2553). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นโดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา กลุ่มจักสานใบกะพ้อ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรธีรรมราช. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ซุไรดา เจะแว. (2555). การพัฒนาการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลสาพันอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นงค์นุช พลพวก. (2554). การส่งเสริมอาชีพกลุ่มทอผ้าบ้านกอก หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกอก อำเภอเขื่องในจังหวัดอุบลราชธานี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นรเสฏฐ์ เจริญฤทธิ์ศักดิ์. (2552). การส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลต้นตาล - พระยาทด อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี . ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พรทิพย์ กุยุคำ. (2554). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มผ้าบาติก องค์การบริหารส่วนตำบลท่างิ้ว อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วัชระ ขาวสังข์ . (2559). ปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนากลุ่มเบเกอร์รี่ ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา. ใน เอกสารการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1 “สร้างเสริมสหวิทยาการ ผสมผสานวัฒนธรรมไทยก้าวอย่างมั่นใจเข้าสู่ AC”. มหาวิทยาลัยราชธานี.

ศรินทร์ ขันติวัฒนะกุล. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการตลาดของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพในเขตจตุจักรเพื่อการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน. วารสารบริหารธุรกิจ ศรีนครินทรวิโรฒ, 6(1), 69-81.

สมปฤดี เสนเดช. (2561). หัตถกรรมหมวกเปี้ยวใบลาน บ้านโคกลาน. เรียกใช้เมื่อ 18 สิงหาคม 2562 จาก https://www.gotoknow.org/posts/648137

อนุชาติ บูรณะพิมพ์. (2547). การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยเศรษฐกิจและผลิตผลป่าไม้ กรมป่าไม้.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2544). มิติชุมชน: วิธีคิดท้องถิ่นว่าด้วย สิทธิ อำนาจ และการจัดการทรัพยากร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สภาพปัญหา และวิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

THE PROBLEM STATE AND METHODS FOR RAISING CROSSBRED BEEF CATTLE IN OIL PALM PLANTATION A CASE STUDY THUNG PRAN BEEF CATTLE GROUP MOO. 4 BAN TUN SUB-DISTRICT, CHA-UAT DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

สุรศักดิ์ รอดหยู่
จิตติมา ดำรงวัฒนะ
บุญยิ่ง ประทุม
อุดมศักดิ์ เดโชชัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน วิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน และแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน พบว่า มีปัญหาดังนี้ 1.1) เกษตรกรใช้ต้นทุนสูงเพื่อซื้อสายพันธุ์โคเนื้อ 1.2) ขาดความรู้ในการผสมพันธุ์โคเนื้อ 1.3) มีปัญหาตามฤดูกาล เช่น หน้าแล้งขาดหญ้า ช่วงฝนตกน้ำขังนาน อาจทำให้เกิดโรคเท้าเปื่อย เป็นต้น 1.4) เกษตรกรขาดความรู้ในการป้องกันโรคระบาด 2) วิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน พบว่า มีวิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมดังนี้ 2.1) คัดเลือกสายพันธุ์ โคเนื้อที่มีลักษณะสมบูรณ์ตามโครงสร้าง เช่น มีขนาดที่ใหญ่ เป็นต้น 2.2) การจัดโรงเรือนต้องมีลักษณะโปร่ง ไม่มีน้ำท่วมขัง และต้องห่างไกลชุมชน 2.3) ควรให้กินหญ้าตามธรรมชาติควบคู่กับอาหารเสริม 2.4) มีหญ้าเติมในภาชนะตลอดเพื่อเลี้ยงโคขุน 2.5) ให้โคพักผ่อนเต็มที่ ใช้ยาขับถ่ายพยาธิ และยาบำรุงทุก 6 เดือน 3) แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน พบว่า มีแนวทางดังนี้ 3.1) มีแนวทางจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ช่วยส่งเสริมความรู้การผสมเทียม และการขยายพันธุ์ลูกผสม 3.2) มีแนวทางการส่งเสริม

การสร้างสุขลักษณะของโรงเรือน 3.3) มีแนวทางการส่งเสริมการให้อาหารและยารักษาโรคตามช่วงฤดูกาล 3.4) มีแนวทางส่งเสริมการจัดอบรมความรู้วิธีการเลี้ยง และป้องกันโรคระบาด
คำสำคัญ: โคเนื้อพันธุ์ลูกผสม, สวนปาล์มน้ำมัน, บ้านตูล

Abstract

The objectives of this research article were to: the Problem State raising crossbred beef cattle in oil palm plantation. Methods for raising crossbred beef cattle in oil palm plantation. And Guidelines for promoting raising crossbred beef cattle in oil palm plantations. A Case Study Thung Pran Beef Cattle Group Moo. 4 Ban Tun Sub-District, Cha-uat District, Nakhon Si Thammarat Province Thailand. This research had used qualitative research methodology. The research found that 1) the problem state raising crossbred beef cattle in oil palm plantation. The problems were found to be as follows: 1.1) Farmers use high costs to buy beef cattle breeds. 1.2) Lack of knowledge in breeding beef cattle. 1.3) Seasonal problems such as drought, lack of grass, long rainfall, may cause foot stomatitis, etc. 1.4) Farmers lack knowledge in preventing plague. 2) Methods for raising crossbred beef cattle in oil palm plantations. It was found that there were methods for raising crossbred beef cattle as follows. 2.1) Select the meat cattle breeds that are complete according to the structure, such as large size, etc. 2.2) The arrangement of the house must be airy. There's no flooding, and it's far from the community. 1.3) Natural grass should be eaten alongside supplements. 1.4) There is grass filled in containers throughout to feed fattening cattle. 1.5) Give cattle full rest, use deworming drugs and tonics every 6 months. 3) Guidelines for promoting raising crossbred beef cattle in oil palm plantations. Found that the guidelines are as follows. 3.1) Guidelines from livestock officials to promote knowledge of insemination and hybrid propagation. 3.2) There are guidelines for promoting the hygiene of greenhouses. 3.3) There are guidelines for promoting feeding and medicines according to the seasonal period. 3.4) There are guidelines for promoting training on how to feed and prevent plague.
Keywords: Raising Crossbred Beef Cattle, Oil Palm Plantation, Ban Tun

บทนำ

อุตสาหกรรมโคเนื้อของไทย แม้ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าไม่สูงนักเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ แต่ถือได้ว่ามีความสำคัญเช่นเดียวกัน และรัฐบาลหลายยุคหลายสมัยที่ผ่านมาก็ได้ให้การสนับสนุนมาโดยตลอด เดิมการเลี้ยงโคของไทยเป็นการเลี้ยงเพื่อใช้งานในการทำการเกษตรเป็นหลัก เมื่อใช้งานจนหมดอายุจึงปลดจำหน่ายเป็นโคเนื้อ ต่อมาเมื่อมีการนำเครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่น เครื่องไถดิน พรวนดินหรือนวด ซึ่งง่ายต่อการดูแลและใช้งานได้ตลอดเวลามาใช้มากขึ้น ทำให้การใช้โคเพื่องานทำการเกษตรลดน้อยลงเป็นลำดับ ปัจจุบันรูปแบบการเลี้ยงโคได้เปลี่ยนมาเป็นการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นโคเนื้อ ทั้งนี้เพราะความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์เพิ่มสูงขึ้น ทั้งจากความต้องการของประชากรในประเทศเองและของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ลักษณะการเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงครั้งละหลาย ๆ ตัว และมีรูปแบบเป็นฟาร์มมากขึ้นในขณะเดียวกันรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ และเป็นโครงการหนึ่งในแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร โดยหวังจะให้การเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และเพื่อทดแทนการลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังข้าวนาปีในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม อาจกล่าวได้ว่าจากปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์ที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการส่งเสริมจากรัฐทำให้ในปัจจุบันเกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเนื้อเพื่อการค้ากันมากขึ้น (ถาวร ถมมาลี และคณะ, 2553)

การเลี้ยงโคเนื้อนับเป็นอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับเกษตรกรในปัจจุบัน เพราะความต้องการในการบริโภคเนื้อวัวในประเทศและในการส่งออกยังคงมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในเมื่อมีตลาดรองรับเป็นกลุ่มผู้บริโภคจำนวนมาก รวมถึงทั้งภาครัฐบาลและหน่วยงานเอกชนก็มีนโยบายสนับสนุน เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อหนทางสำหรับผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงโคเนื้อจึงนับว่าสดใสมาก

ชุมชนบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสวนปาล์มน้ำมัน และมีการประกอบอาชีพเสริม คือ การเลี้ยงโคเนื้อในสวนปาล์มน้ำมัน เพื่อสร้างรายได้เสริมแก่ครอบครัว โดยการเลี้ยงปล่อยให้โคกินหญ้าในสวน จากการเลี้ยงโคเนื้อเกษตรกรยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ ไม่ว่าจะเป็นโรคระบาด ปัญหาด้านการผลิตที่ต้องมีงบประมาณในการซื้อพ่อแม่พันธุ์คุณภาพดี รวมถึงอาหารที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อ คือ หญ้า ซึ่งในช่วงฤดูฝนจะประสบปัญหาหญ้าสดไม่เพียงพอ หรือฤดูแล้งหญ้าแห้งตาย เป็นต้น (ภัทรพงศ์ แสนศาลา, 2556) จากเหตุดังกล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้ศึกษาต้องการศึกษา สภาพปัญหา และวิธีการเลี้ยง โคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยที่ทำวิจัยฉบับนี้จะได้ทราบถึงวิธีการเลี้ยง โคเนื้อ สภาพปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อ ตลอดจนแนวทางการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน

กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดไว้ ดังนี้

1. ประชากร

กลุ่มที่ 1 กลุ่มคณะกรรมการกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ จำนวน 14 คน ดังนี้ 1) นายสมพร ทองอำนาจ 2) นายไพโรจน์ พงศาปาน 3) นางสมจิตต์ ชูนาคา 4) นางสาว สีนางรักษาชล 5) นายจรูญ จัตุพล 6) นางสมศรี พลสวัสดิ์ 7) นายเนาว์ รักษาชล 8) นายบุญทิน เรืองพุฒ 9) นายอภิชัย รอดหยู่ 10) นายเสรี น้ำดำ 11) นายเล็ก หวันเส้น 12) นายธงชัย รักษาชล 13) นายวิรัช หนูจัน และ 14) นางสาวสุพรรณีย์ เรืองพุฒ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ให้การส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงโคเนื้อ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 8 คน ดังนี้ 1) นายประชา คงโอ (หัวหน้าปศุสัตว์อำเภอชะอวด) 2) นายปราโมทย์ หนูนุ่ม (เจ้าพนักงานสัตวบาล) 3) นายสมชาย รอดหยู่ (กำนันตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด) 4) พันตำรวจเอกพิทักษ์ คลังจันทร์ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตูล) 5) นายธันย์ภวินท์ แสงวิเชียร (ผู้รับซื้อโคเนื้อ) 6) นายสมทบ สระโพธิทอง (ผู้รับซื้อโคเนื้อ) 7) นางจิรา รักษาชล (เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารโค) และ 8) นางสาวอารีย์ ชูนารา (เจ้าของร้านจำหน่ายอาหารโค)

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2.1 ผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวศึกษาทำความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษากำหนดวิธีการและประเด็นที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้านตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2549)

2.2 แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ในประเด็นตามวัตถุประสงค์ คือ สภาพปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน วิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน และแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจน และมีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริงทุกประการ (สุภางค์ จันทวานิช, 2549)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่ควบคุมเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ

3.2 การศึกษาภาคสนาม เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาที่ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้เป็นแนวทางในการแสวงหาความจริงที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา และวิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง (สุภางค์ จันทวานิช, 2549)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูล หรือการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่าง และการศึกษาภาคสนาม เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบเนื้อหาอย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา และนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ปัญหาด้านพันธุ์โค พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ยึดติดกับการเลี้ยงโคเนื้อแบบดั้งเดิมไม่มีต้นทุนใน การซื้อพันธุ์โคเนื้อมาเลี้ยง การผสมพันธุ์โคเนื้อขาดความรู้ในด้านการผสมพันธุ์โคเนื้อใช้วิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อโดยใช้โคเนื้อที่มีอยู่มาผสมพันธุ์กันเอง ทำให้เกิดปัญหาเลือดชิดและเจ้าหน้ามีไม่เพียงพอในการผสมพันธุ์โคเนื้อ

1.2 ปัญหาด้านผลกระทบจากฤดูกาล เช่น ในช่วงหน้าแล้งทำให้ขาดแคลนหญ้าในการเลี้ยงโค ในช่วงหน้าฝน ที่มีฝนตกหนัก น้ำท่วมขังทำให้โคต้องยืนแช่น้ำเป็นเวลานาน ทำ

ให้เกิดโรคเท้าเปื่อยได้ ฝนตกทำให้เกิดชะล้างของสารเคมีลงสู่น้ำ และพืชที่โคกิน ทำให้เกิดอันตรายได้

1.3 ปัญหาด้านโรคระบาด จะเกิดโรคระบาดในช่วงหน้าฝน เช่น โรคเท้าเปื่อยระบาด เกษตรไม่มีการป้องกันโรคระบาดอย่างถูกวิธี จะปล่อยให้โคเนื้อออกหากินตามธรรมชาติในสวนปาล์ม บางครั้งอาจมีเชื้อโรคต่าง ๆ ซ่อนอยู่ เกษตรไม่ได้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่โค ทำให้ไม่มีภูมิคุ้มกันโรค เกิดโรคระบาดต่าง ๆ ได้

ภาพที่ 1 แสดงแม่พันธุ์โคพื้นเมืองที่มีรูปร่างเล็ก

ภาพที่ 2 แสดงฝนตกทำให้น้ำท่วมสวนปาล์ม

ภาพที่ 3 แสดงโคเป็นโรคเท้าเปื่อย

2. วิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 การคัดเลือกโคเนื้อมาเลี้ยง การเลือกโคเนื้อต้องเป็นโคที่สมบูรณ์มีลักษณะโครงสร้างที่ดี และใหญ่ และโคไม่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเลือกโคเพื่อมาทำแม่พันธุ์ควรเลือกแม่โคที่ให้น้ำนมลูกดี เพราะตอนให้นมลูก ๆ จะสมบูรณ์ ในการเลือกซื้อโคเข้ามาขุนควรจะพิจารณาเลือกซื้อพันธุ์โคที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโคขุนด้วย พันธุ์โคที่เหมาะสมในการนำมาขุนควรเป็นโคลูกผสมที่มีสายเลือดโคยุโรปอยู่ในช่วง 50 - 62.5% เพราะพบว่าโคที่มีสายเลือดของโคยุโรปอยู่สูงกว่านี้ จะมีปัญหาในการเลี้ยงในภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

2.2 การจัดการโรงเรือน จะต้องตั้งอยู่ห่างจากชุมชน เนื่องจากกลิ่นของมูลโคอาจรบกวนเพื่อนบ้านได้ และคอกของโคจะต้องไม่มีน้ำท่วม ซึ่งอาจทำให้โคเกิดโรคได้ และยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง คอกควรมีลักษณะโปร่ง ไม่ทึบ มีหลังคาเพื่อป้องกันฝน

2.3 การให้อาหาร โดยปล่อยให้โคกินหญ้าในพื้นที่สวนปาล์มของผู้เลี้ยงเอง หรือในสวนที่มีหญ้าสำหรับโคกินได้ และให้อาหารเม็ด และอาหารเสริมควบคู่กันไป เพื่อเพิ่มโปรตีนให้กับโคเนื้อ นอกจากนี้ในช่วงฤดูฝน น้ำท่วม ทำให้หญ้าตาย ผู้เลี้ยงโคเนื้อจะให้โคกินฟางอัดก้อนแทนหญ้าสด

2.4 การให้น้ำ สำหรับโคที่ปล่อยในสวนนั้นจะหากินเองในสวนปาล์ม สำหรับโคที่พบไปผูกก็ให้กินตอนเที่ยง และตอนเย็น ส่วนสำหรับโคที่นำมาขุนเพื่อจะขายนั้น ก็ให้กินตลอดโดยใส่ภาชนะไว้เพื่อให้โคกินได้ทั้งวันทั้งคืน

2.5 การดูแลเลี้ยงดู กระบวนการเลี้ยง คือ การให้น้ำ ให้อาหารให้โคอิ่มตลอดทั้งวัน ตามที่โคต้องการ เพื่อให้โคโตเร็วให้โคพักผ่อนได้เต็มที่ ใช้ยาบำรุง ยาถ่ายพยาธิให้โคทุก 6 เดือน และยาไว้สำหรับโคเกิดป่วยขึ้นมา และให้แร่ธาตุให้โคกินอย่างสม่ำเสมอ คอกโคมีความสะอาดถูกหลักสุขาภิบาล

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะรูปร่างของพันธุ์โคเนื้อ

ภาพที่ 5 แสดงที่ตั้งของโรงเรือนที่อยู่บนที่โคก

ภาพที่ 6 แสดงน้ำสำหรับโคดื่ม

ภาพที่ 7 แสดงหญ้าที่ใส่ไว้เพื่อให้โคได้กินตลอดเวลา

3. แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 การพัฒนาสายพันธุ์ ควรมีการสนับสนุนพันธุ์โคเนื้อลูกผสมให้แก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น เพราะมีเกษตรกรบางส่วนมีความต้องการโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองมาผสมกับพันธุ์ลูกผสม แต่ไม่มีทุนซื้อพ่อพันธุ์โคเนื้อ หรือนำน้ำเชื้อลูกผสมมาใช้ในการผสมเทียม มีการอบรมเกี่ยวกับการผสมเทียมพันธุ์โค เพื่อจะนำความรู้มาใช้ทำเองได้ ให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาช่วยพัฒนาสายพันธุ์ โดยการผสมเทียม หรือการใช้พ่อพันธุ์ในการผสม

3.2 การพัฒนาโรงเรือนที่ถูกสุขลักษณะ โรงเรือนให้อยู่ในที่สูง มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีน้ำท่วมขัง หรืออยู่ในที่อับเปียกชื้นอยู่ตลอดเวลา โรงเรือน สร้างให้เหมาะกับ

การเลี้ยงโคแต่ละประเภท โดยมีการแบ่งพื้นที่หรือบริเวณเพื่อสะดวกในการจัดการของโคแต่ละช่วงอายุ หรือขนาดตามความเหมาะสมหรือวัตถุประสงค์ของการเลี้ยง สร้างด้วยวัสดุที่คงทนถาวรง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษามีการระบายอากาศที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและสัตว์พื้นโรงเรือนเป็นพื้นเรียบ ไม่ลื่น สามารถทำความสะอาดและจัดการได้โดยสะดวก มีระบบระบายน้ำที่ดี ไม่เป็นที่สะสมของสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นภายในโรงเรือน มีหลังคาหรือที่ให้ร่มเงารางอาหารสาหรับฟาร์มโคเนื้อทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย

3.3 การจัดการด้านอาหารและยารักษาโรค การจัดการจัดด้านอาหารสำหรับเลี้ยงโคเนื้อ เกษตรกรควรมีการเตรียมอาหารสำหรับเลี้ยงโคไม่ให้ขาด มีการปลูกหญ้าสำหรับเลี้ยง ซึ่งสามารถขายได้ด้วย มีการเตรียมหญ้าไว้ให้โคในช่วงหน้าแล้ง และหน้าฝน นอกจากนี้มีควรมีการให้อาหารเสริมในรูปของอาหารเม็ด เสริมแร่ธาตุต่าง ๆ เพื่อให้เจริญเติบโตได้เต็มที่

3.4 การให้ความรู้เรื่องวิธีการเลี้ยงดูและโรคระบาด โดยกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้ออยากให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ ได้จัดการอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาดและการให้บริการในการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคระบาดแก่กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อด้วย

ภาพที่ 8 แสดงรางหญ้าโคเนื้อภายในคอก

ภาพที่ 9 แสดงจัดหาหญ้าสำหรับโค

ภาพที่ 10 แสดงโรงเรือนเก็บฟางอัดแท่ง

อภิปรายผล

1. สภาพปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ปัญหาด้านพันธุ์โค พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ยึดติดกับการเลี้ยงโคเนื้อแบบดั้งเดิมไม่มีต้นทุนใน การซื้อพันธุ์โคเนื้อมาเลี้ยง การผสมพันธุ์โคเนื้อขาดความรู้ในด้านการผสมพันธุ์โคเนื้อใช้วิธีการผสมพันธุ์โคเนื้อโดยใช้โคเนื้อที่มีอยู่มาผสมพันธุ์กันเอง ทำให้เกิดปัญหาเลือดชิดและเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการผสมพันธุ์โคเนื้อ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุเทพ เหลาทอง และบุญชู ชมพูสอ ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการรับการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น พบว่า เกษตรกรต้องการรับการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในระดับมาก ได้แก่ การผสมพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ โรคและ

การป้องกันโรค อาหารและการให้อาหาร และด้านบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรค บริการถ่ายพยาธิ และบริการผสมเทียม (สุเทพ เหลาทอง และบุญชู ชมพูสอ, 2550)

1.2 ปัญหาด้านผลกระทบจากฤดูกาล ผลกระทบจากฤดูกาล เช่น ในช่วงหน้าแล้งทำให้ขาดแคลนหญ้าในการเลี้ยงโค ในช่วงหน้าฝน ที่มีฝนตกหนัก น้ำท่วมขังทำให้โคต้องยืนแช่น้ำเป็นเวลานาน ทำให้เกิดโรคเท้าเปื่อยได้ ฝนตกทำให้เกิดชะล้างของสารเคมีลงสู่น้ำและพืชที่โคกิน ทำให้เกิดอันตรายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายชิม แสงโชติ และคณะ ได้วิจัยเรื่อง การใช้ใบกระถินสดเป็นอาหารเสริมโปรตีนสำหรับกระบือเลี้ยงด้วยยอดอ้อยอบแห้ง กล่าวว่า ในฤดูแล้งถ้าโค-กระบือขาดหญ้าจะทำให้สัตว์สูญเสียน้ำหนัก และมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตในช่วงต่อการเจริญเติบโตในช่วงต่อไปด้วย (สายชิม แสงโชติ และคณะ, 2549)

1.3 ปัญหาด้านโรคระบาด ปัญหาโรคระบาดในโคเนื้อจะเกิดโรคระบาดในช่วงหน้าฝน เช่น โรคเท้าเปื่อยระบาด เกษตรไม่มีการป้องกันโรคระบาดอย่างถูกวิธี จะปล่อยให้โคเนื้อออกหากินตามธรรมชาติในสวนปาล์ม บางครั้งอาจมีเชื้อโรคต่าง ๆ ซ่อนอยู่ เกษตรไม่ได้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่โค ทำให้ไม่มีภูมิคุ้มกันโรค เกิดโรคระบาดต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับการวิจัยของจรัส สว่างทัพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาการประกอบอาชีพเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรโดยวิธีการจัดการความรู้ กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ ในเขตอำเภอคูเมือง และอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการเลี้ยงโคเนื้อ ได้แก่ ไม่รู้เรื่องพันธุ์โค ขาดหญ้า อาหารสัตว์ ไม่มีความรู้ทางวิชาการในการจัดการ ขาดความรู้ใน การป้องกันรักษาโรค (จรัส สว่างทัพ, 2552)

2. วิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 การคัดเลือกโคเนื้อมาเลี้ยง การเลือกโคเนื้อต้องเป็นโคที่สมบูรณ์มีลักษณะโครงสร้างที่ดี และใหญ่ และโคไม่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเลือกโคเพื่อมาทำแม่พันธุ์ ควรเลือกแม่โคที่ให้น้ำนมลูกดี เพราะตอนให้นมลูกๆ จะสมบูรณ์ ในการเลือกซื้อโคเข้ามาขุนควรจะพิจารณาเลือกซื้อพันธุ์โคที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโคขุนด้วย พันธุ์โคที่เหมาะสมในการนำมาขุนควรเป็นโคลูกผสมที่มีสายเลือดโคยุโรปอยู่ในช่วง 50 - 62.5% เพราะพบว่าโคที่มีสายเลือดของโคยุโรปอยู่สูงกว่านี้ จะมีปัญหาในการเลี้ยงในภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไชยา อุ้ยสูงเนิน ได้ศึกษาเรื่อง เทคนิคและประสบการณ์เลี้ยงโคเนื้อ พบว่า การคัดเลือกโคเนื้อมาเลี้ยงมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้พันธุ์ โคเนื้อที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ รูปร่าง จะต้องมีลักษณะตรงตามพันธุ์ และแสดงเพศที่สมบูรณ์อย่างชัดเจน ขนาดและอายุ ควรมีอัตราการเจริญเติบโตเร็วสัมพันธ์กับอายุ เพราะโคเนื้อที่โตเร็วย่อมทำกำไรได้ดีกว่าโคที่โตช้า จึงไม่ควรนำโคที่มีขนาดตัวเล็กกว่าปกติมาทำพันธุ์ น้ำหนัก โคเนื้อที่มีการเจริญเติบโตที่ดี รวดเร็ว ย่อมมีน้ำหนักมาก และขายได้เร็วกว่าโคที่โตช้ามีน้ำหนักน้อย

โครงสร้างโคเนื้อที่ดีจะต้องมีรูปทรงได้สัดส่วน ดูเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าตามแบบฉบับของโคเนื้อ และแสดงความเป็นเจ้าเนื้อ (ไชยา อุ้ยสูงเนิน, 2549)

2.2 การจัดการโรงเรือน การจัดการโรงเรือนของโคเนื้อ จะต้องตั้งอยู่ห่างจากชุมชน เนื่องจากกลิ่นของมูลโคอาจรบกวนเพื่อนบ้านได้ และคอกของโคจะต้องไม่มีน้ำท่วม ซึ่งอาจทำให้โคเกิดโรคได้ และยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง คอกควรมีลักษณะโปร่ง ไม่ทึบ มีหลังคาเพื่อป้องกันฝน สอดคล้องกับการศึกษาของ สว่าง อังกุโร และผดุง สุเตชะ ได้ศึกษาเรื่องโรงเรือนสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้อง พบว่า รูปแบบโรงเรือนที่ดีย่อมส่งผลให้การเลี้ยงโคสะดวกสบาย อีกทั้งยังทำให้โคนั้นเจริญเติบโตได้ดีท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่อำนวยด้วยหากเจ้าของฟาร์มหมั่นเอาใจใส่ดูแลรักษาโรงเรือนให้ถูกหลักการสุขาภิบาลอยู่เสมอ (สว่าง อังกุโร และผดุง สุเตชะ, 2545)

2.3 การให้อาหาร โดยปล่อยให้โคกินหญ้าในพื้นที่สวนปาล์มของผู้เลี้ยงเอง หรือในสวนที่มีหญ้าสำหรับโคกินได้ และให้อาหารเม็ด และอาหารเสริมควบคู่กันไป เพื่อเพิ่มโปรตีนให้กับโคเนื้อ นอกจากนี้ในช่วงฤดูฝน น้ำท่วม ทำให้หญ้าตาย ผู้เลี้ยงโคเนื้อจะให้โคกินฟางอัดก้อนแทนหญ้าสด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทัศวรรณ สีลาสอน ได้ศึกษาเรื่องเทคนิคการจัดการเลี้ยงดูโคขุนระยะสั้น แบบประหยัด พบว่า การให้อาหาร โคที่เลี้ยงจะให้อาหารวันละ 2 ครั้ง เช้า - เย็น โดยจะให้ฟางข้าวที่ราดด้วย EM เจือจาง (EM เจือจาง: Em 2 - 3 ช้อนโต๊ะ/น้ำ 10 ลิตร ผสมให้เข้ากันจากนั้นสามารถนำไปใช้ได้ทันที) และอาหารโคเนื้อที่ทำเอง โดยให้กินไปพร้อม ๆ กัน (ทัศวรรณ สีลาสอน, 2555)

2.4 การให้น้ำ สำหรับโคที่ปล่อยในสวนนั้นจะหากินเองในสวนปาล์ม สำหรับโคที่พบไปผูกก็ให้กินตอนเที่ยง และตอนเย็น ส่วนสำหรับโคที่นำมาขุนเพื่อจะขายนั้น ก็ให้กินตลอดโดยใส่ภาชนะไว้เพื่อให้โคกินได้ทั้งวันทั้งคืน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เมธา วรรณพัฒน์ ได้ศึกษาเรื่อง โภชนศาสตร์สัตว์เคี้ยวเอื้อง พบว่า แม้ว่าโคจะเจริญเติบโตได้ตามปกติด้วยการกินหญ้าหรืออาหารหยาบแต่เพียงอย่างเดียวก็ได้ แต่ก็ทำให้การเจริญเติบโตอยู่ในขีดจำกัด ในบางช่วงบางฤดู หญ้าอาจไม่สดและคุณภาพไม่ดีเช่นในฤดูแล้ง โคได้กินแต่หญ้าแก่และฟางเพียงอย่างเดียว ทำให้ โคผอมและขาดสารอาหาร ถ้าเราจะแบ่งประเภทต่าง ๆ ตามความต้องการของโคก็ได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต น้ำ แร่ธาตุ ไขมัน และวิตามิน (เมธา วรรณพัฒน์, 2533)

2.5 การดูแลเลี้ยงดู กระบวนการเลี้ยง คือ การให้น้ำ ให้อาหารให้โคอิ่มตลอดทั้งวัน ตามที่โคต้องการ เพื่อให้โคโตเร็วให้โคพักผ่อนได้เต็มที่ ใช้ยาบำรุง ยาถ่ายพยาธิให้โคทุก 6 เดือน และยาไว้สำหรับโคเกิดป่วยขึ้นมา และให้แร่ธาตุให้โคกินอย่างสม่ำเสมอ คอกโคมีความสะอาดถูกหลักสุขาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทัศวรรณ สีลาสอน ได้ศึกษาเรื่องเทคนิคการจัดการเลี้ยงดูโคขุนระยะสั้น แบบประหยัด พบว่า ผู้เลี้ยงต้องคอยหมั่นเดินตรวจดูรางน้ำ รางอาหาร และความสะอาดภายในคอกทุกวัน วันละ 3 ครั้ง (เช้า - กลางวัน - เย็น)

เพื่อให้โคมีอาหารกินตลอดเวลาและอยู่ในพื้นที่ ๆ สะอาด โคที่เลี้ยงก็จะมีสุขภาพจิตดี เลี้ยงง่าย โตเร็ว และเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงสูง (ทัศวรรณ สีลาสอน, 2555)

3. แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 การพัฒนาสายพันธุ์ ควรมีการสนับสนุนพันธุ์โคเนื้อลูกผสมให้แก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น เพราะมีเกษตรกรบางส่วนมีความต้องการโคเนื้อพันธุ์พื้นเมืองมาผสมกับพันธุ์ลูกผสม แต่ไม่มีทุนซื้อพ่อพันธุ์โคเนื้อ หรือนำน้ำเชื้อลูกผสมมาใช้ในการผสมเทียม มีการอบรมเกี่ยวกับการผสมเทียมพันธุ์โค เพื่อจะนำความรู้มาใช้ทำเองได้ ให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาช่วยพัฒนาสายพันธุ์โดยการผสมเทียม หรือการใช้พ่อพันธุ์ในการผสมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมชาย ศรีพูล ได้ศึกษาเรื่อง ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมในการเลี้ยงสัตว์แบบบูรณาการ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ในปัจจุบันมักจะรวมความถึงการคัดเลือก และผสมพันธุ์สัตว์ วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้ได้สัตว์พันธุ์ใหม่ ๆ หรือได้สัตว์สายพันธุ์ที่แข็งแรง ให้ผลตอบแทนสูง และให้ผลผลิตตรงกับความต้องการของตลาด (สมชาย ศรีพูล, 2559)

3.2 การพัฒนาโรงเรือนที่ถูกสุขลักษณะ โรงเรือนให้อยู่ในที่สูง มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีน้ำท่วมขัง หรืออยู่ในที่อับเปียกชื้นอยู่ตลอดเวลา โรงเรือน สร้างให้เหมาะกับการเลี้ยงโคแต่ละประเภท โดยมีการแบ่งพื้นที่หรือบริเวณเพื่อสะดวกในการจัดการของโคแต่ละช่วงอายุ หรือขนาดตามความเหมาะสมหรือวัตถุประสงค์ของการเลี้ยง สร้างด้วยวัสดุที่คงทนถาวรง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษามีการระบายอากาศที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและสัตว์พื้นโรงเรือนเป็นพื้นเรียบ ไม่ลื่น สามารถทำความสะอาดและจัดการได้โดยสะดวก มีระบบระบายน้ำที่ดี ไม่เป็นที่สะสมของสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นภายในโรงเรือน มีหลังคาหรือที่ให้ร่มเงาราง อาหารสาหรับฟาร์มโคเนื้อทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ สว่าง อังกุโร และผดุง สุเตชะ ได้ศึกษาเรื่อง โรงเรือนสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้อง พบว่า รูปแบบโรงเรือนที่ดีย่อมส่งผลให้การเลี้ยงโคสะดวกสบายอีกทั้งยังทำให้โคนั้นเจริญเติบโตได้ดีท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่อำนวยด้วยหากเจ้าของฟาร์มหมั่นเอาใจใส่ดูแลรักษาโรงเรือนให้ถูกหลักการสุขาภิบาลอยู่เสมอ (สว่าง อังกุโร และผดุง สุเตชะ, 2545)

3.3 การจัดการด้านอาหาร และยารักษาโรค การจัดการจัดด้านอาหารสำหรับเลี้ยงโคเนื้อ เกษตรกรควรมีการเตรียมอาหารสำหรับเลี้ยงโคไม่ให้ขาด มีการปลูกหญ้าสำหรับเลี้ยง ซึ่งสามารถขายได้ด้วย มีการเตรียมหญ้าไว้ให้โคในช่วงหน้าแล้ง และหน้าฝน นอกจากนี้มีควรมีการให้อาหารเสริมในรูปของอาหารเม็ด เสริมแร่ธาตุต่าง ๆ เพื่อให้เจริญเติบโตได้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิรันดร เอื้องตระกูลสุข ได้ศึกษาเรื่อง โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังจากโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ พบว่า การส่งเสริมและการสนับสนุน กรมปศุสัตว์ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ สนับสนุนหญ้า/อาหารสัตว์ ส่งเสริม

การปลูกหญ้าอาหารสัตว์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและพื้นที่การเลี้ยงสัตว์ (นิรันดร เอื้องตระกูลสุข, 2555)

3.4 การให้ความรู้เรื่องวิธีการเลี้ยงดูและโรคระบาด โดยกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้ออยากให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ ได้จัดการอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาดและการให้บริการในการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคระบาดแก่กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิรันดร เอื้องตระกูลสุข ได้ศึกษาเรื่อง โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังจากโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ พบว่า การส่งเสริมและการสนับสนุน กรมปศุสัตว์ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การดูแลสุขภาพสัตว์ ด้านการควบคุม ป้องกัน และรักษาโรคสัตว์ ด้วยการส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันโรค การกำจัดพยาธิทั้งภายนอก - ภายในการหน่วยรักษาพยาบาล คลีนิคเกษตร โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จัดหวัดในพื้นที่ที่จะเข้าตรวจเยี่ยมฟาร์ม เกษตรกรสม่ำเสมอ (นิรันดร เอื้องตระกูลสุข, 2555)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัญหาการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน วิธีการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน และแนวทางส่งเสริม การเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมในสวนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษากลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านพันธุ์โคเนื้อเกษตรกรบางส่วนมีการเลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง โดยพันธุ์โคเนื้อที่นำมาเลี้ยงจะได้มาจากรุ่นพ่อแม่ของเกษตรกรที่ให้เลี้ยงต่อ ๆ กัน และนิยมซื้อแม่โคมาเลี้ยงเพราะแม่โคสามารถให้ลูกโคได้ในปีถัดไป จึงทำให้ลูกโคที่ได้มีขนาดเล็ก เจริญเติบโตช้า ดังนั้นเกษตรกรควรหันมาเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสมระหว่างพื้นเมืองกับพันธุ์บราห์มัน และพันธุ์พื้นเมืองกับโชร์โรเล่ส์ เพราะจะให้ผลผลิตสูงกว่า และเจริญเติบโตเร็วกว่า ส่วนผู้เลี้ยงโคเนื้อต้องศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการด้านอาหาร การป้องกันโรคระบาด เพื่อนำความรู้มาใช้ในการเลี้ยงโคต่อไป และผู้เลี้ยงโคเนื้อ จะไม่ปลูกหญ้าไว้เลี้ยงโคเนื้อ ส่วนใหญ่จะปล่อยให้โคเนื้อกินหญ้าที่มีอยู่ในสวนปาล์ม ปล่อยให้โคกินหญ้าเองตามธรรมชาติ และบางส่วนไม่ใช้อาหารข้นในการเลี้ยง ควรเพิ่มพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ให้มากขึ้นเพื่อเป็นการลดขาดการแคลนหญ้า ดังนั้น ผู้เลี้ยงโคเนื้อต้องปลูกหญ้าภายในสวนปาล์ม เช่น หญ้าเนเปียร์ และหญ้าหวายข้อ มีการสร้างโรงเรือนให้ห่างจากชุมชน เพื่อไม่ให้กลิ่นมูลโค รบกวนคนในชุมชน สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในการแปรรูป เพื่อให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของตลาด องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตูลควรเข้ามาส่งเสริมในการพัฒนาอาชีพ มีการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์อาหารโคในระดับตำบล เพื่อให้สมาชิกได้ซื้ออาหารโคในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด และกรมปศุสัตว์ช่วยเหลือกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ โดยการพัฒนาพันธุ์ การผสมเทียม การฉีดวัคซีนป้องกัน และให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ครั้งต่อไป 1) ควรศึกษา การส่งเสริมการแปรรูปโคเนื้อ กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ควรศึกษา แนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านทุ่งปราณ หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

จรัส สว่างทัพ. (2552). การพัฒนาการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรโดยวิธีการจัดการความรู้ กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ ในเขตอำเภอคูเมือง และอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. ใน รายงานการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 17 และการสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชน ครั้งที่ 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ไชยา อุ้ยสูงเนิน. (2549). เทคนิคและประสบการณ์เลี้ยงโคเนื้อ. นนทบุรี: ฐานเกษตรกรรม.

ถาวร ถมมาลี และคณะ. (2553). สมรรถภาพการเจริญเติบโต คุณภาพซากและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการเลี้ยงโคพื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย จังหวัดยะลา ภายใต้ระบบเศรษฐกิจพอเพียง. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ทัศวรรณ สีลาสอน. (2555). เทคนิคการจัดการเลี้ยงดูโคขุนระยะสั้น แบบประหยัด. เรียกใช้เมื่อ 24 ตุลาคม 2562 จาก https://www.rakbankerd.com/agriculture/page.php?id=2334&s= tblanimal

นิรันดร เอื้องตระกูลสุข. (2555). โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังจากโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์. เรียกใช้เมื่อ 24 ตุลาคม 2562 จาก http://niah.dld.go.th/th/index.php?option=com_content &view=article&id =304:infectdiseasesurveillance&catid=126:diseaseforcase&Itemid=304

ภัทรพงศ์ แสนศาลา. (2556). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตและการตลาดโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี. วารสารเกษตรพระวรุณ, 10(2), 203 – 211.

เมธา วรรณพัฒน์. (2533). โภชนศาสตร์สัตว์เคี้ยวเอื้อง. กรุงเทพมหานคร: ฟันนี่พับบลิชชิ่ง.

สมชาย ศรีพูล. (2559). ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมในการเลี้ยงสัตว์แบบบูรณาการ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ , 13(38), 47-57.

สว่าง อังกุโร และผดุง สุเตชะ. (2545). โรงเรือนสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้อง. เรียกใช้เมื่อ 24 ตุลาคม 2562 จาก http://www.agi.nu.ac.th/science

สายชิม แสงโชติ และคณะ. (2549). การใช้ใบกระถินสดเป็นอาหารเสริมโปรตีนสำหรับกระบือเลี้ยงด้วยยอดอ้อยอบแห้ง . ใน รายงานผลงานวิจัยสาขาผลิตปศุสัตว์ (อาหารสัตว์) . กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สุเทพ เหลาทอง และบุญชู ชมพูสอ. (2550). การศึกษาความต้องการรับการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น. วารสารวิชาการปศุสัตว์เขต 4, 11(23), 18-30.

สุภางค์ จันทวานิช. (2549). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

GUIDELINES FOR PROMOTING PIG RAISING TO REDUCE PRODUCTION COSTS FROM HOUSEHOLDS A CASE STUDY: PIG FARMERS THEPPHARAT SUB-DISTRICT, SICHON DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ภาณุพงศ์ แซ่หลี
จิตติมา ดำรงวัฒนะ
เดโช แขน้ำแก้ว
อุดมศักดิ์ เดโชชัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน ศึกษาปัญหาการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า 1) วิธีการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน พบว่า พ่อพันธุ์สุกรที่จะนำมาใช้ในการผสมพันธุ์ และแม่พันธุ์จะต้องเป็นสุกรที่มีอายุ 8 เดือนขึ้นไป มีน้ำหนัก 110 กิโลกรัม พร้อมที่จะให้การผสมพันธุ์ ระหว่างคลอดต้องให้ดูแลแม่สุกรอย่างใกล้ชิด เมื่อแม่สุกรคลอดเสร็จ จะต้องให้ยาปฏิชีวนะ หรือยาฆ่าเชื้อ ยาแก้ปวดลดไข้ ยาแก้อักเสบ และต้องคอยสังเกตอาการของแม่สุกร ทำการฉีดวัคซีนเมื่อครบเวลากำหนดฉีด สภาพโรงเรือนจะต้องมีความสะอาด การจับจำหน่ายสุกร จะจับจำหน่ายตามอายุ และน้ำหนักตัวของสุกร การจับจำหน่ายสุกรขุนจะเริ่มทำการจับจำหน่ายเมื่อสุกรมีอายุครบ 4 เดือน แต่ต้องไม่เกิน 7 เดือน 2) ปัญหาการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาราคาอาหารที่ค่อนข้างจะสูง สภาพอากาศร้อนในช่วงเวลากลางวัน และประสบกับปัญหาด้านราคา การเลี้ยงสุกรจะมีกลิ่นของมูล และน้ำเสียจากการล้างคอก ส่วนปัญหาด้านโรคมีน้อย เนื่องจากมีการฉีดวัคซีนป้องกัน 3) แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน

พบว่า มีการส่งเสริมด้านสุขภาพสุกร ส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมด้านโภชนาการ ส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยง และส่งเสริมการเลี้ยงแบบธรรมชาติ
คำสำคัญ: การเลี้ยงสุกร, การลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน, เกษตรกร

Abstract

The objectives of this research article were to study Pig Raising to reduce production costs from households, Study the problem of Pig Raising to reduce production costs from households. And study Guidelines for Promoting Pig Raising to reduce production costs from households. A Case Study: Pig Farmers Theppharat Sub-district, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province Thailand. This research had used qualitative research method. The Results of the research found that 1) Pig Raising to reduce production costs from households, found that the sows to be used for breeding and the sow must be a pig that is 8 months old and over, weighing 110 kg, ready for breeding. During farrowing, the sows must be closely supervised. When the sow is done giving birth will have to give antibiotics or disinfectant Pain relievers, antipyretics, anti-inflammatory drugs, and sows must be monitored for symptoms. Vaccinate at the end of the scheduled injection. The condition of the house must be clean. catching and selling pigs will be sold according to age and body weight of pigs Harvesting and selling of fattening pigs will begin to be sold when the pigs are at the age of 4 months, but not later than 7 months. 2) The problem of Pig Raising to reduce production costs from households. The results show that farmers are facing higher food prices, hot weather and price problems. The smell of pig manure and emptying wastewater, however, is low due to vaccination problems. 3) Guidelines for Promoting Pig Raising to reduce production costs from households. It was found that the health of pigs was promoted. promote the environment promote nutrition promote the development of raising and promote natural farming
Keywords: Pig Raising, Reduce Production Costs from Households, Farmers

บทนำ

การเลี้ยงหมูของเกษตรกรไทย แต่เดิมเป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้านเป็นส่วนใหญ่ คือ ผู้เลี้ยงหมูประเภทนี้เลี้ยงไว้โดยให้กินเศษอาหารที่มีอยู่ หรือที่เก็บรวบรวมได้ตามบ้าน ดังนั้น

ผู้เลี้ยงประเภทนี้จึงเลี้ยงหมูเป็นจำนวนมากไม่ได้ จะเลี้ยงไว้เพียงบ้านละ 2 - 3 ตัวเท่านั้น ผู้เลี้ยงเป็นอาชีพจริง ๆ มีน้อยมาก หรือแทบจะไม่มีเลย ผู้เลี้ยงไว้เป็นจำนวนมาก ๆ ได้มักทำอาชีพอื่น ๆ อยู่ด้วย อาหารที่ใช้เลี้ยงหมูแต่เดิม นอกจากเศษอาหารตามบ้านแล้ว อาหารหลักที่ใช้ก็ คือ รำข้าว และหยวกกล้วย นำมาหั่นเป็นชิ้นบาง ๆ แล้วตำให้ละเอียดอีกทีหนึ่ง นอกจากนี้อาจมีผักหญ้าที่ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติ นำมาสับเป็นชิ้นเล็ก ๆ ผสมกับรำข้าว และปลายข้าวที่ต้มสุก แล้วเติมน้ำลงในอาหารที่ผสมแล้วนี้ ในปริมาณที่พอเหมาะ แล้วจึงให้หมูกิน หมูที่เลี้ยงในสมัยก่อนเป็นหมูพันธุ์พื้นเมือง หมูเหล่านี้มีขนาดตัวเล็ก และเจริญเติบโตช้า เนื่องจากไม่มีใครสนใจปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้น หมูพันธุ์พื้นเมืองจึงถูกปล่อยให้ผสมพันธุ์กันเอง โดยไม่มีการคัดเลือก นอกจากนี้ ผู้เลี้ยงมักจะคัดหมูตัวที่โตเร็วออกขายเอาเงินไว้ก่อน จึงเหลือแต่หมูที่ลักษณะไม่ดีนำมาใช้ทำพันธุ์ต่อไป (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2537)

ซึ่งระบบหากินเองของสุกรเป็นลักษณะที่นำอาหารใส่ลงในถังหรือกล่องขนาดใหญ่ มีความจุพอที่กินได้พอเพียงต่อการกินไม่น้อยกว่า 1 วัน และสุกรเปิดกินเองได้ตลอดเวลา มีลักษณะรูปทรงกลม หรือแนวยาวแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า เปิดได้ 2 ข้างหรือข้างเดียว นิยมใช้เลี้ยงเป็นกลุ่ม หรือคอกอนุบาล ลักษณะอาหารที่ให้เป็นอาหารสำเร็จรูปป่น หรืออาหารอัดเม็ด ไม่นิยมการให้อาหารแบบเลือกกิน เพราะต้องมีถังหลายอัน ระบบนี้ทำให้สัตว์ได้รับอาหารครบถ้วนแต่ไม่มีโอกาสเลือกสิ่งที่ชอบ เติบโตได้เร็ว และแก้ปัญหาการเติบโตไม่สม่ำเสมอของการเลี้ยงรวม สุกรที่แข็งแรงหรือตะกละมีโอกาสผละออกจากที่ให้อาหาร เป็นการเปิดโอกาสให้สุกรที่อ่อนแอกว่าเข้าไปกินได้และเป็นการเพิ่มพื้นที่กินอาหารในทางอ้อม (บุญล้อม ชีวอิสระกุล, 2541)

การเลี้ยงหมูเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติหรือผลพลอยได้ทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลตอบแทนจากการเลี้ยงนอกจากจะมีรายได้จากการขายตัวหมูแล้ว ยังได้ปุ๋ย ชีวภาพจำหน่ายเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง ซึ่งการเลี้ยงหมูโดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยี และไม่เอื้อต่อการเกษตรแบบผสมผสาน (ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติบ้านบุญ, 2556)

ผู้ศึกษามีความสนใจจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงสุกร ปัญหาการเลี้ยงสุกร และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาปัญหาการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดไว้ ดังนี้

1. ประชากร

1. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 8 คน คือ 1) นางนฤมล ทองพม 2) นางปราณี กลิ่นพิกุล 3) นางราตรี ใจห้าว 4) นางวิลัยวัลย์ ใจห้าว 5) นางสุพร ใจเด็ด 6) นางสุภาวดี เอี่ยมจันทร์ 7) นางอำไพ ล้ำเลิศ และ 8) นายปราโมทย์ ชูรัตน์

2. กลุ่มผู้สนับสนุน และส่งเสริมการเลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 7 คน คือ 1) นายอำพล ศรีสว่าง (นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ) 2) นายชัยวัตร์ อินทรณรงค์ (เจ้าพนักงานเกษตรอำเภอชำนาญการ) 3) นายไชยา ขนอม (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช) 4) นายมนูญ จิตเขม้น (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11) 5) นายพนม ไชยเมือง (ปราชญ์ชาวบ้าน) 6) นางนภัสรา ใจห้าว (ผู้รับซื้อสุกร) และ 7) นางรวิณา กลิ่นพิกุล (ผู้รับซื้อสุกร)

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด แบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ชุด คือแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักกับแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรอง 1) แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 วิธีการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน ตอนที่ 3 ปัญหาการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน 2) แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรอง ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน

2.2 บันทึกเสียง และภาพโดยใช้กล้องถ่ายภาพ

2.3 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม คือ การสังเกตลักษณะโดยภาพรวมของแนวทาง และขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ ในการเลี้ยงสุกร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ หนังสือ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม มีขั้นตอนดังนี้ 1) เตรียมตัวก่อนเข้าพื้นที่ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร และกลุ่มผู้สนับสนุน และส่งเสริม

การเลี้ยงสุกร เพื่อเป็นแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2) การเข้าสู่สนามพื้นที่วิจัย 2.1) การสัมภาษณ์จากกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร และแนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน 2.2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบตามประเด็นที่วางไว้ ซึ่งหากมีประเด็นใดที่สำคัญก็จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก 2.3) การสังเกต ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมคือการสังเกตลักษณะโดยภาพรวมของแนวทางและ ขั้นตอนวิธีการเลี้ยงสุกร ปัญหาการเลี้ยงสุกร การส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยมีวิธีวิเคราะห์ 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาภาคเอกสาร และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม จากนั้นจึงนำไปพิสูจน์เพื่อทำการยืนยันข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาอีกครั้ง แล้วจึงหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเมื่อได้ข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ส่วน แล้วจึงนำไปอภิปรายผลร่วมกับแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลการวิจัย

1. วิธีการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 การจัดการพ่อสุกร พบว่า การจัดการพ่อพันธุ์สุกร หรือวิธีการเลือกพ่อพันธุ์สุกรที่จะนำมาใช้ในการผสมพันธุ์ ตัวพ่อพันธุ์สุกรจะต้องเป็นสุกรที่มีอายุ 8 เดือนขึ้นไป มีน้ำหนักตัวอยู่ที่ 110 กิโลกรัม ก่อนที่จะนำมาใช้เป็นพ่อพันธุ์จะต้องขุนตัวสุกรเพศผู้ให้มีความแข็งแรง สมบูรณ์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ง่าย

1.2 การจัดการแม่พันธุ์สุกร พบว่า การจัดการแม่พันธุ์สุกรหรือการคัดเลือกแม่พันธุ์สุกร จะต้องมีการคัดเลือกแม่พันธุ์เป็นพิเศษ เลือกแม่พันธุ์ที่มีความสมบูรณ์ แข็งแรง มีอายุอยู่ที่ประมาณ 7 - 8 เดือน พร้อมที่จะให้การผสมพันธุ์ และก่อนการผสมพันธุ์จะต้องมีการควบคุมน้ำหนักตัวของสุกรไม่ให้มีน้ำหนักตัวมากจนเกินไป เนื่องจากอาจจะทำให้มีความเสี่ยงต่อการผสมพันธุ์ไม่ติด หรือผสมพันธุ์ติดยาก

1.3 การจัดการแม่สุกรระหว่างคลอด พบว่า การจัดการแม่สุกรระหว่างคลอด จะต้องให้การดูแลแม่สุกรอย่างใกล้ชิด และจะต้องเพิ่มปริมาณอาหารให้แม่สุกรกินให้เต็มที่ เนื่องจากแม่สุกรมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับอาหารในปริมาณที่มากเกินกว่าปกติ เพื่อใช้ในการผลิตน้ำนมให้ลูกสุกรได้กินอย่างเพียงพอ และทั่วถึง ทำให้ลูกสุกรสมบูรณ์ แข็งแรง มีความเจริญเติบโตเร็ว

1.4 การจัดการแม่สุกรหลังการคลอด พบว่า การจัดการแม่สุกรหลังคลอด เจ้าของสุกรมีความจำเป็นที่จะต้องให้การดูแลแม่สุกร และลูกสุกรอย่างใกล้ชิด เมื่อแม่สุกรคลอดเสร็จ จะต้องให้ยาปฏิชีวนะ หรือยาฆ่าเชื้อ ยาแก้ปวดลดไข้ ยาแก้อักเสบ และต้องคอยสังเกตอาการของแม่สุกรว่ามีอาการอักเสบของเต้านมหรือไม่ ถ้าอักเสบเต้านมจะมีสีค่อนข้างแดง สังเกตการณ์อักเสบของมดลูก ถ้าพบว่ามีการอักเสบจะต้องให้ยา หรือฉีดยาฆ่าเชื้อ เพื่อไม่ให้แม่สุกรติดเชื้อ และต้องคอยสังเกตอีกว่าลูกสุกรได้รับน้ำนมอย่างเพียงพอ ทุกตัวหรือไม่ ถ้าน้ำนมไม่เพียงพอก็จำเป็นจะต้องค่อย ๆ เพิ่มปริมาณอาหารขึ้นไปอีก เพื่อให้แม่สุกรผลิตน้ำนมให้ลูกสุกรอย่างเพียงพอ ทำให้ลูกสุกรสมบูรณ์ แข็งแรง และเติบโตเร็วขึ้น

1.5 ขั้นตอนการตอนสุกร พบว่า ขั้นตอนการตอนสุกร มีขั้นตอนดังนี้ คือ ต้องจับสุกรมามัดขาทั้ง 4 ขา เอาไว้ โดยจับให้สุกรนอนหงาย เอาหัวห้อยลง แล้วใช้เข่าหนีบหัวของสุกรเอาไว้ให้แน่น แต่ถ้าในสุกรใหญ่ให้ใช้ยาสลบเสียก่อน จากนั้นใช้สำลีทำความสะอาดบริเวณถุงอัณฑะ เสร็จแล้วก็ใช้มีดที่ผ่านการฆ่าเชื้อเรียบร้อยแล้วกรีดลงไปบริเวณถุงอัณฑะตามแนวยาว ใช้นิ้วบีบลูกอัณฑะออกมา มัดบริเวณท่อนำน้ำเชื้อให้แน่น แล้วใช้สำลีชุบทิงเจอร์ทาลงที่บริเวณโดยรอบ ๆ แผลอีกครั้ง ให้ยาฆ่าเชื้อ

1.6 การจัดการสุกรขุน พบว่า การจัดการสุกรขุนนั้นจะต้องมีปัจจัยหลายอย่าง ต้องให้น้ำที่สะอาด ให้อาหารที่สดใหม่ และเพียงพอต่อความต้องการทุกวัน ทำการฉีดวัคซีนเมื่อครบเวลากำหนดฉีด และยังมีปัจจัยภายนอกร่วมด้วย คือ โรงเรือนต้องสะอาด ทำความสะอาดง่าย เพราะจะช่วยให้สุกรเจริญเติบโตได้ไว

1.7 การฉีดวัคซีนป้องกันโรค พบว่า การฉีดวัคซีนป้องกันโรคจะมีวัคซีนที่ใช้ 2 ชนิด คือวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์สุกร และวัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อย โดยจะฉีดซ้ำไปซ้ำมาในอายุที่ต่างกัน

1.8 การจับ และจำหน่ายสุกร พบว่า การจับ และจำหน่ายสุกร ส่วนใหญ่จะจับจำหน่ายตามอายุ และน้ำหนักตัวของสุกร การจับสุกรจะมีการจับจำหน่ายสุกรอยู่สองระยะ คือการจำหน่ายลูกสุกร และการจับจำหน่ายสุกรขุน ลูกสุกรที่จะจำหน่ายจะต้องเป็นลูกสุกรที่หย่านมแล้ว การจับจำหน่ายสุกรขุนจะเริ่มทำการจับจำหน่ายเมื่อสุกรมีอายุครบ 4 เดือน แต่ต้องไม่เกิน 7 เดือน น้ำหนักเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 120 - 150 กิโลกรัม

ภาพที่ 1 แสดงพ่อพันธุ์สุกร

ภาพที่ 2 แสดงแม่พันธุ์สุกร

ภาพที่ 3 แสดงแม่สุกรหลังคลอด

ภาพที่ 4 แสดงลูกสุกรที่ตอนแล้ว

ภาพที่ 5 แสดงลูกสุกรที่จะขุน

ภาพที่ 6 แสดงการฉีดวัคซีน

ภาพที่ 7 แสดงการจำหน่ายสุกร

2. ปัญหาการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ปัญหาด้านอาหาร พบว่า ปัญหาด้านอาหารสุกรนั้นมาจากราคาของอาหารที่ค่อนข้างจะสูง สุกรมีความต้องการที่จะกินอาหารจำนวนมาก เลยต้องหาวัตถุดิบธรรมชาติมาทดแทนร่วมด้วย มีการปลูกกล้วยเพื่อที่จะใช้หยวกหรือต้นของมันมาหั่น และผสมกับรำละเอียดใช้เป็นอาหารทดแทนอาหารอัดเม็ดในบางส่วน เพราะถ้าใช้อาหารอัดเม็ดทั้งหมดเมื่อถึงเวลาจับจำหน่ายสุกรก็จะได้กำไรน้อยมาก ไม่คุ้มกับค่าอาหาร

2.2 ปัญหาด้านภูมิอากาศ พบว่า ปัญหาด้านภูมิอากาศ เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทย หรือภาคใต้มีอากาศร้อนมากในช่วงเวลากลางวัน แต่พอตกเย็นอุณหภูมิก็จะลดต่ำลง สุกรเองก็เป็นสัตว์เลือดอุ่น จึงไม่ชอบอากาศที่ร้อนอบอ้าว เจ้าของโรงเรือนเลยต้องมีความจำเป็นที่จะต้องทำอ่างน้ำไว้ในโรงเรือน เพราะเมื่อถ้าอากาศร้อนสุกรก็จะลงไปแช่น้ำในอ่าง อากาศที่ร้อนอบอ้าวจะส่งผลให้สุกรเครียด หงุดหงิดง่าย โตช้า มีภูมิต้านทานโรคต่ำ และเจ็บป่วยได้ง่ายมาก

2.3 ปัญหาด้านราคา พบว่า ปัญหาด้านราคาสุกรนั้นในระยะนี้ราคาสุกรต่ำลง เนื่องจากมีภาวะสุกรล้นตลาด มีผู้เลี้ยงสุกรเกิดเพิ่มจำนวนขึ้นมากมาย แต่ต้นทุนในการเลี้ยงสูง อาหารสุกรมีราคาแพง และขายได้กำไรน้อย จึงดูเหมือนว่าการเลี้ยงสุกรในระยะนี้ไม่คุ้มค่าระหว่างต้นทุนกับราคาผลผลิตที่ได้เท่าที่ควร

2.4 ปัญหาด้านการส่งกลิ่น พบว่า ปัญหาด้านการส่งกลิ่น ส่วนมากถ้ามีสภาพอากาศร้อนก็จะไม่ค่อยมีกลิ่นรบกวนมากนัก เนื่องจากมีการทำความสะอาดโรงเรือนใน

ทุกวัน เพราะบางครั้งโรงเรือนบางโรงก็อยู่ในละแวกชุมชนที่มีผู้คนอยู่อาศัยกันเป็นจำนวนมาก ถ้าไม่ล้าง ทำความสะอาดก็จะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนเพื่อนบ้านคนอื่น แต่ถ้าฝนตกติดต่อกันหลายวัน ทำให้อากาศชื้นก็จะมีกลิ่นรบกวนบ้างแต่ก็ไม่มาก

2.5 ปัญหาด้านโรค พบว่า ปัญหาด้านโรคส่วนมากจะไม่ค่อยพบโรคในสุกร เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรได้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้สุกรไว้แล้วตามระยะเวลา ตามอายุที่กำหนดไว้แล้ว แต่ถ้าจะพบบ้างก็จะเป็นโรคพยาธิ ส่วนใหญ่สุกรจะเป็นพยาธิ ส่วนโรคปากเท้าเปื่อยก็จะมีพบบ้างในช่วงฤดูฝน

ภาพที่ 8 แสดงอาหารสำเร็จรูป

ภาพที่ 9 แสดงสภาพโรงเรือน

ภาพที่ 10 แสดงน้ำเสียจากฟาร์มสุกร

3. แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 แนวทางส่งเสริมด้านสุขภาพสุกร พบว่า แนวทางส่งเสริมด้านสุขภาพสุกรจะต้องให้การส่งเสริมให้เตรียมโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงเรือนด้วยกัน เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาสุขภาพของสุกรร่วมกันได้ถ้าเกิดปัญหาขึ้น ให้การฉีดวัคซีนครบตามระยะเวลาที่กำหนด จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายในโรงเรือน ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดความเครียดในสุกร และเป็นการสร้างภูมิต้านทานอีกทางหนึ่งด้วย

3.2 แนวทางส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า แนวทางส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมจะส่งเสริมให้ในแต่ละโรงเรือนมีบ่อกำจัดน้ำเสียที่เกิดภายในโรงเรือน โรงเรือนละอย่างน้อย 1 บ่อ เพื่อเป็นการปกป้องไม่ให้มีกลิ่นรบกวนผู้อื่น และส่งผลให้สภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรือนและละแวกใกล้เคียงดีขึ้น ไม่มีมลภาวะทางอากาศ และส่งเสริมให้นำมูลของสุกรไปตากแดดทำเป็นปุ๋ยคอกใช้ใส่ต้นไม่ หรือพืชผัก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.3 แนวทางส่งเสริมด้านโภชนาการ พบว่า แนวทางส่งเสริมด้านโภชนาการสุกรมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน เหมาะสมต่อความต้องการในแต่ละช่วงวัย บางครั้งก็ต้องส่งเสริมให้มีการนำเอาวัตถุดิบจากธรรมชาติมาใช้เป็นอาหารให้สุกรบ้าง เช่น หยวกกล้วย เพื่อเป็นการลดต้นทุนอาหารสุกรลง และไม่ส่งเสริมให้มีการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร เพราะสารเร่งเนื้อแดงที่ใช้มันจะเกิดเป็นสารพิษตกค้างในเนื้อสุกร และอาจจะส่งผลกระทบไปยังผู้บริโภคเนื้อสุกรดังกล่าวที่ใช้สารเร่งเนื้อแดงได้

3.4 แนวทางพัฒนาการเลี้ยง พบว่า แนวทางพัฒนาการเลี้ยง เกษตรกรมีความจำเป็นที่จะต้องคิดค้นหาวิธีการพัฒนาสายพันธุ์สุกรให้เกิดสายพันธุ์ใหม่ ๆ และจะต้องหาวิธีการที่จะผลิตอาหารให้สุกรกินเอง เพราะสุกรมีความต้องการทางด้านอาหารมาก ราคาอาหารตามท้องตลาดก็มีราคาสูง ถ้าใช้อาหารสำเร็จรูปทั้งหมดตอนจับจำหน่ายสุกรก็จะมีกำไรน้อย เกษตรกรจึงต้องมีความจำเป็นที่จะต้องผลิตอาหารให้สุกรเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตทางด้านอาหาร

3.5 แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแบบธรรมชาติ พบว่า แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแบบธรรมชาติ เกษตรกรเลี้ยงสุกรตามธรรมชาติ โดยเน้นการใช้วัตถุดิบที่หาได้จากธรรมชาติ หรือพืชผักที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาใช้เป็นอาหารเลี้ยงสุกร ไม่ว่าจะเป็นกล้วย เศษผัก เศษอาหารที่มีอยู่ภายในครัวเรือน นำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อช่วยลดต้นทุนในการผลิต หรือช่วยลดต้นทุนในด้านอาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรได้ค่อนข้างมากพอสมควร มีระบบหมุนเวียนตามธรรมชาติ คือการนำมูลของสุกรมาใช้เป็นปุ๋ยใส่พืชผัก และพืชผักเหล่านั้นก็นำกลับมาใช้เป็นอาหารของสุกรอีก

ภาพที่ 11 แสดงหยวกที่นำมาเป็นอาหารให้กับสุกร

ภาพที่ 11 แสดงเศษอาหารจากครัวเรือน

อภิปรายผล

1. วิธีการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 การจัดการพ่อสุกร พบว่า การจัดการพ่อพันธุ์สุกร หรือวิธีการเลือกพ่อพันธุ์สุกรที่จะนำมาใช้ในการผสมพันธุ์ ตัวพ่อพันธุ์สุกรจะต้องเป็นสุกรที่มีอายุ 8 เดือนขึ้นไป มีน้ำหนักตัวอยู่ที่ 110 กิโลกรัม ก่อนที่จะนำมาใช้เป็นพ่อพันธุ์จะต้องขุนตัวสุกรเพศผู้ให้มีความแข็งแรง สมบูรณ์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุญลือ เผือกผ่อง ศึกษาเรื่อง การผลิตและการจัดการสุกร พบว่า เมื่อสุกรที่จะนำมาเป็นพ่อพันธุ์ อายุ 5 เดือนต้องแยกออกมาเลี้ยงต่างหากเพื่อควบคุมการเจริญเติบโต ควบคุมน้ำหนัก ฝึกให้สุกรที่แยกออกมาได้เห็นพฤติกรรมการผสมพันธุ์ของสุกรตัวอื่น ๆ อายุ 8 เดือน เริ่มใช้งานพ่อสุกรได้ (ต้องใช้ให้เหมาะสม) อายุ 8 เดือน - 1 ปี ควรใช้งานสัปดาห์

ละ 1 - 2 ครั้ง อายุมากกว่า 1 ปี ควรใช้งานสัปดาห์ละ 3 - 5 ครั้งไม่ควรให้สุกรทำงานหนักเกินไป (บุญลือ เผือกผ่อง, 2545)

1.2 การจัดการแม่พันธุ์สุกร พบว่า การจัดการแม่พันธุ์สุกร หรือการคัดเลือกแม่พันธุ์สุกร จะต้องมีการคัดเลือกแม่พันธุ์เป็นพิเศษ เลือกแม่พันธุ์ที่มีความสมบูรณ์ แข็งแรง มีอายุอยู่ที่ประมาณ 7 - 8 เดือน พร้อมที่จะให้การผสมพันธุ์ และก่อนการผสมพันธุ์จะต้องมีการควบคุมน้ำหนักตัวของสุกรไม่ให้มีน้ำหนักตัวมากจนเกินไป เนื่องจากอาจจะทำให้มีความเสี่ยงต่อการผสมพันธุ์ไม่ติด หรือผสมพันธุ์ติดยาก ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ มงคล โสภาผล ศึกษาเรื่อง เทคนิคการเลือกแม่พันธุ์สกร พบว่า แม่พันธุ์สุกรที่ดีควรให้ลูกดก เลี้ยงลูกเก่ง ให้น้ำนมเยอะเพียงพอกับจำนวนลูก ดังนั้น การคัดเลือกแม่พันธุ์จึงต้องเข้าใจถึงประสิทธิภาพของสุกรแต่ละพันธุ์ และนำข้อเด่นของแต่ละพันธุ์มาปรับใช้ในสุกรแม่พันธุ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (มงคล โสภาผล, 2555)

1.3 การจัดการแม่สุกรระหว่างคลอด พบว่า การจัดการแม่สุกรระหว่างคลอดจะต้องให้การดูแลแม่สุกรอย่างใกล้ชิด และจะต้องเพิ่มปริมาณอาหารให้แม่สุกรกินให้เต็มที่ เนื่องจากแม่สุกรมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับอาหารในปริมาณที่มากเกินกว่าปกติ เพื่อใช้ในการผลิตน้ำนมให้ลูกสุกรได้กินอย่างเพียงพอ และทั่วถึง ทำให้ลูกสุกรสมบูรณ์ แข็งแรง มีความเจริญเติบโตเร็ว และก่อนแม่สุกรใกล้คลอด 3 - 4 วัน จะต้องลดปริมาณอาหารลง เพื่อให้แม่สุกรคลอดง่าย และควรให้น้ำในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของแม่สุกรด้วย พฤติกรรมของแม่สุกรระหว่างที่จะคลอดแม่สุกรจะยืนมากกว่าการนอน เพราะจะเป็นการบ่งบอกว่าแม่สุกรจะคลอดแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุไรวรรณ พิพัฒน์ธนวงศ์ ศึกษาเรื่อง การดูแลแม่ และลูกสุกรเล้าคลอด พบว่า แม่สุกรอุ้มท้องประมาณ 114 วัน ก่อนครบกำหนดคลอดประมาณ 1 สัปดาห์ แม่สุกรจะถูกย้ายจากซองอุ้มท้องไปอยู่ในซองคลอดที่สะอาด มีอากาศถ่ายเทดีและมีน้ำหยดช่วยให้เย็นสบาย มีพนักงานที่มีประสบการณ์ในการดูแล และช่วยคลอดอย่างใกล้ชิด พร้อมให้ความช่วยเหลือในการช่วยคลอดได้ทันท่วงที เพื่อลดความสูญเสียที่จะเกิดกับแม่ และลูกสุกร (อุไรวรรณ พิพัฒน์ธนวงศ์, 2558)

1.4 การจัดการแม่สุกรหลังการคลอด พบว่า การจัดการแม่สุกรหลังคลอดเจ้าของสุกรมีความจำเป็นที่จะต้องให้การดูแลแม่สุกร และลูกสุกรอย่างใกล้ชิด เมื่อแม่สุกรคลอดเสร็จ จะต้องให้ยาปฏิชีวนะ หรือยาฆ่าเชื้อ ยาแก้ปวดลดไข้ ยาแก้อักเสบ และต้องคอยสังเกตอาการของแม่สุกรว่ามีอาการอักเสบของเต้านมหรือไม่ ถ้าอักเสบเต้านมจะมีสีค่อนข้างแดง สังเกตการณ์อักเสบของมดลูก ถ้าพบว่ามีการอักเสบจะต้องให้ยา หรือฉีดยาฆ่าเชื้อ ถ้าน้ำนมไม่เพียงพอก็จำเป็นจะต้องค่อย ๆ เพิ่มปริมาณอาหารขึ้นไปอีก เพื่อให้แม่สุกรผลิตน้ำนมให้ลูกสุกรอย่างเพียงพอ ทำให้ลูกสุกรสมบูรณ์ แข็งแรง และเติบโตเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุไรวรรณ พิพัฒน์ธนวงศ์ ศึกษาเรื่อง การดูแลแม่ และลูกสุกรเล้าคลอด

พบว่า ก่อนคลอดเราดูแลเฉพาะตัวแม่อย่างเดียว เพราะลูกที่อยู่ในท้องมีร่างกายแม่คอยดูแลอยู่ แต่หลังจากคลอดเสร็จลูกออกมาอยู่นอกร่างกายแม่ เราต้องมีการดูแลลูกให้เหมาะสมเพื่อให้ลูกดำรงชีวิตอยู่ต่อไป การดูแลแม่สุกรหลังคลอดควรให้ยาปฏิชีวนะเพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ การให้ออกซิโตซิน และยาบรรเทาปวดลดไข้ และลดการอักเสบ ควรพิจารณาเป็นกรณีไป ไม่จำเป็นต้องใช้ประจำกับแม่สุกรทุกตัว ดูแลความสะอาดของคลอดไม่ให้สกปรกเปียกแฉะ เนื่องจากอาจทำให้เกิดการติดเชื้อย้อนกลับเข้าไปในมดลูก (อุไรวรรณ พิพัฒน์ธนวงศ์, 2558)

1.5 ขั้นตอนการตอนสุกร พบว่า ขั้นตอนการตอนสุกร มีขั้นตอนดังนี้ คือ ต้องจับสุกรมามัดขาทั้ง 4 ขา เอาไว้ โดยจับให้สุกรนอนหงาย เอาหัวห้อยลง แล้วใช้เข่าหนีบหัวของสุกรเอาไว้ให้แน่น แต่ถ้าในสุกรใหญ่ให้ใช้ยาสลบเสียก่อน จากนั้นใช้สำลีทำความสะอาดบริเวณถุงอัณฑะที่จะทำการผ่าตัด เสร็จแล้วก็ใช้มีดที่ผ่านการฆ่าเชื้อเรียบร้อยแล้วกรีดลงไปบริเวณถุงอัณฑะตามแนวยาว ใช้นิ้วบีบลูกอัณฑะออกมา มัดบริเวณท่อนำน้ำเชื้อให้แน่น แล้วใช้สำลีชุบทิงเจอร์ทาลงที่บริเวณโดยรอบ ๆ แผลอีกครั้ง ให้ยาฆ่าเชื้อ เพื่อป้องกันการอักเสบของแผล และเป็นการป้องกันไม่ให้มีแมลงมาตอมในบริเวณนั้น เฝ้าสังเกตอาการ และทาทิงเจอร์จนกว่าแผลจะแห้งแล้วหายไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อนันต์ ศรีปราโมช ศึกษาเรื่อง การเลี้ยงสุกร พบว่า การตอนสุกรเพศผู้ มี 3 วิธีคือ 1) การผ่าตัดเอาลูกอัณฑะออกจากตัวสุกร วิธีนี้ง่ายและเหมาะสมในปัจจุบัน 2) การทำให้ไม่มีเลือดไปหล่อเลี้ยงลูกอัณฑะและทำให้ลูกอัณฑะฝ่อลีบ 3) การฉีดสารเคมีเข้าไปตรงบริเวณลูกอัณฑะ การตอนโดยการผ่าตัดเอาลูกอัณฑะออก มี 2 วิธี คือ ตอนบริเวณถุงอัณฑะ และตอนบริเวณซอกขาหลัง (อนันต์ ศรีปราโมช, 2555)

1.6 การจัดการสุกรขุน พบว่า การจัดการสุกรขุนนั้นจะต้องมีปัจจัยหลายอย่าง ต้องให้น้ำที่สะอาด ให้อาหารที่สดใหม่ และเพียงพอต่อความต้องการทุกวัน ทำการฉีดวัคซีนเมื่อครบเวลากำหนดฉีด และยังมีปัจจัยภายนอกร่วมด้วย คือ สภาพโรงเรือนจะต้องมีความสะอาด รักษาทำความสะอาดง่าย เพราะจะช่วยให้สุกรเจริญเติบโตได้ไว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อนันต์ ศรีปราโมช ศึกษาเรื่อง การเลี้ยงสุกร พบว่า การเลี้ยงสุกรขุนถ้าผู้เลี้ยงได้สุกรขุนที่ดีมาเลี้ยงย่อมจะทำให้ประสบความสำเร็จ เพราะสุกรขุนที่ดีจะกินอาหารน้อย เจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง มีคุณภาพซากดี คือ มีเปอร์เซ็นต์ของเนื้อแดงมาก หนังบาง มันน้อย กระดูกเล็ก ทำให้ต้นทุนต่ำ (อนันต์ ศรีปราโมช, 2555)

1.7 การฉีดวัคซีนป้องกันโรค พบว่า การฉีดวัคซีนป้องกันโรคจะมีวัคซีนที่ใช้ 2 ชนิด คือวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์สุกร และวัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ วัฒนะพันธ์ศักดิ์ ศึกษาเรื่อง จุฬาฯ เดินหน้าทำวิจัย พัฒนาวัคซีนกันโรคสัตว์ พบว่า ปัจจุบัน วัคซีนที่กรมปศุสัตว์ผลิตเพื่อฉีดในสุกร มี 2 ชนิด คือ วัคซีนป้องกันโรคปาก และเท้าเปื่อย และวัคซีนป้องกันโรคอหิวาต์สุกร (สุพจน์ วัฒนะพันธ์ศักดิ์, 2559)

1.8 การจับ และจำหน่ายสุกร พบว่า การจับ และจำหน่ายสุกร ส่วนใหญ่จะจับจำหน่ายตามอายุ และน้ำหนักตัวของสุกร การจับสุกรจะมีการจับจำหน่ายสุกรอยู่สองระยะ คือ การจำหน่ายลูกสุกร และการจับจำหน่ายสุกรขุน ลูกสุกรที่จะจำหน่ายจะต้องเป็นลูกสุกรที่หย่านมแล้ว แต่ไม่นิยมจับจำหน่ายลูกสุกรเท่าไหร่นัก ส่วนใหญ่จะนิยมจับจำหน่ายสุกรขุนมากกว่า การจับจำหน่ายสุกรขุนจะเริ่มทำการจับจำหน่ายเมื่อสุกรมีอายุครบ 4 เดือน แต่ต้องไม่เกิน 7 เดือน เพราะสุกรอายุ 4 เดือนจะเป็นช่วงที่สุกรมีความเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ทำให้ได้น้ำหนักดี ขายไม่ขาดทุน น้ำหนักเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 120 - 150 กิโลกรัม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกู้เกียรติ วรรณพงษ์ ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการฟาร์มหมู คุณภาพด้วยอาหารหมักจากยีสต์ พบว่า ลูกสุกรขุนที่จำหน่ายจะมีการคัดแยก โดยแบ่งเป็น 2 ไซส์ คือ ลูกสุกรหย่านม มีน้ำหนักตัวที่ประมาณ 7 กิโลกรัม และไซส์ที่หย่านม มีน้ำหนักประมาณ 9 - 10 กิโลกรัม ทั้งนี้ทั้งนั้นก็จะดูเปอร์เซ็นต์ (กู้เกียรติ วรรณพงษ์, 2561)

2. ปัญหาการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือนกรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ปัญหาด้านอาหาร พบว่า ปัญหาด้านอาหารสุกรนั้นมาจากราคาของอาหารที่ค่อนข้างจะสูง สุกรมีความต้องการที่จะกินอาหารจำนวนมาก เลยต้องหาวัตถุดิบธรรมชาติมาทดแทนร่วมด้วย มีการปลูกกล้วยเพื่อที่จะใช้หยวก หรือต้นของมันมาหั่น และผสมกับรำละเอียดใช้เป็นอาหารทดแทนอาหารอัดเม็ดในบางส่วน พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของวุฒิชัย สัตพันธ์ ศึกษาเรื่อง อาหารสุกรลดต้นทุนจากชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง บ.ตะกวน พบว่าในสถานการณ์ปัจจุบันโดยเฉพาะผู้เลี้ยงสัตว์ มักจะประสบกับปัญหาราคาอาหารสัตว์หรือวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีราคาแพง และสิ่งที่เกษตรกรจะสามารถลดต้นทุนได้ก็ คือ ค่าอาหาร หากเกษตรกรผสมอาหารสัตว์ใช้เองจะช่วยให้สามารถลดต้นทุนค่าอาหารได้มาก คือ การเลือกใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีราคาถูกทดแทนวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีราคาแพง (วุฒิชัย สัตพันธ์, 2553)

2.2 ปัญหาด้านภูมิอากาศ พบว่า ปัญหาด้านภูมิอากาศ เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทย หรือภาคใต้มีอากาศร้อนมากในช่วงเวลากลางวัน แต่พอตกเย็นอุณหภูมิก็จะลดต่ำลง สุกรเองก็เป็นสัตว์เลือดอุ่น จึงไม่ชอบอากาศที่ร้อนอบอ้าว เจ้าของโรงเรือนเลยต้องมีความจำเป็นที่จะต้องทำอ่างน้ำไว้ในโรงเรือน เพราะเมื่อถ้าอากาศร้อนสุกรก็จะลงไปแช่น้ำในอ่าง อากาศที่ร้อนอบอ้าวจะส่งผลให้สุกรเครียด หงุดหงิดง่าย โตช้า มีภูมิต้านทานโรคต่ำ และเจ็บป่วยได้ง่ายมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิขัณฑ์ พงษพิพัฒน์ ศึกษาเรื่อง เทคนิคการจัดการโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ระบบ Evaporative Cooling พบว่า ในสภาวะอากาศร้อน จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาในตัวสัตว์ อุณหภูมิของร่างกายจะสูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงระบบฮอร์โมนในร่างกาย และทำให้สัตว์เกิดความเครียด (ศิขัณฑ์ พงษพิพัฒน์, 2558)

2.3 ปัญหาด้านราคา พบว่า ปัญหาด้านราคาสุกรนั้นในระยะนี้ราคาสุกรต่ำลง เนื่องจากมีภาวะสุกรล้นตลาด มีผู้เลี้ยงสุกรเกิดเพิ่มจำนวนขึ้นมากมาย แต่ต้นทุนในการเลี้ยงสูง อาหารสุกรมีราคาแพง และขายได้กำไรน้อย จึงดูเหมือนว่าการเลี้ยงสุกรในระยะนี้ไม่คุ้มค่า ระหว่างต้นทุนกับราคาผลผลิตที่ได้เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุษณีย์ รักษ์กสิกิจ ศึกษาเรื่อง มองสถานการณ์หมูให้ลึก กำลังซื้อกลุ่มรายได้ปานกลาง - รายได้น้อย ถดถอยทำราคาตก พบว่า ปัญหาราคาเนื้อหมูที่ตกต่ำนับจากกลางปี 2560 ที่ผ่านมา และยังคงต่อเนื่องมาจนถึงขณะนี้ ทำให้ผู้เลี้ยงเดือดร้อนกันไม่น้อย แต่ปัญหานี้ก็ใช่ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ต้องเรียกว่าเกิดขึ้นซ้ำซากมากกว่า เพราะว่าเมื่อใดที่ราคาหมูสูงขึ้น ก็จะจูงใจให้ผู้เลี้ยงพากันหันมาขยายการเลี้ยงมากขึ้น ในขณะที่คนยังกินเท่าเดิม จึงเกิดปัญหาล้นตลาดทำให้ราคาตกต่ำ (อุษณีย์ รักษ์กสิกิจ, 2561)

2.4 ปัญหาด้านการส่งกลิ่น พบว่า ปัญหาด้านการส่งกลิ่น ส่วนมากถ้ามีสภาพอากาศร้อนก็จะไม่ค่อยมีกลิ่นรบกวนมากนัก เนื่องจากมีการทำความสะอาดโรงเรือนในทุกวัน เพราะบางครั้งโรงเรือนบางโรงก็อยู่ในละแวกชุมชนที่มีผู้คนอยู่อาศัยกันเป็นจำนวนมาก ถ้าไม่ล้าง ทำความสะอาดก็จะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนเพื่อนบ้านคนอื่น แต่ถ้าฝนตกติดต่อกันหลายวัน ทำให้อากาศชื้นก็จะมีกลิ่นรบกวนบ้างแต่ก็ไม่มาก พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิรชัช ตะต้องใจ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากฟาร์มสุกรขนาดใหญ่ในพื้นที่ตำบลเวียงกาหลง พบว่า ผลกระทบด้านกลิ่นอาจแบ่งตามรัศมีระยะห่างของบ้านเรือนประชาชนกับที่ตั้งของฟาร์มสุกร ประชาชนที่อาศัยในรัศมีระยะห่างจากฟาร์มไม่เกิน 300 เมตร จะได้รับผลกระทบด้านกลิ่นเหม็นรุนแรงมากในช่วงเวลาประมาณ 17.00 - 21.00 น. และเหม็นรุนแรงในตอนกลางคืน และช่วงเช้าระยะเวลาไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ถ้าอากาศชื้น หรือฝนตกก็จะมีกลิ่นรบกวนมาก (ศิรชัช ตะต้องใจ, 2554)

2.5 ปัญหาด้านโรค พบว่า ปัญหาด้านโรค ส่วนมากจะไม่ค่อยพบโรคในสุกร เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรได้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้สุกรไว้แล้วตามระยะเวลา ตามอายุที่กำหนดไว้แล้ว แต่ถ้าจะพบบ้างก็จะเป็นโรคพยาธิ ส่วนใหญ่สุกรจะเป็นพยาธิ ส่วนโรคปากเท้าเปื่อยก็จะมีพบบ้างในช่วงฤดูฝน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณี กาญจนภูสิต เรื่อง กรมปศุสัตว์เตือนเกษตรกรระวังโรคระบาดสัตว์หน้าฝน พบว่า ในช่วงฤดูฝนนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กรมปศุสัตว์ มีความห่วงใยสุขภาพสัตว์เลี้ยงของเกษตรกร เนื่องจากสภาพอากาศที่บางวันมีแดด และฝนตกหนัก ปศุสัตว์ที่เลี้ยงไว้อาจเกิดความเครียดและอ่อนแอ ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคต่ำลง ส่งผลให้มีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อโรคต่าง ๆ ได้ง่าย โดยโรคสัตว์ที่อาจจะพบได้ในช่วงหน้าฝน สุกรต้องระวังโรคปาก และเท้าเปื่อย ซึ่งสุกรที่ป่วยจะแสดงอาการเป็นไข้ มีแผลที่จมูกและกีบ เจ็บขา ส่วนโรคพีอาร์อาร์เอส จะพบสุกรแสดงอาการ ซึม เบื่ออาหาร รวมทั้งแสดง

อาการแท้งได้ด้วย เกษตรกรจึงต้องดูแล ให้ความสำคัญกับการจัดการโรงเรือน หรือคอกสัตว์ที่ดี มีหลังคา ป้องกันฝน ลม และละอองฝนได้เป็นอย่างดี (สุวรรณี กาญจนภูสิต, 2561)

3. แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 แนวทางส่งเสริมด้านสุขภาพสุกร พบว่า แนวทางส่งเสริมด้านสุขภาพสุกรจะต้องให้การส่งเสริมให้เตรียมโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างโรงเรือนด้วยกัน เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาสุขภาพของสุกรร่วมกันได้ถ้าเกิดปัญหาขึ้น ให้การฉีดวัคซีนครบตามระยะเวลาที่กำหนด จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายในโรงเรือน ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดความเครียดในสุกร และเป็นการสร้างภูมิต้านทานอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิจจา อุไรรงค์ ศึกษาเรื่อง เพิ่มผลผลิต ลดสูญเสียด้วย “การจัดการสุขภาพสุกร” พบว่า เกษตรกรต้องให้ความสำคัญกับการทำให้ประสิทธิภาพการผลิตดีที่สุด ด้วยการจัดการดูแลสุขภาพสุกรป้องกันความเสียหายจากโรคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน มีศักยภาพในการแข่งขัน และได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า (กิจจา อุไรรงค์, 2559)

3.2 แนวทางส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า แนวทางส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมจะส่งเสริมให้ในแต่ละโรงเรือนมีบ่อกำจัดน้ำเสียที่เกิดภายในโรงเรือน โรงเรือนละอย่างน้อย 1 บ่อ เพื่อเป็นการปกป้องไม่ให้มีกลิ่นรบกวนผู้อื่น และส่งผลให้สภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรือนและละแวกใกล้เคียงดีขึ้น ไม่มีมลภาวะทางอากาศ และส่งเสริมให้นำมูลของสุกรไปตากแดดทำเป็นปุ๋ยคอกใช้ใส่ต้นไม้ หรือพืชผัก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรพิน โกสินทร์ ศึกษาเรื่อง เลี้ยงหมูปลอดสารในฟาร์มรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่าปัจจุบันอุตสาหกรรมการเลี้ยงหมูมีการพัฒนาขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะในแง่ของรูปแบบการเลี้ยงที่เปลี่ยนจากโรงเรือนแบบเปิดมาเป็นโรงเรือนระบบปิด หรืออีแวป รวมถึงการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และชุมชน ด้วยการจัดทำระบบบำบัดของเสียภายในฟาร์มด้วยไบโอแก๊ส รูปแบบที่เปลี่ยนไปนี้ถือเป็นการยกระดับมาตรฐานฟาร์มหมู ที่ทั้งช่วยลดปัญหา กลิ่นและแมลงวันรบกวน ตลอดจนช่วยให้ฟาร์มหมูอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน (อรพิน โกสินทร์, 2559)

3.3 แนวทางส่งเสริมด้านโภชนาการ พบว่า แนวทางส่งเสริมด้านโภชนาการสุกรมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน เหมาะสมต่อความต้องการในแต่ละช่วงวัย บางครั้งก็ต้องส่งเสริมให้มีการนำเอาวัตถุดิบจากธรรมชาติมาใช้เป็นอาหารให้สุกรบ้าง เช่น หยวกกล้วย เพื่อเป็นการลดต้นทุนอาหารสุกรลง และไม่ส่งเสริมให้มีการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร เพราะสารเร่งเนื้อแดงที่ใช้มันจะเกิดเป็นสารพิษตกค้างในเนื้อสุกร และอาจจะส่งผลกระทบไปยังผู้บริโภคเนื้อสุกรดังกล่าวที่ใช้สารเร่งเนื้อแดงได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

ธำรงศักดิ์ พลบำรุง ศึกษาเรื่อง การเลี้ยงสุกร พบว่า สุกรจำเป็นต้องได้รับอาหารเหมือนกับคน โดยได้รับอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ซึ่งประกอบไปด้วย คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน เกลือแร่ วิตามิน และน้ำ ถ้าผสมอาหารได้ตามสัดส่วนแล้วจะทำให้สุกรมีการตอบสนองต่ออาหารเป็นอย่างดี ซึ่งมีสูตรอาหารในการผสมสำหรับสุกรแต่ละประเภท สุกรนั้นจะต้องให้อาหารตั้งแต่ลูกสุกร และสุกรเล็ก รวมถึงสุกรขุน นอกจากนี้ยังจะต้องให้อาหารผสมแก่สุกรแม่พันธุ์ และสุกรพ่อพันธุ์ ให้ได้รับอาหารอย่างดี เพื่อความเจริญเติบโตของร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรงดี (ธำรงศักดิ์ พลบำรุง, 2559)

3.4 แนวทางพัฒนาการเลี้ยง พบว่า เกษตรกรมีความจำเป็นที่จะต้องคิดค้นหาวิธีการพัฒนาสายพันธุ์สุกรให้เกิดสายพันธุ์ใหม่ ๆ และจะต้องหาวิธีการที่จะผลิตอาหารให้สุกรกินเอง เพราะสุกรมีความต้องการทางด้านอาหารมาก ราคาอาหารตามท้องตลาดก็มีราคาสูง ถ้าใช้อาหารสำเร็จรูปทั้งหมดตอนจับจำหน่ายสุกรก็จะมีกำไรน้อย เกษตรกรจึงต้องมีความจำเป็นที่จะต้องผลิตอาหารให้สุกรเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตทางด้านอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ถิรนันท์ ศรีกัญชัย ศึกษาเรื่อง การปรับปรุงพันธุ์สุกรของไทยและทิศทางในอนาคต พบว่า อาชีพเลี้ยงสุกรถือเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรไทยมายาวนาน การทำฟาร์มสุกรในประเทศยังมีการขยายตัว และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เมื่อมองย้อนกลับไปในอดีต เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีอาชีพหลักในการทำนามักจะเลี้ยงสุกรไว้ครอบครัวละ 2 - 3 ตัว ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง เป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้าน ด้วยรำข้าว ปลายข้าว และเศษอาหารต่าง ๆ ซึ่งการเลี้ยงสุกรในรูปแบบนี้ยังคงหลงเหลืออยู่ให้เห็นได้บ้างแต่น้อยมากแล้วในชนบท ในอดีตประเทศไทยมีความพยายามที่จะปรับปรุงพันธุ์สุกรให้ได้ประสิทธิภาพ และผลผลิตสูงขึ้น (ถิรนันท์ ศรีกัญชัย, 2558)

3.5 แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแบบธรรมชาติ พบว่า แนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงแบบธรรมชาติ เกษตรกรเลี้ยงสุกรตามธรรมชาติ โดยเน้นการใช้วัตถุดิบที่หาได้จากธรรมชาติ หรือพืชผักที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาใช้เป็นอาหารเลี้ยงสุกร ไม่ว่าจะเป็นกล้วย เศษผัก เศษอาหารที่มีอยู่ภายในครัวเรือน นำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อช่วยลดต้นทุนในการผลิต หรือช่วยลดต้นทุนในด้านอาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรได้ค่อนข้างมากพอสมควร มีระบบหมุนเวียนตามธรรมชาติ คือการนำมูลของสุกรมาใช้เป็นปุ๋ยใส่พืชผัก และพืชผักเหล่านั้นก็นำกลับมาใช้เป็นอาหารของสุกรอีก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สงบ หาญกล้า ศึกษาเรื่องเลี้ยงหมูแบบชีวภาพ อาหารต้นทุนต่ำ ช่วยลูกหมูโตเร็ว สร้างกำไรได้ดี พบว่า เลี้ยงหมูหลุมรุ่นละ 10 ตัว ระยะเวลาเลี้ยง 4 - 5 เดือน/รุ่น มูลหมูนำไปใส่แปลงปลูกพืช ผัก และการเลี้ยงหมูหลุมลดรายจ่ายประหยัดมากกว่าการเลี้ยงหมูปกติ และไม่มีปัญหากลิ่น และน้ำเสียจากการล้างคอกอาหารที่ใช้เป็นผักผสมกับปลายข้าวต้ม ผสมกับรำ หยวกกล้วย และผักโขม (สงบ หาญกล้า, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

วิธีการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน ศึกษาปัญหาการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากครัวเรือน กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาการเลี้ยงสุกรไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และพัฒนาการการเลี้ยงสุกรที่หลากหลาย มีการขยายการเลี้ยงเพื่อเป็นธุรกิจครอบครัว สนับสนุนให้คนในชุมชนที่ว่างงานได้มีอาชีพเสริมจากการเลี้ยงสุกร การจัดการให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงสุกรแก่คนในชุมชน และละแวกใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนให้เป็นกลุ่มอาชีพการเลี้ยงสุกร สนับสนุนให้เป็นการสร้างอาชีพผสมผสาน ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาเรื่องการเลี้ยงสุกรในประเด็นอื่น ๆ ร่วมด้วย 2) ควรศึกษาเรื่องการเลี้ยงในพื้นที่อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กิจจา อุไรรงค์. (2559). เพิ่มผลผลิต ลดสูญเสียด้วย “การจัดการสุขภาพสุกร”. สัตว์เศรษฐกิจ, 33(777), 16-19.

กู้เกียรติ วรรณพงษ์. (2561). การบริหารจัดการฟาร์มหมู คุณภาพด้วยอาหารหมักจากยีสต์. เรียกใช้เมื่อ 25 กันยายน 2561 จาก https://www.palangkaset.com

ถิรนันท์ ศรีกัญชัย. (2558). การปรับปรุงพันธุ์สุกรของไทยและทิศทางในอนาคต. เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2560 จาก https://www.swinethailand.com

ธำรงศักดิ์ พลบำรุง. (2559). การเลี้ยงสุกร . กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

บุญล้อม ชีวอิสระกุล. (2541). การให้อาหารสัตว์. เชียงใหม่: ธนบรรณการพิมพ์.

บุญลือ เผือกผ่อง. (2545). การผลิตและการจัดการสุกร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มงคล โสภาผล. (2555). เทคนิคการเลือกแม่พันธุ์สุกร. เรียกใช้เมื่อ 16 กรกฎาคม 2560 จาก https://www.rakbankerd.com/agriculture/print.php?id=2587&s=tblanimal

วุฒิชัย สัตพันธ์. (2553). อาหารสุกรลดต้นทุนจากชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง บ.ตะกวน. เรียกใช้เมื่อ 22 กรกฎาคม 2560 จาก https://www.rakbankerd.com/agriculture/print.php?id=335&s=tblareablog

ศิขัณฑ์ พงษพิพัฒน์. (2558). เทคนิคการจัดการโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ระบบ Evaporative Cooling. สัตว์เศรษฐกิจ, 21(618), 41-44.

ศิรชัช ตะต้องใจ. (2554). แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากฟาร์มสุกรขนาดใหญ่ในพื้นที่ตำบลเวียงกาหลง . วารสารการบริหารท้องถิ่น, 4(3), 144-152.

ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติบ้านบุญ. (2556). คนรักหมู หมูหลุมการเลี้ยงหมูแบบธรรมชาติ. เรียกใช้เมื่อ 25 กรกฎาคม 2560 จาก https://sites.google.com/site/banrainarao/knowledge/kl_pig

สงบ หาญกล้า. (2560). เลี้ยงหมูแบบชีวภาพ อาหารต้นทุนต่ำ ช่วยลูกหมูโตเร็ว สร้างกำไรได้ดี. เรียกใช้เมื่อ 22 กรกฎาคม 2560 จาก https://www.technologychaoban.com/livestock-technology/article_13358

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. (2537). การเลี้ยงหมู. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ.

สุพจน์ วัฒนะพันธ์ศักดิ์. (2559). จุฬาฯ เดินหน้าทำวิจัย พัฒนาวัคซีนกันโรคสัตว์. เรียกใช้เมื่อ 18 กรกฎาคม 2560 จาก http://www.banmuang.co.th/news/education/55415

สุวรรณี กาญจนภูสิต. (2561). กรมปศุสัตว์เตือนเกษตรกรระวังโรคระบาดสัตว์หน้าฝน. เรียกใช้เมื่อ 19 มีนาคม 2561 จาก https://allnewsexpress.com/

อนันต์ ศรีปราโมช. (2555). การเลี้ยงสุกร . กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกษตรสาส์น .

อรพิน โกสินทร์. (2559). เลี้ยงหมูปลอดสารในฟาร์มรักษ์สิ่งแวดล้อม. เรียกใช้เมื่อ 25 กรกฎาคม 2560 จาก http://www.c p-enews.com/news/details/cpcsr/949

อุไรวรรณ พิพัฒน์ธนวงศ์. (2558). การดูแลแม่ และลูกสุกรเล้าคลอด. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2560 จาก http://www. nu trimed.co.th/article-view_nu002.html

อุษณีย์ รักษ์กสิกิจ. (2561). มองสถานการณ์หมูให้ลึก กำลังซื้อกลุ่มรายได้ปานกลาง-รายได้น้อยถดถอยทำราคาตก. เรียกใช้เมื่อ 22 กรกฎาคม 2560 จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_8 19210

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชม การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการ ด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภทบทความวิจัย และ บทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร สังคมพัฒนศาสตร์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ สาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชม การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3. การจัดเตรียมบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวน 300 - 350 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 - 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 3 - 5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็น สากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับเนื้อหาสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion)/ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement) (เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ

4) สรุป (Conclusion)

5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. รูปแบบการอ้างอิงเอกสารทางวิชาการ

การอ้างอิงในบทความ เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

4.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้**วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA)** ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บเปิด - ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น

ธรรมนูญตำบล หมายถึง กติการ่วม ข้อตกลงร่วมของคนในชุมชนที่เกิดจาก สำนึกของคนในตำบลที่มาอยู่ร่วมกันและสามารถกำหนดเป้าหมายอนาคตของตนเอง ตามวิถีชีวิตแห่งจิตสำนึกร่วม โดยการบูรณาการทุนชุมชนสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการตนเองของตำบล การทำธรรมนูญ จึงมีองค์ประกอบส่วนระดับและกระบวนการหลายขั้นตอน มีเรียกว่า ธรรมนูญ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือระเบียบชุมชน เป็นต้น มีหัวใจสำคัญของธรรมนูญนั้นอยู่ที่การจัดรูปแบบของอำนาจใหม่ให้เกิดปฏิบัติการเกิดการยอมรับร่วมกันในเงื่อนไข กฎเกณฑ์และมาตรการการควบคุมต่าง ๆ (สำนักสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน, 2559) นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตของประชากรไทยและสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก ส่งผลให้ประเทศชาติมีความรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชากรไทยมีความสุขกายและมีความพอใจกับวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมไทยในปัจจุบันโดยทั่วไปมีความเสื่อมในด้านศีลธรรมและคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ประชากรมีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยตามกระแสบริโภคนิยมและวัตถุนิยม (พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตโต), 2556)

ในกรณีที่ต้องการอ้างคำกล่าว หรือต้องการยกผลการวิจัยของนักวิจัยมายืนยัน มีรูปแบบการอ้างอิงดังนี้ คือ หลังชื่อผู้เขียน ครั้งแรก ยังไม่ต้องใส่ปี พ.ศ. แต่ให้ใส่หลังจากเนื้อความจบแล้วแทน ตัวอย่างเช่น

ดังผลการวิจัย ณัฐธิกานต์ โสกงโสด พบว่า การเจริญเติบโตในนักเรียนอายุ 6 - 12 ปี จำนวน 1,492,089 คน จาก 76 จังหวัด นักเรียนมีภาวะอ้วน จำนวน 187,000 คน เตี้ย จำนวน 254,620 คน และผอม จำนวน 99,112 คน ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ นักเรียนที่เตี้ยและผอม จะมีสติปัญญาด้อย เรียนรู้ช้า ภูมิต้านทานโรคต่ำ ติดเชื้อได้ง่าย นักเรียนที่มีภาวะอ้วน เสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น (ณัฐธิกานต์ โสกงโสด, 2559)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกล่าวถึงชื่อครั้งแรกจะยังไม่ระบุ ปี พ.ศ. ตามหลัง แต่จะมาระบุ (ชื่อ-นามสกุล, ปี พ.ศ.) หลังจากเนื้อความจบแล้ว

การกรอกข้อมูลอ้างอิงระบบนาม - ปีจะต้องดำเนินการกรอกในฟังก์ชั่นการอ้างอิง ของโปรแกรม Microsoft Word 2013 ขึ้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

4.1.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น เนื้อหาสาระเกี่ยวกับอนัตตลักขณสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 โดยมีใจความสำคัญของพระสูตรว่า "ภิกษุทั้งหลาย รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณเป็นอนัตตาภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซร้ รูป เวทนา สัญญา สังขารวิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ในรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณของเราจงเป็นอย่างนี้ อย่าได้เป็นอย่างนั้น ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณเป็นนัตตา ฉะนั้น จึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้ในรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณของเราจงเป็นอย่างนี้ อย่าได้เป็นอย่างนั้น" (วิ.ม.(ไทย) 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), (2550)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สินประสิทธิ์กุล, 2564)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และคณะ, 2564)

5) พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย ให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562)

6) ออนไลน์ ให้ระบุชื่อผู้เขียน หรือชื่อหน่วยงานหรือองค์กร หรือระบุชื่อเว็บไซต์ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูพรหมเขตคณารักษ์, 2564), หรือ (กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564), หรือ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564)

7) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาไทยให้ใช้ ก ข ค ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ก), (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ข), (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ค)

8) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด หรือให้ใช้นักวิชาการที่

เป็นที่รู้จักของวงการวิชาการทั่วไปมากที่สุด ซึ่งในกรณีนี้เรียกว่า “การอ้างอิงซ้อน” การอ้างซ้อนสามารถอ้างซ้อนได้ไม่เกิน 3 รายการ เช่น การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม คนที่ได้รับการศึกษาจะทำให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมร์ สังคม สติปัญญา และความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม (Dewey, J. 1965); (พุทธทาสภิกขุ, 2549); (ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์, 2555) เป็นต้น

4.1.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Dewey, J., 1965)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Vogler, R. & Huber, B., 2008)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keller, K. L. et al., 2008)

4) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ A B C ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (Khongkhawai, S., 2021A), (Khongkhawai, S., 2021B), (Khongkhawai, S., 2021C),

5) กรณีการอ้างอิงซ้อน ให้ใช้หลักการเดียวกันกับภาษาไทย

4.2 การอ้างอิงเอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม (หัวข้อเอกสารอ้างอิง)

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//(ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์/:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).//ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง).//สถานที่พิมพ์/: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

โสภณ รัตนากร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สินประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ/ใน ชื่อสารานุกรม/(หน้า). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ใน บทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92 - 115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เสกสรร กิติทวีสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

วชิราวรรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ในสารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพหุระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).//ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.//(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณฺโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.//เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id

Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand Report 2019-20. Retrieved December 21, 2020, from https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).//ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่ 1391 (14 ตุลาคม 2548).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎกำ 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โสภณ รัตนากร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สินประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.

ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

เสกสรร กิติทวีสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

วชิราวรรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ในสารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพหุระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณฺโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่ 1391 (14 ตุลาคม 2548).

Browder, D. M. et al. (2001). Reviewing resources on self-determination: A map for teachers. Remedial and Special Education, 22(4), 233-244.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers

Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand Report 2019-20. Retrieved December 21, 2020, from https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารสังคมพัฒนศาสตร์ได้ที่ https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JSSD เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : suriya.sur@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสาร สังคมพัฒนศาสตร์

บทความต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ให้นำส่งในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2013 หรือมากกว่า ความยาวของบทวามต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขจะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมพัฒนศาสตร์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิงค์วารสารฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)
ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)
หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt) ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินวิธีวิจัย และผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ สั้น ๆ ได้ใจความ .....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) แปลเนื้อความให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย .....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3 - 5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมา โดยกว้าง ๆ พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ) พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่ต้องการศึกษา (พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล)

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)
2. (16 pt)
3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กะทัดรัดได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ ร่วมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยหรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)
ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)
หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt) .....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) .....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3 - 5 words

บทนำ (18 pt)

(16 pt)

เนื้อหา (18 pt)

(16 pt)

สรุป (18 pt)

(16 pt)

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)